

STRATEGIA ROZWOJU GMINY JANÓW NA LATA 2014–2020

Aktualizacja kwiecień 2017 r.

Rzeczy, takie jakimi są, nie zadowolają mnie.

Albert Camus

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
METODOLOGIA PRACY.....	4
CZĘŚĆ I ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	7
ANALIZA SWOT: IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH SZANS I ZAGROŻEŃ.....	7
PORÓWNANIE WAŻNOŚCI WPŁYWU SZANS I ZAGROŻEŃ – ANALIZA SWOT-TOWS	9
CZĘŚĆ II OKREŚLENIE WIZJI, CELÓW I KIERUNKÓW ROZWOJU.....	12
WIZJA ROZWOJU GMINY JANÓW DO 2020 R.....	12
PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU GMINY JANÓW	12
UKŁAD OBSZARÓW KLUCZOWYCH, CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH STRATEGII	12
Obszar strategiczny: I. Konkurencyjna gospodarka	13
Obszar strategiczny II. Rozwój kapitału ludzkiego	17
Obszar kluczowy: III. Współpraca z otoczeniem.....	18
WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY JANÓW	19
FINANSOWANIE	21
SPÓJNOŚĆ Z WYŻSZYMI RANGĄ DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	22
SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII.....	23
ZAKOŃCZENIE.....	24
ZAŁĄCZNIKI	25
SPISY	92

WSTĘP

Strategia rozwoju gminy Janów na lata 2014–2020 to najważniejszy dokument programowy, w oparciu o który samorząd realizuje politykę rozwoju lokalnego. Przedłożony dokument określa przede wszystkim wizję gminy Janów, cele strategiczne oraz kierunki rozwoju, do których jednostka będzie zmierzać w perspektywie lat 2014–2020. Strategia rozwoju gminy Janów jest także bogatym materiałem informacyjnym dla mieszkańców gminy, odwiedzających ją gości oraz instytucji i firm prowadzących lub zamierzających prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy.

Odpowiedzialność za wyznaczone kierunki rozwoju w Strategii odnosi się przede wszystkim do kompetencji samorządu gminnego. Zaplanowane zadania do realizacji są jednak wypadkową oczekiwań i potrzeb różnych grup społecznych, które uczestniczyły w przygotowaniach dokumentu strategicznego. Projektowane kierunki odnoszą się nie tylko do władz lokalnych, ale także przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców, otoczenia gminy, czy też jednostek samorządowych wyższego szczebla.

Niniejsza strategia powstała z inicjatywy Wójta Gminy Janów. Jej obecny kształt to wynik wielomiesięcznych prac zespołu ekspertów oraz pracowników samorządowych, któremu przewodziła Sekretarz Gminy.

Ważnym aspektem prac nad dokumentem było zaplanowanie oraz przeprowadzenie procesu uspołeczniania dokumentu. Intencją podejmowania tego typu działań była chęć, aby dokument miał charakter żywy, wiarygodny, a także wyrażał potrzeby i aspiracje różnych grup społecznych. Przeprowadzono konsultacje społeczne stacjonarne i elektroniczne, a także badanie ankietowe skierowane do mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych.

Celem budowania Strategii rozwoju gminy Janów była także analiza zgodności polityki regionu z trendami na szczeblu powiatowym, wojewódzkim, krajowym oraz unijnym. Strategia w szczególności odnosi się do następujących dokumentów: *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączaniu społecznemu*; *Strategia Rozwoju Kraju 2020*; *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”*. Spójność dotyczy również strategii branżowych, tj. zrównoważonego rozwoju wsi, innowacyjności i efektywności gospodarki; rozwoju transportu; ochrony środowiska; sprawnego państwa; rozwoju kapitału ludzkiego. Istotne jest także powiązanie z *Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020*.

Strategia Rozwoju Gminy Janów na lata 2014–2020 to dokument programowy, który wyraża ogólny interes publiczny, postrzegany z perspektywy rozwoju lokalnego. Zorientowany jest na rozwój poprzez pobudzanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i tworzenie trwałej zdolności konkurencyjnej.

Niniejszy dokument stanowi wybór informacji, które zostały uznane za istotne z perspektywy rozwoju gminy Janów. Z tego też względu przedstawia on priorytetowe, wyselekcjonowane kierunki rozwoju, a także wskazuje optymalne zadania do realizacji przy ogólnym planowaniu zasobów finansowych gminy. Strategia ta jest zatem dokumentem, który ukazuje pewne kluczowe tendencje i powiązania pomiędzy zróżnicowanymi aspektami rozwoju, a także pomaga zrozumieć role poszczególnych interesariuszy w rozwoju gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Janów spełnia zarówno kryteria europejskiej polityki strukturalnej, jak i polskiej polityki regionalnej. Główne zasady, o które oparta jest niniejsza strategia to:

- a. **subsydiarność** – fundamentem rozwoju regionalnego jest zdolność współdziałania podmiotów publicznych i prywatnych przy zachowaniu odpowiedniego poziomu współfinansowania zadań realizowanych w ramach programów rozwoju regionalnego;
- b. **partnerstwo** – w procesie przygotowania, monitorowania i oceny powinni być włączeni wszyscy zainteresowani uczestnicy – zarówno przedstawiciele samorządu terytorialnego, radni, sołtysi, mieszkańcy, podmioty społeczne, gospodarcze i inne instytucje zaangażowane w rozwój gminy;
- c. **monitorowanie** – systematyczne gromadzenie danych na temat postępu wdrażania strategii pozwala na ocenę trafności założonych kierunków oraz umożliwia ich weryfikację w związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami;
- d. **programowanie** – strategia rozwoju powinna wyznaczać wieloletnie priorytety, sposób finansowania, wdrażania i monitorowania dokumentu;
- e. **zrównoważony rozwój** – projektowane działania nie mogą naruszać równowagi środowiska przyrodniczego.

Proces formułowania *Strategii Rozwoju Gminy Janów* zgodny jest z niżej przedstawionym schematem.

RYSUNEK 1. PROCES FORMUŁOWANIA STRATEGII

Źródło: Opracowanie własne.

Mając na uwadze wyżej przedstawioną ścieżkę postępowania należy stwierdzić, że proces budowania Strategii rozwoju gminy Janów był złożony i składał się z następujących procesów:

1. Planowanie działań. Zapoznanie się z głównymi, aktualnymi dokumentami strategicznymi w szczególności na poziomie gminy.
2. Opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń z otoczenia gminy.
3. Przeprowadzenie badania ankietowego o charakterze ilościowym.
4. Konsultowanie założeń strategicznych Strategii rozwoju gminy Janów — hierarchizacja celów i kierunków rozwoju gminy.
5. Opracowanie planu operacyjnego dla gminy Janów na lata 2014–2020 — sformułowanie i ostateczny wybór celów strategicznych, operacyjnych, kierunków rozwoju, ustalenie listy inwestycji.
6. Konsultowanie ze społeczeństwem projektu Strategii rozwoju gminy Janów przed jej zatwierdzeniem przez Radę Gminy.

7. Uchwalenie przyjęcia Strategii rozwoju gminy Janów na lata 2014–2020.

Budowanie procesu planowania strategicznego rozpoczęło się od zebrania danych do opracowania rzetelnej analizy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Janów. Diagnoza stanu obecnego pozwoliła na ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w perspektywie lat 2014–2020. Stanowiła ona przede wszystkim punkt wyjścia. Diagnoza była więc podstawą do dalszego programowania rozwoju. Praca analityczna oparta była m.in. na materiałach i dokumentach pozyskanych z Urzędu Gminy w Janowie, jednostek organizacyjnych, a także danych m.in. z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy.

Ważnym elementem w procesie budowania strategii rozwoju było przeprowadzenie badania ankietowego, które miało na celu jak najszerze poznanie opinii kluczowych interesariuszy oraz zrozumienie zachodzących procesów w granicach gminy. Przeprowadzono badanie wśród mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych. Uczestnicy badania byli pytani przede wszystkim o wizerunek gminy, jakość życia, o ocenę realizacji zadań przez gminę m.in. w obszarze edukacji, ochrony środowiska, a także o potencjały rozwojowe. Każdy z respondentów miał także możliwość wypowiedzenia się na temat potrzebnych zadań do realizacji w okresie 2014–2020.

Kolejne etapy prac skupiły uwagę na gruntownej analizie strategicznej uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych metodą SWOT. Stanowiły one ocenę zasobów wewnętrznych jednostki oraz analizę otoczenia konkurencyjnego, biorąc po uwagę szanse i zagrożenia dla jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Na tej podstawie przedstawiono korelację silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń z otoczenia w podziale na obszary tematyczne. Analiza SWOT stała się tym samym podstawą do sformułowania kluczowych kierunków rozwoju dla gminy Janów w okresie 2014–2020.

Ostatnim etapem prac nad budową Strategii rozwoju gminy Janów była weryfikacja planu operacyjnego. Założenia strategiczne zostały opracowane na podstawie uprzednich analiz i opracowań, a także postulatów zgłaszanych przez zespół projektowy. Wychodząc od wizji, opracowano cele strategiczne — długookresowe, dalej cele operacyjne oraz kierunki rozwoju.

Każdemu obszarowi przypisano konkretne wskaźniki, na podstawie których możliwy będzie monitoring stanu wdrażania Strategii rozwoju gminy Janów.

CZĘŚĆ I ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

ANALIZA SWOT: IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH SZANS I ZAGROŻEŃ

Do przeprowadzenia analizy mocnych i słabych stron gminy oraz jej szans i zagrożeń w zakresie uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego wykorzystano diagnozę społeczno-gospodarczą, konsultacje społeczne oraz wyniki ankiet, które zostały przeprowadzone wśród mieszkańców gminy, przedsiębiorców, a także wśród organizacji pozarządowych.

Siły i słabości zostały rozpatrzone jako wewnętrzne cechy gminy Janów, odnosząc się do czasu teraźniejszego. Szanse i zagrożenia zaś stanowiły obszary odnoszące się do przyszłości gminy. Były to głównie zewnętrzne uwarunkowania gminy, na które tylko pośrednio ma ona wpływ.

Analizie poddano następujące bloki tematyczne:

1. Analiza położenia i środowiska przyrodniczego.
2. Analiza sytuacji społecznej.
3. Analiza sytuacji gospodarczej.
4. Infrastruktura techniczna.
5. Powiązania zewnętrzne.

Dla wskazanych obszarów wyznaczono główne mocne i słabe strony wynikające z uwarunkowań wewnętrznych oraz szanse i zagrożenia wynikające z uwarunkowań zewnętrznych, czyli czynników niezależnych od mieszkańców i władz gminy.

TABELA 1. ANALIZA POŁOŻENIA I ŚRODOWISKA NATURALNEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobre położenie gminy — bliskość Częstochowy i Katowic • dobra dostępność komunikacyjna — bliskość portu lotniczego w Pyrzowicach, autostrady • położenie w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej w Krajobrazowym Parku Orlich Gniazd • atrakcja turystyczna — Złota Kraina Pstrąga • marka Złotego Potoku znana w otoczeniu województwa śląskiego i w kraju • ciekawa oferta ścieżek dydaktycznych; atrakcyjne walory krajoznawcze pod rozwój rekreacji m.in. występowanie rzeki Wiercicy oraz stawów hodowlanych • duży odsetek terenów zielonych • komfort życia dzięki niskiej gęstości zaludnienia • występowanie rzadkich gatunków roślin i zwierząt • czyste powietrze	• peryferyjne położenie względem metropolii • średnie skanalizowanie gminy może przyczyniać się do zanieczyszczeń wód • pagórkowate ukształtowanie terenu, które jest czynnikiem wpływającym na koszty inwestycji i modernizacji terenu m.in. w zakresie sieci kanalizacyjnej • dominacja słabych gleb, które nie pozwalają na rozwój rolnictwa

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 2. DEMOGRAFIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• przewaga osób w wieku produkcyjnym • stosunkowo niskie bezrobocie wśród osób o wykształceniu średnim	• ujemny przyrost naturalny • tendencja rosnąca w zakresie liczby bezrobotnych • tendencja do starzenia się ludności • niski kapitał społeczny (umiejętność współdziałania, zaufania, zaangażowania społecznego) • pesymistyczne nastroje mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• występowanie publicznych ośrodków zdrowia na terenie gminy • dobry poziom funkcjonowania Gminnej Biblioteki Publicznej i jej filii — w tym pełnienie funkcji miejsca spotkań • funkcjonowanie Samorządowego Ośrodka Kultury i Sportu — dobra oferta na rozwój zainteresowań dla mieszkańców • funkcjonowanie Muzeum Regionalnego — promowanie kultury, historii i tradycji • zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom poprzez sprawne działanie jednostek OSP • dobra infrastruktura dla turystyki — baza noclegowa, gastronomiczna, punkty informacji turystycznej, wyposażenie w najnowszy sprzęt (infomaty, infokioski, audioprzewodniki) • wysoki poziom cyfryzacji szkół oraz placówek kulturalnych, wysoki poziom wyposażenia w komputery	• zbyt mała liczba miejsc w przedszkolu w Złotym Potoku • brak Domów Pomocy Społecznej • brak żłobków • brak mieszkań zastępczych • brak miejsc pracy dla ludzi młodych i wykształconych — zmiana miejsca zamieszkania w związku z poszukiwaniem pracy • brak otwartych stref rekreacji • niewystarczająca baza sportowa

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 4. DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• przewaga firm mikro i małych • występuje branża przemysłu, która ma potencjał do rozwoju • istotna rola branży turystycznej skoncentrowanej w Złotym Potoku oraz Janowie • korzystne warunki dla rozwoju agroturystyki	• słabe możliwości dla rozwoju rolnictwa • Natura 2000 jako potencjał dla regionu, ale duże ograniczenia dla rozwoju gospodarki • brak ośrodków nowoczesnego przemysłu • niski poziom dochodów ludności • brak nowych inwestorów z zewnątrz • niekorzystne warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa • słaby poziom wykorzystania funduszy strukturalnych przez przedsiębiorców • niska przedsiębiorczość mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 5. DIAGNOZA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- występowanie sieci wodociągowej, która poprawia jakość życia mieszkańców - dobra sieć dróg - wdrażanie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami - dbałość o dostępność do internetu mieszkańców - dobrze rozwinięta sieć telefoniczna	- wysokie koszty rozbudowy elementów infrastruktury technicznej - niski stopień rozwoju budownictwa mieszkaniowego — w tym w szczególności mieszkań komunalnych - średni poziom skanalizowania gminy - brak dostępu do gazu na terenie gminy — niska opłacalność inwestycji - niewielkie zastosowanie energii odnawialnej, ekologicznej w skali gminy - występowanie dzikich wysypisk śmieci

Źródło: opracowanie własne.

TABELA 6. POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- potencjał do współpracy między gminami i pełnienie istotnej roli w skali województwa dzięki członkostwu w Związku Gmin Jurajskich; - aktywny udział Lokalnej Grupy działania — Stowarzyszenie Partnerstwo Północnej Jury - współpraca między gminami w zakresie wspólnego promowania regionu - członkostwo w Częstochowskiej Organizacji Turystycznej - członkostwo w Śląskiej Organizacji Turystycznej - członkostwo w Śląskim Związku Gmin i Powiatów - posiadanie tytułu „Gminy Fair Play”	niewielki zakres współpracy z partnerami zagranicznymi

Źródło: opracowanie własne.

PORÓWNANIE WAŻNOŚCI WPŁYWU SZANS I ZAGROŻEŃ — ANALIZA SWOT-TOWS

SZANSE ROZWOJU GMINY JANÓW

Szanse rozwoju gminy Janów to przede wszystkim poprawa stanu infrastruktury technicznej (drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej). Kluczowe jest także kreowanie postawy przedsiębiorczej wśród mieszkańców gminy Janów.

Analizując szanse pod kątem położenia należy dostrzec przede wszystkim:

- modernizację infrastruktury drogowej;
- podjęcie strategicznych działań w obszarze ochrony środowiska w tym przede wszystkim przeciwdziałania dalszemu zanieczyszczaniu wody;
- wzrost skanalizowania gminy;
- wzrost estetycznej strony miejscowości w gminie Janów;
- zadbanie o infrastrukturę rekreacyjną na obszarach zielonych;
- ochrona bioróżnorodności gminy;

- możliwość pozyskania środków pomocowych z Unii Europejskiej na działalność inwestycyjną.

Szansą dla gminy Janów jest również wzrost potencjału turystycznego. Złoty Potok ma decydujące znaczenie w tym zakresie. Należy jednak przeanalizować korzyści dla okolicznych miejscowości, a także możliwości włączenia ich w obszar turystyki. Kluczowe jest zadbanie o podwyższenie standardów bazy noclegowej i gastronomicznej, a także rozwój zróżnicowanych form rozrywki oraz spójne promowanie regionu.

Istotne jest także zadbanie o rozwój transportu publicznego, w tym częstotliwości połączeń, zapewnienie komunikacji w godzinach popołudniowych oraz w weekendy. To szansa na wyrównanie szans w dostępie do usług publicznych, w tym znajdujących się na obszarach miejskich. Kluczowym elementem jest tutaj zapewnienie możliwości podjęcia pracy poza gminą czy też nauki na poziomie ponadgimnazjalnym czy też wyższym. Dostępność gminy z perspektywy infrastruktury drogowej oraz transportu jest kluczowa z punktu widzenia przeciwdziałania marginalizacji regionu, zapewnienia jego rozwoju.

Co więcej, ważne dla zagwarantowania rozwoju gminy Janów jest wdrożenie lokalnej polityki prorodzinnej, aby przeciwdziałać tendencjom depopulacji gminy oraz potencjalnym patologiom społecznym.

W zakresie edukacji szansą dla rozwoju jest poszerzenie oferty edukacyjnej oraz organizacja kursów dla osób dorosłych, które przyspieszą uzyskiwanie kluczowych kompetencji na lokalnym rynku pracy. Istotna jest także współpraca branży edukacyjnej z przedsiębiorcą, aby kształcić kadrę zgodnie z potrzebami.

Ponadto do szans rozwoju gminy Janów zaliczono:

- kształtowanie postaw proekologicznych;
- wdrożenie optymalnego systemu gospodarowania odpadami, opartego na selektywnej zbiórce odpadów.

Nowy okres programowania na lata 2014–2020 stanowi możliwość pozyskania finansowania na kluczowe inwestycje planowane przez samorząd gminny. Fundusze europejskie są także szansą na podniesienie konkurencyjności gospodarki, współpracę z otoczeniem, rozwój kapitału ludzkiego oraz budowanie trwałych przewag konkurencyjnych.

ZAGROŻENIA DLA ROZWOJU GMINY JANÓW

Zagrożenia dla rozwoju gminy Janów to przede wszystkim nieefektywne korzystanie z funduszy europejskich, w szczególności na poprawę infrastruktury. Gmina ma dużą konkurencję w zakresie pozyskiwania środków unijnych, co wpływa na trudności w zakresie otrzymania dotacji, a także stanowi niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans jakie dają fundusze unijne. Poprawa infrastruktury technicznej i transportowej jest uwarunkowana także dostępem do kapitału

pozabudżetowego, który jest ograniczony ze względu na całkowite koszty kredytów, brak efektywnego systemu pożyczkowo- kredytowego. Drugi istotny czynnik zagrażający dla rozwoju gminy to przenoszenie przez państwo na gminy coraz więcej zadań bez zabezpieczenia odpowiedniej wysokości środków finansowych. To ma kluczowe znaczenie w zakresie wyboru zadań, które są finansowane z budżetu gminy.

Kolejnym zagrożeniem dla rozwoju gminy jest zamykanie działalności gospodarczych, czy też utrzymująca się słaba sytuacja przedsiębiorstw oraz ich niska rentowność, a także wynikające z tego niewystarczające środki na inwestycje. Ograniczającym czynnikiem rozwoju przedsiębiorstw są także wysokie koszty pracy oraz problemy z płynnością finansową. Z kolei stosunkowo niski wzrost gospodarczy będzie miał bezpośrednie przełożenie na brak lub niewielkie tempo wzrostu tworzenia miejsc pracy. Niski potencjał rozwoju gospodarki lokalnej to ważny czynnik, który utrudnia przeciwdziałaniu procesom depopulacji.

Istotnym zagadnieniem w zakresie rozwoju jest konieczność podjęcia działań na szczeblu rządowym oraz wśród instytucji odpowiedzialnych w zakresie zabezpieczania cieków wodnych przed wylewaniem i podtapianiem okolicy. Na przyszłość negatywnie będzie oddziaływać degradacja środowiska, niekontrolowane odprowadzanie ścieków, odpadów, zanieczyszczenie rzeki Wiercicy.

Zagrożeniem dla rozwoju gminy Janów jest także brak wdrażania innowacyjnych rozwiązań w zakresie przede wszystkim gospodarki oraz edukacji. Ograniczeniem rozwoju jest malejąca liczba osób aktywnych i przedsiębiorczych oraz niski odsetek ludzi zaangażowanych w życie gminy, czy też malejąca liczba oddolnych projektów rozwojowych tworzonych przez społeczność. Z kolei pauperyzacja mieszkańców gminy oraz pogłębianie się rozwarstwienia społecznego nasili problem wykluczenia społecznego, a także przyczyni się do dalszych procesów migracyjnych ludności.

Gmina Janów udziela pozwolenia na korzystanie z przystanków autobusowych umiejscowionych na terenie gminy Janów prywatnym przewoźnikom, ale ma ograniczony wpływ na częstotliwość i spójność połączeń, co utrudnia kształtowanie transportu publicznego zgodnie z potrzebami jej mieszkańców. Głównym powodem ograniczeń dot. kształtowania transportu jest brak środków finansowych na partycypowanie w kosztach utrzymania lub utworzenia nowych kursów.

Rozwój turystyki i rekreacji nie jest możliwy bez spójnej oferty dla turystów, a przede wszystkim: dobrej infrastruktury drogowej, ścieżek rowerowych, utworzenia pola biwakowego, campingowego, utworzenia odpowiedniego zaplecza sanitarnego, wypożyczalni sprzętu sportowego, wysokiego standardu miejsc noclegowych oraz szerokiej oferty gastronomicznej (restauracje, kawiarnie, bary), detalicznej (sklepy, ciastkarnia), promocji i rozwoju kuchni regionalnej (sprzedaż swojskich produktów, wyrobów).

CZĘŚĆ II OKREŚLENIE WIZJI, CELÓW I KIERUNKÓW ROZWOJU

WIZJA ROZWOJU GMINY JANÓW DO 2020 ROKU

Wizja rozwoju gminy Janów określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz społeczność będą dążyć, wykorzystując potencjał oraz szanse rozwojowe regionu.

Wizja została zdefiniowana w sposób następujący:

Gmina Janów jest miejscem atrakcyjnym do życia, a także rozwoju działalności gospodarczej i odpoczynku. Społeczność lokalna dba o środowisko naturalne. Mieszkańcy realizują wiele interesujących przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Gmina słynie ze Złotej Krainy Pstrąga oraz przyciąga turystów wieloma atrakcjami turystycznymi, dobrą kuchnią i ciekawymi imprezami.

PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU GMINY JANÓW

Z tak sformułowanej wizji rozwoju gminy Janów można przedstawić następujące obszary kluczowe, które warunkują jej realizację:

- I. Konkurencyjna gospodarka
- II. Rozwój kapitału ludzkiego
- III. Współpraca z otoczeniem.

Wytypowane obszary kluczowe zostały potraktowane jako priorytety, gdyż stwarzają największe możliwości rozwoju w perspektywie średniookresowej. Nie można mówić o ich hierarchiczności. Są one komplementarne względem siebie, wzajemnie się uzupełniają, a ich ostatecznym celem jest zrównoważony rozwój gminy Janów.

UKŁAD OBSZARÓW KLUCZOWYCH, CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH STRATEGII

Założenia strategiczne odnoszą się przede wszystkim do zagadnień zrównoważonego rozwoju gminy Janów. Jest on tutaj rozumiany przede wszystkim jako proces, w którym skupiają się kierunki działań w zakresie polityki, gospodarki, przestrzeni, społeczności, gwarantując zachowanie równowagi środowiska naturalnego oraz bioróżnorodności.

TABELA 7 MATRYCA KIERUNKÓW ROZWOJU ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH

KIERUNKI ROZWOJU	CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
I. Konkurencyjna gospodarka	I.1. Wsparcie rozwoju gospodarki lokalnej poprzez aktywizację lokalnych przedsiębiorców oraz przyciąganie nowych inwestorów	I.1.1. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia organizacyjnego i merytorycznego dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

		I.1.2. Rozwój turystyki i rekreacji bazującej na walorach przyrodniczych i kulturowych gminy Janów.
		I.1.3. Poprawa efektywności gospodarstw rolnych
	I.2. Rozwój infrastruktury	I.2.1. Poprawa stanu technicznego dróg, zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego.
		I.2.2. Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej.
		I.2.3. Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.
		I.2.4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł w produkcji energii w gminie.
		I.2.5. Rozbudowa infrastruktury teleinformacyjnej oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego.
		I.2.6. Ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych.
II. Rozwój kapitału ludzkiego	II.1. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy Janów	II.1.1. Podniesienie dostępności i jakości kształcenia się w placówkach edukacyjnych oraz upowszechnienie się kształcenia ustawicznego.
		II.1.2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy Janów.
		II.1.3. Zwiększenie dostępu do kultury jako sposobu spędzania czasu wolnego
		II.1.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego
III. Współpraca z otoczeniem	III.1. Budowa partnerstw z podmiotami i jednostkami wewnątrz społeczności gminy Janów i w jej otoczeniu.	III.1.1. Wzrost dostępności i jakości świadczenia usług publicznych
		III.1.2. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego

Źródło: Opracowanie własne

Obszar strategiczny: I. Konkurencyjna gospodarka

Kluczowym kierunkiem rozwoju gminy Janów w latach 2014–2020 jest zapewnienie konkurencyjnej gospodarki. Celem lokalnej polityki gospodarczej będzie przede wszystkim aktywizacja lokalnych przedsiębiorców, przyciągnięcie nowych inwestorów oraz poprawa stanu infrastruktury i zasobów

gminy. Jako pierwszy został zdefiniowany cel strategiczny: *Wspieranie rozwoju gospodarki lokalnej poprzez aktywizację lokalnych przedsiębiorców oraz przyciąganie nowych inwestorów*. Z jednej strony potrzebne jest wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców, edukacja w zakresie pozyskiwania źródeł finansowania, a także współpracy i łączenia potencjałów. Z drugiej strony niezbędne jest tworzenie ofert skierowanych do inwestorów, którzy pobudziliby lokalną gospodarkę, a także ukierunkowali ją na nowe obszary gospodarcze.

Cel operacyjny: **I.1.1. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia organizacyjnego i merytorycznego dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.**

Kierunki działania:

1. Aktualizacja „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Janów”. Wydzielenie przede wszystkim stref produkcyjnych, usługowych.
2. Przygotowanie terenów pod inwestycje, przemysł, budownictwo mieszkaniowe i wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizacja), co stworzy atrakcyjne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej.
3. Promowanie oferty inwestycyjnej gminy.
4. Zmiany organizacyjne służące maksymalnemu uproszczeniu oraz skróceniu czasu oczekiwania na decyzje administracyjne związane m.in. z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz pozyskiwaniem inwestora.
5. Prowadzenie doradztwa w zakresie pozyskiwania funduszy na rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
6. Prowadzenie bazy przedsiębiorców i pomoc w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych w kraju i za granicą.
7. Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw lokalnych.
8. Prowadzenie działań na rzecz efektywnego wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych oraz technologii ekologicznych.
9. Rozwój ekonomii społecznej.

Cel operacyjny: **I.1.2 Rozwój turystyki i rekreacji bazującej na walorach przyrodniczych i kulturowych gminy Janów.**

Kierunki działania:

1. Opracowanie spójnej strategii promocji Złotej Krainy Pstrąga.
2. Wspieranie rozwoju agro i ekoturystyki.
3. Prowadzenie działań i inwestycji zwiększających atrakcyjność turystyczną Gminy.
4. Budowie ścieżek rowerowych, parkingów, czytelne oznakowanie tras turystyki pieszej.
5. Poprawa standardów bazy turystycznej.
6. Poprawa oznakowania obiektów turystycznych oraz tras turystycznych.

7. Poprawa oznakowania na trasie dojazdowej do Gminy Janów m.in. tablice informujące o ciekawych miejscach do zobaczenia, wypoczynku.
8. Modernizacja rynku w Janowie w tym m.in. termomodernizacja budynku Urzędu Gminy.
9. Zagospodarowanie terenów zielonych oraz terenów wokół rzek i stawów na tereny o charakterze rekreacyjnym, spacerowym, do uprawiania sportu.
10. Budowa stacji benzynowej.
11. Opracowanie przewodnika po trasach turystycznych w Gminie.
12. Promowanie gminnego kalendarza imprez.
13. Włączenie społeczności lokalnej w działania promocyjne i informacyjne.
14. Utworzenie wypożyczalni sprzętu sportowego dla mieszkańców i turystów.
15. Budowa kąpieliska na terenie Gminy Janów wraz z kompleksem rekreacji i rozrywki.
16. Organizacja infrastruktury niezbędnej do uprawiania narciarstwa biegowego oraz kolarstwa.
17. Organizacja imprez zimowych m.in. kuligi.
18. Utworzenie pola biwakowego i campingowego wraz z zapleczem sanitarnym.
19. Promocja i rozwój kuchni regionalnej.
20. Modernizacja gminnego targowiska w Janowie.
21. Budowa, modernizacja oraz zakup niezbędnego wyposażenia obiektów będących własnością Gminy Janów na potrzeby społeczno – kulturalne (kluby, świetlice wiejskie)
22. Budowa, modernizacja obiektów sportowo – rekreacyjnych (boiska sportowe, boiska wielofunkcyjne, korty tenisowe itp.)
23. Budowa, modernizacja ogólnodostępnych placów zabaw, siłowni zewnętrznych.
24. Przebudowa, modernizacja placu Jana Pawła II w Janowie.
25. Przebudowa budynku po byłej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Janowie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu.

Cel operacyjny: **I.1.3. Poprawa efektywności gospodarstw rolnych**

Kierunki działania:

1. Wspieranie modernizacji gospodarstw rolnych.
2. Wspieranie organizacji grup producentów rolnych.
3. Wspieranie przedsiębiorczości związanej z branżą rolniczą oraz z przetwórstwem rolno-spożywczym.

Cel operacyjny: **I.2.1. Poprawa stanu technicznego dróg, zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego.**

Kierunki działania:

1. Budowa, przebudowa i modernizacja sieci drogowych.

2. Modernizacja infrastruktury drogowej.

Cel operacyjny: **I.2.2. Rozbudowa infrastruktury około drogowej.**

Kierunki działania:

1. Budowa mostów, chodników, przejść dla pieszych.
2. Budowa parkingów.
3. Modernizacja oświetlenia.

Cel operacyjny: **I.2.3. Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.**

Kierunki działania:

1. Budowa stacji uzdatniania wody oraz zbiorników awaryjnych.
2. Rozbudowa sieci wodociągowej.
3. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.
4. Uzbrojenie terenów w potrzebne media pod budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe, działalność gospodarczą, budynki użyteczności publicznej.
5. Budowa nowej oczyszczalni ścieków, w przypadku rozbudowy sieci kanalizacyjnej.
6. Budowa przydomowych biologiczno-mechanicznych oczyszczalni ścieków, w uzasadnionych przypadkach.
7. Nowoczesna gospodarka odpadami.

Cel operacyjny: **I.2.4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł w produkcji energii w gminie.**

Kierunki działania:

1. Promocja wśród mieszkańców korzystania z odnawialnych źródeł energii.
2. Budowa farm fotowoltaicznych.
3. Montaż w budynkach mieszkalnych (jednorodzinnych lub wielorodzinnych) kolektorów słonecznych, instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła
4. Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej z zasobów naturalnych (woda, wiatr).
5. Budowa kotłowni do spalania biomasy.
6. Wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych (jednorodzinnych lub wielo rodzinnych) na rozwiązania proekologiczne.

Cel operacyjny: **I.2.5. Rozbudowa infrastruktury teleinformacyjnej oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego.**

Kierunki działania:

1. Tworzenie warunków do budowy i rozbudowy sieci informatycznych.
2. Zwiększenie liczby osób korzystających z dostępu do sieci informatycznych
3. Rozwój punktów na terenie gminy z bezpłatnym dostępem do Internetu.
4. Wspieranie inicjatyw służących wymianie informacji, wiedzy oraz doświadczeń.

Cel operacyjny: **I.2.6. Ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych.**

Kierunki działania:

1. Wypełnianie zadań wynikających z założeń Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami.
2. Ograniczenie powstawania zanieczyszczeń oraz minimalizację oddziaływania na środowisko istniejących instalacji i urządzeń.
3. Poprawa jakości wód.
4. Poprawę stanu powietrza atmosferycznego.
5. Zmniejszenie występującego hałasu.
6. Racjonalizacja gospodarki odpadami.
7. Poprawa estetyki gminy (likwidacja „dzikich wysypisk”, sprawny system odbioru odpadów, wspieranie inicjatyw ekologicznych, itp.).
8. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy — kształtowanie właściwych postaw i nawyków ekologicznych
9. Sprawniejsze usuwanie azbestu poprzez: wsparcie finansowe procesu utylizacji.
10. Działania przeciwpowodziowe, w tym utrzymanie istniejących systemów melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych (Wiercica i Kozyrka, melioracje szczegółowe — rowy melioracyjne w sołectwach Bystrzanowice, Lgoczanka, Sokole Pole, Teodorów i Zagórze).

OBSZAR STRATEGICZNY II. ROZWÓJ KAPITAŁU LUDZKIEGO

Drugim kierunkiem rozwoju gminy Janów w latach 2014–2020 jest rozwój potencjału jaki tkwi w społeczności — jej talentach, zdolnościach, kompetencjach, współpracy. Jest on szczególnie istotny ze względu na konieczność zdobywania odpowiednich kwalifikacji dostosowanych do wyzwań dynamicznej rzeczywistości. Zdefiniowano cel strategiczny jako: *Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy Janów*. Określone zostały trzy zakresy celów operacyjnych w zakresie poprawy poziomu i jakości życia mieszkańców; poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie; poszerzenia dostępu do oferty spędzania czasu wolnego poprzez kulturę.

Cel operacyjny: **II.1.1. Podniesienie dostępności i jakości kształcenia się w placówkach edukacyjnych oraz upowszechnienie się kształcenia ustawicznego.**

Kierunki działania:

1. Zapewnienie dostępu do edukacji przedszkolnej oraz szkolnej
2. Zwiększenie oferty edukacyjnej w placówkach oświatowych w zakresie zajęć pozalekcyjnych.
3. Poprawa dostępu i jakości nauki języków obcych.
4. Poprawa warunków lokalowych i wyposażenia placówek edukacyjnych.
5. Zapewnienie dostępu do obiektów sportowych oraz rekreacyjnych.

6. Ograniczenie zjawiska wykluczenia cyfrowego.
7. Poprawa współpracy szkolnictwa z przedsiębiorcami.
8. Poprawa dostępu i jakości szkolnictwa zawodowego.
9. Likwidacja barier w dostępie do edukacji dla osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
10. Promowanie nauczania na odległość (e-learning).
11. Doposażenie świetlic wiejskich, domów ludowych, ośrodków kultury lub innych obiektów służących rozwojowi oraz integracji mieszkańców.

Cel operacyjny: **II.1.2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy Janów.**

Kierunki działania:

1. Koordynacja i wzrost efektywności współpracy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne i prywatne.
2. Wzmacnianie form samoorganizacji społeczeństwa dla skutecznego przeciwstawiania się sytuacjom kryzysowym.
3. Rozwój działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałania patologiom społecznym.

Cel operacyjny: **II.1.3. Zwiększenie dostępu do kultury jako sposobu spędzania czasu wolnego**

Kierunki działania:

1. Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.
2. Organizacja imprez dla mieszkańców, turystów, ludzi z okolicznych gmin.
3. Poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej świetlic, placówek edukacyjnych, bibliotek i pozostałych miejsc spotkań.

OBSZAR KLUCZOWY: III. WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM

Ocenia się, że warunkiem zrównoważonego rozwoju gminy Janów jest budowanie powiązań kooperacyjnych nie tylko pomiędzy podmiotami z obszaru gminy, ale także z jego otoczenia, czy partnerami zagranicznymi. Współpraca między różnymi podmiotami pozwala na zwiększenie potencjału regionu. Cel strategiczny został zdefiniowany jako: *Budowanie partnerstw z podmiotami i jednostkami wewnątrz społeczności gminy Janów i w jej otoczeniu.*

Cele operacyjne: **III.1.1. Wzrost dostępności i jakości świadczenia usług publicznych**
III.1.2. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działania:

1. Wdrożenie współpracy z innymi samorządami w kraju i za granicą w zakresie programów społecznych, kulturalnych, edukacyjnych, biznesowych, wspólnych inwestycji.

2. Zwiększanie partnerstwa publiczno- prywatnego z podmiotami na terenie gminy i z otoczenia.
3. Opracowanie planu promocji gminy, która zapewni maksymalną efektywność działań.
4. Uczestnictwo w targach, seminariach, konferencjach.
5. Promowanie regionu poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty gminnej, która obejmuje w szczególności działki budowlane pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne; działki inwestycyjne przeznaczone pod usługi i przemysł.
6. Nawiązanie kontaktów i współpraca z instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość m.in. inkubatorami przedsiębiorczości, instytucjami otoczenia biznesu.
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami działającymi na terenie gminy oraz poza jego granicami w zakresie w szczególności:
 - promocji i rozwoju turystyki;
 - ochrony wartości przyrodniczych;
 - organizacji imprez;
 - innych działań, które będą przedmiotem wspólnego zainteresowania.
8. Współpraca z władzami Częstochowy, samorządem województwa śląskiego i gminami w zakresie realizacji dokumentów strategicznych w tym Strategii rozwoju powiatu częstochowskiego, Strategii rozwoju subregionu północnego, Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+”.

WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY JANÓW

Wskaźniki realizacji Strategii rozwoju gminy Janów mają na celu przede wszystkim ułatwienie procedury ewaluacji strategii. Przyjęto metodę „0”, co oznacza, że w pierwszej kolejności badana będzie bezwzględna wartość wypracowanych produktów Strategii rozwoju gminy Janów. Następnie w stosunku do wskaźników, dla których na koniec 2014 r. możliwe będzie ustalenie wartości referencyjnych, należy dokonać porównania rok do roku.

Opracowano cztery grupy wskaźników. Należy jednak zaznaczyć, że katalog ten nie jest zamknięty. Może być poszerzony o dodatkowe wskaźniki.

Pierwsza grupa to wskaźniki ogólne, które odnoszą się do liczby projektów zrealizowanych z funduszy pomocowych oraz wartości środków zewnętrznych pozyskanych na potrzeby wdrażania Strategii rozwoju gminy Janów. Uzasadnieniem takiego wskaźnikowania jest to, że fundusze unijne umożliwią realizację działań.

TABELA 8 WSKAŹNIKI OGÓLNE

Wskaźniki	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Wartość środków finansowych pozyskanych ze							

źródeł zewnętrznych przez samorząd gminny

Liczba projektów zrealizowanych ze środków
pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez
samorząd gminny

Źródło: Opracowanie własne

W oparciu o analizę poziomu konkurencyjności gospodarki gminy Janów wyznaczono następujące wskaźniki realizacji kierunków rozwoju w obszarach:

I. KONKURENCYJNA GOSPODARKA:

1. Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg gminnych.
2. Liczba inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
3. Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej.
4. Długość wybudowanych/zmodernizowanych tras turystycznych, szlaków rowerowych.
5. Liczba zrealizowanych projektów w zakresie wspierania organizacyjnego i merytorycznego dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
6. Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw oraz podmiotów ekonomii społecznej.
7. Liczba zrealizowanych projektów w zakresie rozwoju turystyki i rekreacji.
8. Liczba zrealizowanych projektów w zakresie poprawy efektywności gospodarstw rolnych.
9. Liczba obiektów noclegowych i gastronomicznych.
10. Liczba zrealizowanych imprez kulturalnych, promujących gminę.
11. Liczba osób korzystających z dostępu do sieci informatycznych.
12. Liczba punktów z bezpłatnym dostępem do internetu na terenie gminy.
13. Liczba projektów z zakresu rozwoju sieci gazowej, energetycznej, teleinformatycznej, którym gmina udzieliła wsparcia.
14. Liczba zmodernizowanych/wybudowanych punktów oświetlenia.

II. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO:

1. Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury dydaktycznej.
2. Liczba nowych placówek edukacyjnych.
3. Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej.
4. Liczba przedsięwzięć zrealizowanych z zakresu podniesienia dostępności i jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych oraz upowszechnianie się kształcenia ustawicznego.
5. Liczba projektów z zakresu profilaktyki bezpieczeństwa publicznego.
6. Liczba zrealizowanych imprez o charakterze kulturalnym, promującym gminę.
7. Wzrost liczby ofert kulturalno- edukacyjnych w świetlicach, miejscach spotkań.

III. WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM:

1. Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd gminny i inne jednostki samorządu terytorialnego,
 - 1.1. w tym zagraniczne samorządy partnerskie.
2. Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd gminny i przedsiębiorstwa.
3. Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd gminny i organizacje pozarządowe.

FINANSOWANIE

Najważniejszym źródłem finansowania zadań strategicznych będą środki z funduszy unijnych. Będzie to przede wszystkim: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny i Fundusz Spójności. Ocenia się, że samorządy województwa śląskiego oraz inne obiekty gospodarcze i organizacje pozarządowe w latach 2014–2020 będą mogły otrzymać w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014–2020 kwotę 2 504 847 798 euro z EFRR i 968 750 195 euro z EFS. Program składa się z 13 osi priorytetowych, spośród których zdecydowanie największe środki zaplanowano na efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii i gospodarkę niskoemisyjną, a także transport. Spore środki przeznaczono również na rewitalizację oraz infrastrukturę społeczną i zdrowotną, konkurencyjność MŚP czy włączenie społeczne. Ponadto Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 umożliwia ubieganie się o fundusze w podziale na 6 osi priorytetowych, w tym m.in. na zwiększenia włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

W finansowaniu działań Strategii rozwoju gminy Janów niezbędne będzie zaangażowanie prywatnych środków, w tym pochodzących z bezzwrotnych i zwrotnych funduszy oraz rozwój instrumentów finansowych opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym.

Tym samym, główne źródła finansowania Strategii rozwoju gminy Janów, to:

1. Budżet Gminy Janów;
2. Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki finansowe transferowane w ramach perspektywy Finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020,
 - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
 - inne zagraniczne środki finansowe,
 - krajowe środki finansowe,
 - inne źródła finansowania,
3. Komercyjne instrumenty finansowe, w tym:

- pożyczki i kredyty bankowe,
 - leasing finansowy.
4. Środki finansowe sektora biznesowego.

SPÓJNOŚĆ Z WYŻSZYMI RANGĄ DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia rozwoju gminy Janów na lata 2014–2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze jednostki. Strategia rozwoju gminy Janów to jeden z wytycznych do zarządzania gminą, a także do planowania jej rozwoju, co musi być spójne z polityką rozwoju jednostek organizacyjnych na poziomie powiatu, województwa oraz kraju.

Niniejsza strategia wpisuje się w szersze trendy i uwarunkowania społeczno-gospodarcze, które mają bezpośredni lub pośredni wpływ na rozwój gminy Janów. Z pewnością przynależność do wspólnoty Unii Europejskiej wyznacza określone standardy dla realizacji zadań. Jednym z takich charakterystyk jest zrzeszanie się gmin i innych jednostek samorządowych oraz podmiotów społecznych, gospodarczych.

Strategia rozwoju gminy Janów na lata 2014–2020 zdecydowanie wykracza poza ramy funkcjonowania samorządu gminnego, w tym poza jej zakres odpowiedzialności. Dokument przedstawia możliwości włączenia się do realizacji zadań strategicznych przez społeczność lokalną, inwestorów, instytucji działających na terenie całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na części bądź całości obszaru jednostki, poprzez budowę i rozwijanie sieci aktywnej współpracy partnerstw lokalnych. Tak rozumiana oraz realizowana polityka partnerstwa i współpracy stanowi jeden z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Okres realizacji Strategii rozwoju gminy Janów przyjęto na siedem lat (2014–2020), adekwatnie do czasu obowiązywania Strategii rozwoju województwa śląskiego „*Śląskie 2020+*”. Strategia dla gminy Janów została sformułowana w ścisłej korelacji zarówno z nią, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

W Strategii rozwoju gminy Janów zaakcentowano aspekt zrównoważonego rozwoju regionu w oparciu o poszanowanie zasobów lokalnych dla przyszłych pokoleń. Uwzględniono rozwój narzędzi podnoszących jakość i bezpieczeństwo życia mieszkańców oraz bardzo mocno podkreślono znaczenie endogenicznych potencjałów, w tym rolniczego i turystycznego. Powyższe główne zmienne strategiczne Strategii rozwoju gminy Janów na lata 2014–2020 czynią programowane działania rozwojowe dla gminy Janów koherentnymi ze Strategią Rozwoju Kraju 2020.

Strategia rozwoju gminy Janów na lata 2014–2020 w pełni koresponduje również z logiką interwencji Strategii Sprawne Państwo 2020. Jednym z głównych dążeń Strategii rozwoju gminy Janów jest zwiększenie udziału mechanizmów kooperacyjnych, które pozwoliłyby odejść od sztywnego i hierarchicznego modelu zarządzania w samorządzie w kierunku współzarządzania, tj. sieciowego świadczenia usług przez administrację publiczną i podmioty zewnętrzne, takie jak organizacje pozarządowe. Mechanizmy ewaluacji zawarte w Strategii rozwoju gminy Janów pozwolą na wprowadzenie rozwiązań zwiększających partycypację społeczności lokalnej w procesie realizacji strategicznych działań gminy Janów. Powyższe główne zmienne strategiczne Strategii rozwoju gminy Janów na lata 2014–2020 czynią programowane działania rozwojowe dla gminy Janów koherentnymi ze Strategią Sprawne Państwo 2020.

Zapisy Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+” dotyczą przede wszystkim poprawy dostępności do podstawowych usług publicznych w zakresie lokalnej infrastruktury społecznej — głównie w zakresie edukacji, kultury, rekreacji, sportu, opieki zdrowotnej oraz ochrony środowiska naturalnego. Celem jest przeciwdziałanie marginalizacji gmin o niskim potencjale gospodarczym, szukanie nisz, niewykorzystanych potencjałów w zakresie polityki społeczno-gospodarczej. Gminy wiejskie, zgodnie ze Strategią „Śląskie 2020+” mają przede wszystkim rozwijać swoją ofertę inwestycyjną w połączeniu ze wspieraniem działań lokalnych.

Wśród priorytetów są wymieniane przede wszystkim:

- wsparcie obszarów rolniczych poprzez wdrożenie instrumentów wsparcia dla rolnictwa ekologicznego oraz strategii promocyjnej produktów lokalnych oraz usług,
- funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym,
- dbałość o otoczenie i środowisko naturalne.

Główne kierunki rozwoju zaprojektowane na poziomie wojewódzkim to: ochrona krajobrazu i ładu przestrzennego oraz planowanie przestrzenne w oparciu o miejscowe, zaktualizowane plany zagospodarowania przestrzennego.

SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII

Realizacja planu strategicznego, jakim jest *Strategia Rozwoju Gminy Janów*, stanowi podstawę sukcesu związanego z osiągnięciem zamierzonych w jej ramach celów. Niezwykle ważne jest zatem systematyczne monitorowanie oraz ocena realizacji wyznaczonych w strategii kierunków działania, którego podstawę powinien stanowić system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez jednostkę terenie.

Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy zatem na bieżąco gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są tym samym wyznaczone cele jej realizacji oraz przypisane im kierunki rozwoju, a dalej wskaźniki. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest natomiast wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości.

Proces bieżącej weryfikacji stopnia osiągnięcia uwzględnionych w niniejszej strategii założeń będzie odbywał się na podstawie wewnętrznej procedury monitoringu, ewaluacji i aktualizacji dokumentów strategicznych, która funkcjonuje w gminie Janów.

ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Janów jest dokumentem długoplanowym, przyjętym na okres siedmiu lat, który określa najważniejsze priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego do realizacji na obszarze jednostki w okresie 2014–2020. Dokument ten stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju lokalnego w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania się do standardów europejskich i krajowych, które od czasu przyjęcia dotychczasowej Strategii Rozwoju Gminy Janów uległy diametralnej zmianie.

Nowo zaprojektowana strategia rozwoju prezentuje zatem określoną propozycję pożądaných kierunków przekształceń gminy Janów w postaci kierunków rozwoju, pól strategicznych i operacyjnych oraz głównych kierunków działania realizowanych na rzecz tworzenia jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego oraz wydatnego wzrostu poziomu życia mieszkańców, zgodnie z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego w okresie 2014–2020. W związku z tym, w ramach dokumentu opracowano katalog kierunków działania, do których zmierzać powinna gmina Janów we wskazanym czasie. Nie zamyka to oczywiście drogi do wypracowania i realizowania innych kierunków działań i rozwiązań. Niemniej jednak podstawą zmian, korekt i modyfikacji powinny być wyłącznie względy merytoryczne, wynikające ze zmieniających się uwarunkowań rozwoju gminy, tak zewnętrznych (szans i zagrożeń rozwojowych, tkwiących w otoczeniu gminy — prawnych, finansowych, społecznych, gospodarczych, międzynarodowych), jak i wewnętrznych (silnych i słabych stron).

Uaktualniona strategia rozwoju oprócz swojego zasadniczego celu, jakim jest wskazanie kierunków rozwoju, jest również doskonałą płaszczyzną integrującą władze i społeczność gminy Janów wokół jej najważniejszych problemów i szans rozwojowych jakie niesie współczesny świat. Dokument ten nie ogranicza się jednak w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez gminne władze samorządowe, proponując równolegle partycypację w wyznaczonych w strategii kierunkach działania, innym podmiotom funkcjonującym w granicach gminy Janów, celem rozwijania sieci powiązań publiczno-prywatnych na rzecz wdrażania wspólnej

polityki rozwoju lokalnego. Tak realizowana kooperacja stanowi jeden z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście nadchodzącego okresu programowania 2014–2020, gdzie nacisk położony jest na realizowanie wspólnej polityki rozwoju lokalnego w kontekście terytorialnym, mającej na celu współpracę samorządów na rzecz maksymalnego wykorzystania wspólnych atutów i rozwiązywania problemów poszczególnych obszarów danego województwa.

ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik nr 1: Sytuacja społeczno-gospodarcza gminy Janów.
2. Załącznik nr 2: Sprawozdanie ze spotkania warsztatowego.
3. Załącznik nr 3: Raport z badania ankietowego.

ZAŁĄCZNIK NR 1: SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY JANÓW

CZĘŚĆ I ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY JANÓW

HISTORIA GMINY JANÓW

Do początku II wojny światowej Złoty Potok był siedzibą gminy. Jest to najstarsza i największa miejscowość w okolicy. Pierwsze wzmianki o wsi Potok pochodzą z 1153 r. Prawdopodobnie budowniczym drewnianego kościoła w Potoku w pierwszej połowie XII w. był palatyn Bolesława Krzywoustego — Piotr Dunin Włostowic herbu Łabędź.

W 1298 r. wybudowano pierwszy murowany kościół w Potoku. W XIII wieku Potok był siedzibą rodu rycerzy herbu Jelita, którzy wybudowali tu dwór obronny z murowaną wieżą. Później osiedlił się tu ród rycerzy herbu Szreniawa, którzy od nazwy wsi przyjęli nazwisko Potoccy. Potok przez lata miał wielu właścicieli, między innymi zarządzili tu Silniccy i Koniecpolscy. W 1851 r. nabyli dobra złotopotockie Krasińscy, a dalej poprzez małżeństwo córki Zygmunta Krasińskiego, dobra przeszły w posiadanie Raczyńskich. Ostatni przedwojenny właściciel dóbr złotopotockich — Karol Raczyński był wnukiem poety Zygmunta Krasińskiego.

Miejscowość Janów została założona w 1670 r. przez Jana Aleksandra Koniecpolskiego — wojewodę braćwalskiego i sieradzkiego. Nazwa pochodzi od imienia założyciela. W 1696 r. nadano jej prawa miejskie.

Historia zapisała także na terenie gminy ważne wydarzenia, szczególnie z okresu powstania styczniowego oraz II wojny światowej. Tutaj walczył w czasie powstania Adam Chmielowski, późniejszy św. brat Albert. W 1863 r. podczas powstania styczniowego stacjonujący w mieście Janowie oddział wojsk rosyjskich został pokonany przez powstańców. W odwecie mieszkańcy zostali wymordowani, a miasto spalone. Konsekwencją tego była utrata w 1870 r. praw miejskich dla Janowa. Kolejnych zniszczeń doświadczył Janów w czasie I wojny światowej, między innymi w 1914 r. został spalony XIX wieczny kościół w Janowie. Druga wojna światowa nie oszczędziła Janowa i Złotego Potoku. Toczyła się tutaj krwawa wojna obronna w 1939 r.

POŁOŻENIE I ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Gmina Janów ma powierzchnię 14675 ha. Leży w południowo-wschodniej części województwa śląskiego, na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Gmina sąsiaduje z gminami Mstów, Przyrów, Lelów, Niegowa, Żarki i Olsztyn.

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY JANÓW

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2012, http://www.czestochowa.powiat.pl/powiat/mapa_powiatu.html

Gmina Janów obejmuje 22 sołectwa: Apolonka, Bystrzanowice, Bystrzanowice Dwór, Czepurka, Góry Gorzkowskie, Hucisko, Janów, Lgoczanka, Luśtawice, Lipnik, Okrąglik, Pabianice, Ponik, Piasek, Śmiertny Dąb, Skowronków, Siedlec, Sokole Pole, Teodorów, Zagórze, Złoty Potok i Żuraw.

Gmina Janów graniczy:

- od zachodu z Gminą Olsztyn,
- od północy z Gminami Mstów i Przysów,
- od wschodu z Gminą Lelów
- od południa z Gminami Żarki i Niegowa (należącymi do powiatu myszkowskiego).

W zasięgu 20 km od gminy leżą miasta Myszków i Częstochowa. Odległość do Katowic to 65 km. Gmina jest położona na granicy województw świętokrzyskiego i łódzkiego. Przez gminę przebiega droga krajowa, droga wojewódzka oraz linia kolejowa.

Na obszarze gminy występują Góry Gorzowskie, których najwyższy szczyt ma 389,3 m n.p.m. Najniższa bezwzględna wysokość to 245 m w pobliżu leśniczówki Sygontka. Różnica wysokości wynosi 144 m. Na terenie gminy występują trzy doliny, które schodzą się w obniżeniu Złotego Potoku. W tym trójpalcastym systemie centralne miejsce zajmuje dolina Wiercicy, która jest osią dla całego terenu. Zbocza doliny mają zmienne nachylenie. Wschodnie są bardziej strome, a nachylenie stoków waha się od 3° do 10°.

Na terenie gminy ma swoje źródło rzeka Wiercica, która wchodzi w skład zlewni Odry. Stanowi ona oś krajobrazową i gospodarczą gminy Janów. Rzeka posiada zmienne warunki zasilania i przepływu. Występują także liczne źródła, które mają charakter szczelinowo-krasowy. Do najważniejszych należą: Źródła Zygmunta i Elżbiety, Źródła Zdarzeń i Źródła Spełnionych Marzeń.

Gmina posiada trudne warunki wodne, ubogą sieć wód powierzchniowych, pagórkowate ukształtowanie terenu z licznymi wychodniami wapiennymi.

W Złotym Potoku znajduje się jedna z najstarszych na kontynencie europejskim wylęgarnia pstrągów. Ponadto występuje na terenie gminy wiele jaskiń i ostańców skalnych. Do najciekawszych obiektów należą: Jaskinia Ostrężnicka, Jaskinia Grota Niedźwiedzia, Jaskinia na Dupce, ostańce Diabelskie Mosty i Brama Twardowskiego.

SUROWCE MINERALNE

Skały wapienne stanowią jeden z podstawowych surowców skalnych występujących na terenie gminy. Są to wapienie płytowe, skaliste, kredowe oraz margle, wapienie, piaski budowlane, glinki formierskie, wapienie okruchowe i skaliste, kwarc oraz żwiry wykorzystane m.in. w budownictwie. Nieczynne wyrobiska po eksploatacji przedmiotowych kopalin zostały zrekultywowane lub uległy naturalnej sukcesji roślin krzewiastych i drzewiastych. Obecnie czynna jest tylko jedna kopalnia piasku w miejscowości Lusławice. Obszary zagrożone erozją wymagają działań prewencyjnych i rekultywacyjnych zwanych melioracjami przeciwoerozyjnymi.

TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ

Niezwykle istotną rolę składnika Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych spełnia zieleń urządzona, tj. parki, zieleńce, zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej, uzupełniona o grupy zieleni wysokiej wokół zabytkowych obiektów sakralnych. W aspekcie istniejącego i planowanego bogatego zaplecza rekreacyjno-sportowego oraz turystyczno-wypoczynkowego (Złoty Potok, Janów, Siedlec), szczególnie konieczne jest powiązanie wyżej

wymienionych obiektów siecią zazielenionych ciągów pieszych, ścieżek rowerowych. Wszystkie obiekty i tereny o ww. profilu działalności wymagają wprowadzenia zieleni izolacyjno-osłonowej o funkcjach estetycznych, z jednoczesnym utrzymaniem wartościowych zespołów zieleni wysokiej.

ZAGOSPODAROWANIE TERENU¹

Obszar gminy Janów obejmuje tereny o uregulowanej własności, dogodnym położeniu umożliwiającym pełną obsługę komunikacyjną, położone w zasięgu uzbrojenia podstawowego.

Dnia 29 stycznia 2013 r. została podjęta uchwała Nr 179/XXIX/13 Rady Gminy Janów w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów. Opracowanie przedmiotowej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynika z konieczności uaktualnienia studium i przyjęcia nowych rozwiązań dających możliwość poszerzenia terenów budowlanych i inwestycyjnych, które mogą wpłynąć na rozwój gminy.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów dopuszczona została możliwość zwiększenia intensywności zabudowy w obrębie terenów już zabudowanych lub wskazanych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Rolnictwo i leśnictwo na terenie gminy Janów wymaga ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej w rejonie Bystrzanowic, Żurawia, Pabianic dla rozwoju produkcji rolnej i tworzenia gospodarstw specjalistycznych. Stopniowo przekształcane są gospodarstwa rolne z funkcji produkcyjnych na własne potrzeby na produkcję towarową lub rozwój agroturystyki.

Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej obejmują obszary istniejących i projektowanych zakładów produkcyjnych, usługowo-wytwórczych, baz, składów, magazynów w tym obiektów, urządzeń obsługi i produkcji rolniczej (Piasek, Zagórze, Janów, Apolonka, Żółty Potok, Siedlec, Bystrzanowice).

KLIMAT

Gmina Janów to region o wyraźnych rysach klimatu kontynentalnego. Średnia roczna temperatura wynosi 7,5°C; z kolei średnia dla lipca wynosi 18,5°C. Zima jest stosunkowo długa i mroźna tj. średnia temperatura stycznia to 3°C. Obszar cechuje długie zaleganie pokrywy śnieżnej średnio powyżej 80 dni. Cechą charakterystyczną gminy jest występowanie niskiego współczynnika wilgotności. Okres burzowy wynosi średnio 135 dni rocznie; to drugi po Tatrach tak długi okres burzowy. W gminie występuje przewaga wiatrów zachodnich. Średnia prędkość wiatru to 2,4 m/s. Średni opad deszczu na terenie gminy wynosi 692 mm/rok. Maximum opadowe przypada na czerwiec i lipiec.

¹ Zob. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów*, 2003. Od stycznia 2013 r. jest realizowana aktualizacja Studium.

TABELA 9 CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW KLIMATU GMINY JANÓW.

Nazwa wskaźnika	Wartość
Temperatura powietrza średnia roczna	7,5–8,0°C
Temperatura powietrza średnia półroczna ciepłego	14–15°C
Temperatura powietrza średnia półroczna chłodnego	0,5–1,5°C
Średnia roczna suma opadów	600–700 mm
Średnia suma opadów półroczna ciepłego	400–450 mm
Średnia suma opadów półroczna chłodnego	200–300 mm

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Janów.

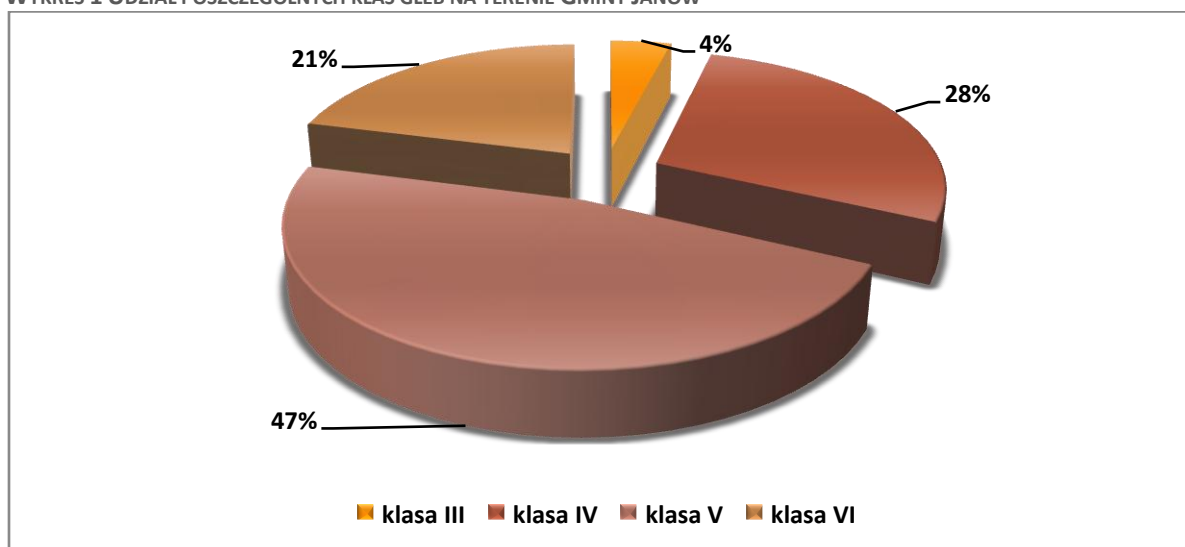
GLEBY

Gleby gminy Janów cechuje mozaikowa zmienność i astrefowość siedlisk. Pokrywą glebową na tym terenie tworzą częściowo rędziny, a częściowo piaszczyste gleby bielcowe i brunatne. Część z nich została uznana za gleby rdzawe, płowe, brunatne wylugowane oraz odgórnie oglejone.

Pod względem bonitacji gleby gminy Janów należą klasy IV, V i VI (pseudobielcowe, brunatne i rędziny). Według przeprowadzonych badań wynika, że ponad połowa gleb wykazuje odczyn kwaśny, w związku z czym 3415 hektarów użytków rolnych wymaga wapnowania.

Wspólną cechą gleb tego obszaru jest duża przepuszczalność wodna. Dużą osobliwością pokrywy glebowej są różne podtypy piaszczystych pararendzin. Okres wegetacyjny waha się od 200 do 220 dni.

WYKRES 1 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH KLAS GLEB NA TERENIE GMINY JANÓW

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Janów.

Użytki zielone stanowią około 4% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Wśród nich dominują użytki zielone V i VI — tej klasy bonitacyjnej.

Poziomy wody ukształtowane warunkami geologicznymi wpłynęły na tworzenie się wód powierzchniowych i podziemnych.

WŁAŚCIWOŚCI RETENCYJNE TERENÓW POŁOŻONYCH WOKÓŁ GMINY

Z uwagi na fakt, iż teren gminy w 49,6% pokrywają lasy oraz dość duża liczba zbiorników powierzchniowych właściwości retencyjne tego obszaru są istotne. Lasy odgrywają niezwykle ważną rolę w kształtowaniu się stosunków wodnych. Zmniejszają wezbrania powodziowe i opóźniają odpływ wód z wiosennych roztopów oraz gwałtownych opadów letnich. Warstwa drzew w zbiorowiskach leśnych wychwytuje także formy wilgoci atmosferycznej zwane osadami poziomymi (mgła, szron, okiść, szadź).

Dość liczne potoki, rowy pochodzenia naturalnego jak i antropologicznego, oraz zlewnia rzeki Wiercicy, stanowią naturalne ujście wód opadowych. Z tych względów rola retencyjna lasów i zbiorników wodnych położonych na terenie gminy Janów jest ogromna, gdyż chronią one okoliczne tereny przed ewentualnymi podtopieniami. W zlewni zalesionej w 60% stosunek przeciętnych przepływów minimalnych do maksymalnych wynosi 1:155, a w zlewni zalesionej tylko w 20% — 1:410.

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Janów położona jest w zlewni Odry i Wisły. Wododział I rzędu między zlewniami tych rzek przebiega w południowo-wschodniej części gminy. Na południowo-wschodnich krańcach gminy, położonych w zlewni Wisły brak jest większych cieków. W części gminy leżącej w zlewni Odry, głównym ciekiem jest rzeka Wiercica (dopływ Warty), mająca swoje źródła w lasach na południe od Złotego Potoku. Pozostałe ciek to dwa odcinki Kozyrki i dopływy Wiercicy.

ZBIORNIKI WODNE

Rozlewające się wody Wiercicy tworzą unikatowy system stawów o różnych funkcjach. Pierwszą grupę stanowią stawy hodowlane — od 1881 r. zespół 22 stawów tworzy 13 ha obszar wodny pod nazwą Pstrągarnia Raczyńskich. Druga grupa stawów to jeziora głównie o funkcjach dekoracyjnych (Sen Nocy Letniej, Amerykan, Guców, Irydion). Trzecia grupa to stawy na Dziadówkach, stawy Krasianów i stawy zasilane wodami podskórnymi, opadowymi.

System próżni i szczelin krasowych tworzy wspólne zwierciadło wody, którego głębokość zalegania wynosi zwykle od kilkunastu do 50 m. Ten zbiornik jury górnej należy do zasobnych w wodę, średni wskaźnik zasobowy wynosi 3,61 l/s/km². Wody tego terenu charakteryzują się bardzo dobrą jakością (klasa 1a i 1b), temperaturą 9–11°C, i mineralizacją 200 – 500 mg/l oraz pH 6–8,5.

WODY PODZIEMNE

Głównym bogactwem są krystalicznie czyste wody głębinowe, które tworzą pod warstwą skał tzw. „morze jurajskie”. Wody w utworach górnej jury występują w północnym i częściowo wschodnim rejonie województwa śląskiego. Tworzy on na tym terenie szczelinowo-krasowy GZWP (Główny Zbiornik Wód Podziemnych) 326 Częstochowa E. Kolektorem wód są spękane i skrasowiałe wapienie kredowate, skaliste i ławicowe. Jest to jednocześnie zbiornik charakteryzujący się niską odpornością na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni, głównie z powodu braku pokrywy izolującej utworów czwartorzędu. Odkrycie zbiornika na znacznej powierzchni, przy obecności niewielkich nawet punktowych ognisk zanieczyszczeń i charakterystycznym krasowym i szczelinowym systemie przewodzenia powoduje, że najmniejsze nawet skażenie powoduje szybką i długotrwałą degradację wód podziemnych.

Jakość wód poziomu jury górnej jest wysoka w badanych punktach tego poziomu stwierdzono:

- wody wysokiej jakości (I) 6,5%,
- wody dobrej jakości (II) 41,9%,
- wody zadowalającej jakości (III) 29,0%,
- wody niezadowalającej jakości (IV) 16,1%,
- wody złej jakości 6,5%.

Na terenie gminy Janów są 2 punkty monitoringu krajowego wód podziemnych, z których wszystkie odpowiadają klasie czystości wód II, tj. 1–10mg/dm³ zanieczyszczeń. O tej klasie czystości zdecydowały związki azotu.

Prócz wymienionego GZWP, na terenach gminy występują:

- bijące stałe źródła wód podziemnych (Źródła Zygmunta i Elżbiety, Spełnionych Marzeń),
- liczne okresowe Źródła Zdarzeń, dające początek okresowemu potokowi Ostrężnicki Ponik, które są w znacznej części pochodzenia jurajskiego.

FAUNA I FLORA

Duży udział lasów o charakterze naturalnym na terenie gminy Janów stanowiący około 49,6% ogólnej jej powierzchni. W ich obrębie zachowały się następujące zespoły roślinne:

- Żyzna buczyna sudecka — np. na terenie rezerwatu „Ostrężnik” (dominujące zbiorowisko), rezerwat „Parkowe”;
- Żyzna buczyna niżowa — niewielki płat na terenie rezerwatu „Parkowe”;
- Ciepłolubna buczyna storczykowa — zbocza o ekspozycji południowej, np. rezerwat „Parkowe”;
- Kwaśna buczyna niżowa — fragmenty na terenie rezerwatu „Ostrężnik”, rezerwat „Parkowe”;

- Grąd subkontynentalny — fragmenty na terenie rezerwatu „Ostrężnik”, rezerwatu „Parkowe”;
- Bory sosnowe i bory mieszane sosnowo-dębowe — dominują w dolinach, znaczne powierzchnie pochodzenia antropogenicznego.

Zbiorowiska nieleśne o największym zróżnicowaniu występują w sąsiedztwie cieków oraz na terenach podmokłych. Dotyczy to zwłaszcza terenów łąk związanych z siedliskami wilgotnymi, na których terenie spotyka się liczne i rzadkie chronione gatunki roślin oraz bogatą gatunkowo faunę, natomiast inne zbiorowiska typu zaroślowego oraz łąkowego nie przedstawiają większej wartości ze względu na zubożały skład florystyczny, bądź zbyt małe powierzchnie.

OBSZARY LEŚNE

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Janów wynosi 7347 ha, większość pozostaje w Administracji Lasów Państwowych Nadleśnictwa Złoty Potok. Ogólnie tereny leśne stanowią 49,66% powierzchni Gminy, tj. 14696 ha.

OBSZARY CHRONIONE W RAMACH NATURA 2000

KRAJOBRAZOWY PARK ORLICH GNIAZD

Gmina Janów położona jest w obrębie Krajobrazowego Parku Orlich Gniazd o powierzchni 59731,0 ha; 1982) w skład, którego wchodzi 4 rezerwaty przyrody: Ostrężnik (4,10 ha; 1960), Parkowe (153,22 ha; 1957), Bukowa Kępa (52,84 ha; 1996), Kaliszak (14,64 ha; 1953); Ostoja Złotopotocka w ramach Natura 2000. Obejmują one fragment Katowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (50 012 ha). Projektowane rezerwaty przyrody to: Góry Niegowskie, Góra Bukowie, Góry Gorzkowskie, Bogdaniec.

Obszar obejmuje dolinę górnej Wiercicy wraz z jej obszarem źródłowym oraz okoliczne wzgórza zbudowane z górnajurajskich utworów. Bogato reprezentowane są formy krasu powierzchniowego i podziemnego w postaci ostańców, jaskiń, ponorów, lejów i studni krasowych. Wzgórza pokryte są lasami liściastymi o naturalnym charakterze. Fitocenozy leśne reprezentowane są przez cztery naturalne zespoły buczyn, wśród których dominuje żyzna buczyna sudecka. Wąwozy i dolinki okresowo czynnych potoków zajmuje grąd lipowo-grabowy. W obniżeniach terenu wypełnionych piaskami polodowcowymi występują płaty borów sosnowych i sosnowo-dębowych pochodzące ze sztucznych nasadzeń.

W części wschodniej ostoja obejmuje dwa wapienne wzgórza z murawami kseroermicznymi; projektowane rezerwaty przyrody — Góry Niegowskie i Góra Bukowie. Ostoję stanowi „polskie centrum zróżnicowania lasów bukowych”: Występują tu aż cztery zespoły buczyn — kwaśna buczyna niżowa, żyzna buczyna niżowa, żyzna buczyna sudecka i buczyna storczykowa.

Według obecnego stanu wiedzy na terenie gminy Janów występuje około 30 gatunków roślin naczyniowych, objętych ścisłą ochroną prawną. Do najważniejszych należą gatunki wpisane do „Polskiej Czerwonej Księgi Roślin”.

DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA

POWIETRZE

Stan sanitarny powietrza atmosferycznego na terenie gminy jest zadowalający. Potencjalnymi źródłami wprowadzania substancji do powietrza są zakłady przemysłowe w niedaleko położonych regionach Śląska, źródła tworzące tzw. emisję niską (spaliny samochodowe, gospodarstwa domowe — spalanie energetyczne węgla kamiennego w kotłach itp.). Te ujemne aspekty środowiskowe rekompensują:

- brak dużych zakładów przemysłowych na terytorium gminy Janów,
- duże skupisko fauny i flory, które należy chronić,
- duży procent zalesienia gminy (około 49,6% całej powierzchni gminy stanowią lasy),
- czyste źródła wodne.

WODY

Jakość wód w większości odpowiada klasie czystości III, zarówno w klasyfikacji fizykochemicznej, jak i bakteriologicznej. Jest to spowodowane przede wszystkim słabym skanalizowaniem gminy. Ścieki bytowo-gospodarcze gromadzone w zbiornikach bezodpływowych oraz bezpośrednie wprowadzanie zanieczyszczeń do wód powierzchniowych są najczęstszą przyczyną zanieczyszczeń. Tezę tę potwierdzają badania na rzece Wiercicy przepływającej przez teren gminy w przekroju monitoringowym sieci regionalnej. Wskazują one na zachowanie III klasy czystości wody rzeki, o czym zdecydowała zawartość azotu Kiejdahla i duża ilość bakterii coli pochodzenia kałowego.

GLEBY

Rozwinięty niegdyś przemysł w sąsiednich ośrodkach i okręgach przemysłowych powodował napływ zanieczyszczeń gazowych i pyłowych; wpływał na zanieczyszczenie metalami ciężkimi gleb. W chwili obecnej większość tego typu zakładów przemysłowych została zamknięta.

ZALESIENIE

Duża lesistość gminy jest wyższa niż wskaźnik lesistości dla województwa śląskiego oraz całej Polski. Aspektem przemawiającym za tworzeniem i odnawianiem lasów jest ochrona gruntów przed erozją oraz kształtowanie sieci powiązań przyrodniczych na obszarze całej gminy.

HAŁAS

Hałas komunikacyjny występuje przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (droga wojewódzka nr 793 Siewierz – Św. Anna, droga krajowa nr 76 Częstochowa – Kielce oraz linii

kolejowej relacji Częstochowa-Kielce. Na jego zwiększenie wpływa natężenie ruchu samochodowego. Dąży się do tego, aby wzmożony ruch samochodowy odbywał się na obrzeżach gminy i sołectw.

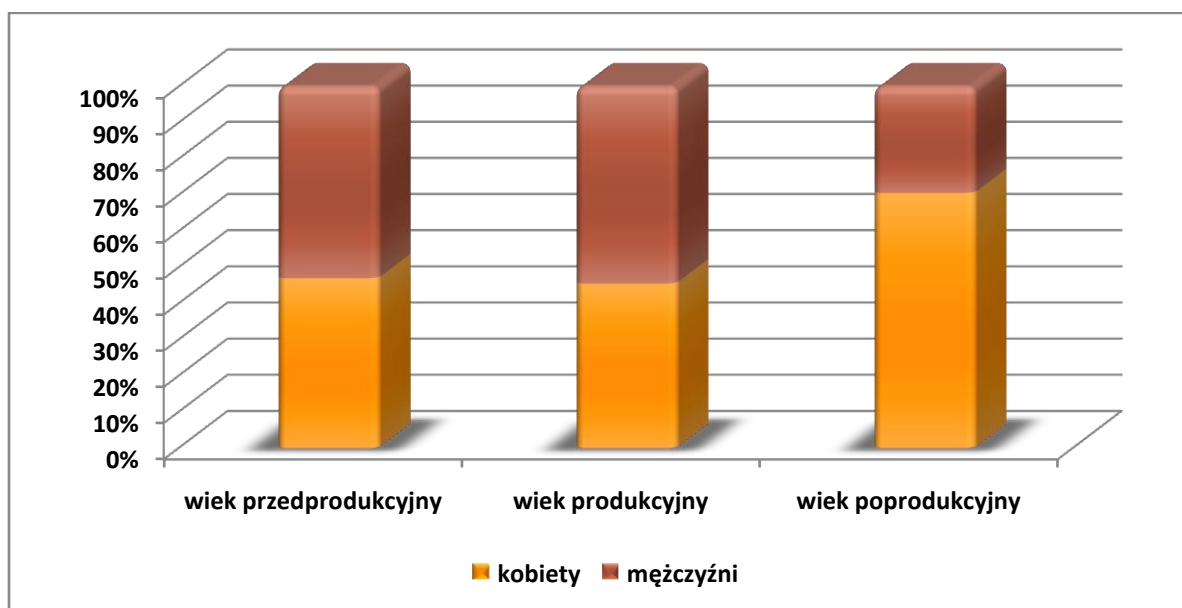
CZĘŚĆ II ANALIZA STANU SYTUACJI SPOŁECZNEJ

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Gmina Janów obejmuje swym zasięgiem obszar około 146 km², co stanowi około 10% powierzchni powiatu częstochowskiego i 1,1% całego województwa śląskiego. Liczba ludności wynosi 5998 mieszkańców zgodnie z danymi GUSu (2012 r.). Obserwuje się także tendencje do spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym, a wzrost w liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym.

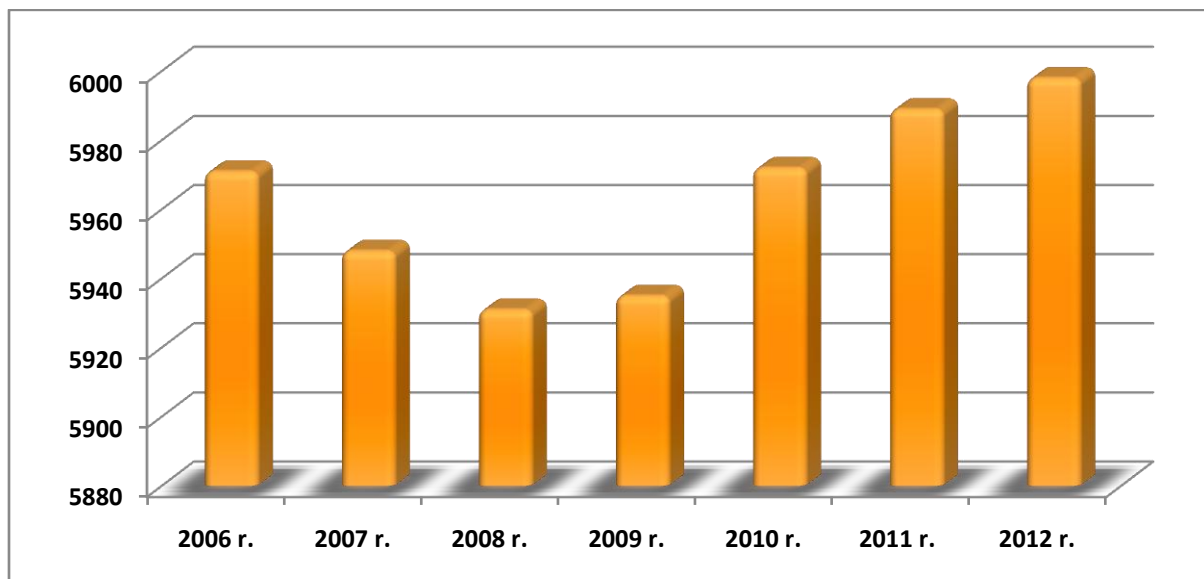
W gminie Janów największą liczbę ludności możemy zaobserwować w wieku produkcyjnym: 4070 osób (liczba mężczyzn to 2214, liczba kobiet 1856). Spada liczba ludności pozostającej w wieku przedprodukcyjnym, gdzie liczba ludności w tym przedziale wynosi ogółem 869: mężczyzn 460, kobiet 409 osób. W gminie kształtuje się tendencja rosnąca wśród ludności w wieku poprodukcyjnym gdzie ogółem mamy 1059 mieszkańców, w tym 311 mężczyzn i 748 kobiety.

WYKRES 2 STRUKTURA EKONOMICZNA LUDNOŚCI NA ROK 2012 W GMINIE JANÓW

Źródło: Dane GUS z 2012 r.

WYKRES 3 LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE JANÓW W LATACH 2006-2012, STAN LUDNOŚCI WG FAKTYCZNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA

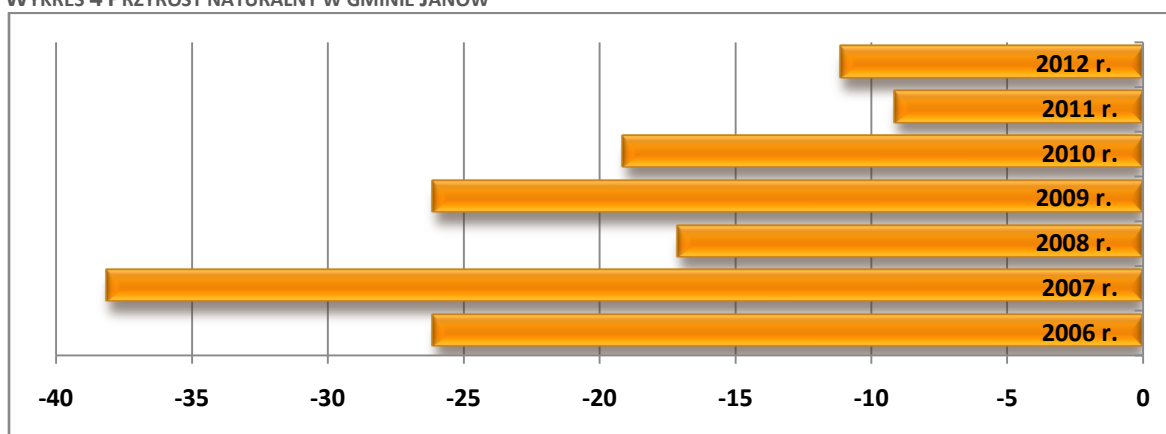

Źródło: Dane GUS z 2012 r.

Z analizy stanu ludności gminy Janów wynika, że na przestrzeni ostatnich kilku lat następowały skoki liczby ludności. W ostatnich trzech latach odnotowuje się znaczny wzrost liczby ludności. Strukturę liczby ludności i jej zmiany na przestrzeni ostatnich ośmiu lat przedstawia Wykres 3. Najliczniej zamieszkałymi miejscowościami są: Złoty Potok (1058 osób), Janów (879 osób), Siedlec (542 osób). Średnia gęstość zaludnienia na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 41 osób/km². Saldo migracji w gminie jest dodatnie i na koniec roku 2012 wynosiło 36.

W gminie Janów odnotowuje się ujemny przyrost naturalny. Zjawisko to bardzo wyraźnie przedstawia Wykres 4.

WYKRES 4 PRZYRÓST NATURALNY W GMINIE JANÓW

Źródło: Dane GUS z lat 2006–2012.

Sumarycznie strukturę ruchu naturalnego ludności gminy Janów za 2012 r. przedstawia Tabela 10.

TABELA 10. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W GMINIE JANÓW. STAN ZA ROK 2012

Powierzchnia Gminy	Ludność		Urodzenia	Zgony		Przyrost naturalny
	[tys.]	[na 1 km ²]		Ogółem	w tym niemowlęta	
14675	5998	41	54	65	-	- 11

Źródło: Rocznik statystyczny województwa śląskiego, GUS 2012.

BEZROBOCIE

W roku 2012 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie zarejestrowanych było 468 bezrobotnych z gminy Janów. Do września 2013 r. ich liczba wzrosła do 474 osób.

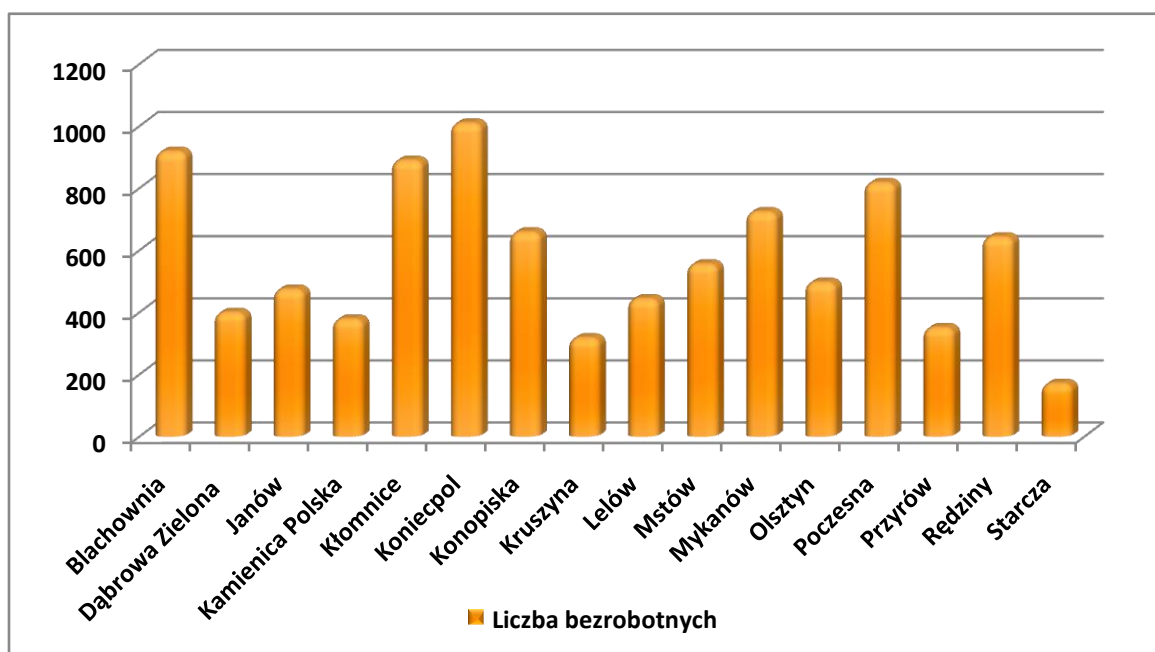
TABELA 11. BEZROBOCIE W GMINIE JANÓW W LATACH 2008-2013

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013 (IX)
Ogółem osób	228	308	349	376	468	474
W tym kobiety	124	148	154	180	212	189
Z prawem do zasiłku	49	64	43	54	65	113

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie.

Jak przedstawia Tabela 11 w gminie nastąpił w latach 2008–2013 wzrost liczby bezrobotnych rejestrowych. Od 2008 r. liczba osób bezrobotnych wzrosła dwukrotnie. Utrzymuje się tendencja, w której liczba bezrobotnych kobiet stanowi ok. połowy bezrobotnych rejestrowych.

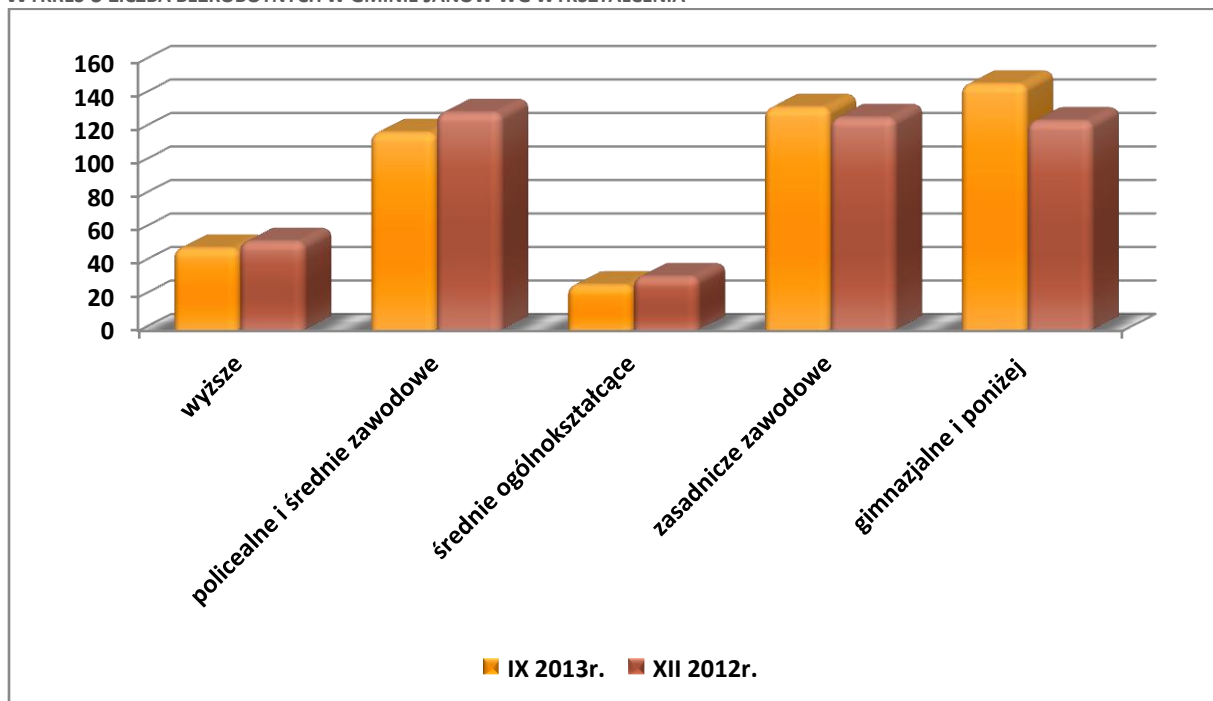
WYKRES 5 LICZBA BEZROBOTNYCH W UKŁADZIE GMIN POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO. STAN NA KONIEC PAŹDZIERNIKA 2013 ROKU

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie

Gmina Janów na tle pozostałych gmin z powiatu częstochowskiego pod względem liczby bezrobotnych wypada na średnim poziomie. Na koniec 2012 r. stopa bezrobocia w powiecie częstochowskim wynosiła 20,4 i była najwyższa w całym województwie.

WYKRES 6 LICZBA BEZROBOTNYCH W GMINIE JANÓW WG WYKSZTAŁCENIA

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

W gminie najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, a ich liczba jeszcze wzrosła od końca 2012r. o 17 punktów procentowych. Duży udział w tej kategorii mają osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym, choć w tej ostatniej grupie można zauważyć spadek. Bezrobotni z wykształceniem wyższym są znacznie mniej liczną grupą w porównaniu z poprzednio omówionymi. Może to wynikać z faktu, że osoby po studiach realnie znajdują pracę, ale też z faktu, że w ogólnej liczbie mieszkańców, osoby o takim wykształceniu stanowią niewielką część. Mieszkańcy Janowa z wykształceniem średnim ogólnokształcącym są najmniej liczną grupą bezrobotnych.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

OŚWIATA

Wykaz państwowych placówek edukacyjnych w gminie Janów²:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Janowie im. Romualda Traugutta;
- Szkoła Podstawowa w Lusławicach im. Władysława Broniewskiego + oddział przedszkolny;

² Dane własne Urzędu Gminy Janów.

- Szkoła Podstawowa w Łgoczance im. Św. Stanisława Kostki plus oddział przedszkolny;
- Przedszkole w Złotym Potoku;
- Zespół Szkół im. Władysława Szafera w Złotym Potoku + Technikum;
- Gimnazjum w Piasku im. Armii Krajowej.

W gminie Janów nie ma żłobka. Funkcjonują tutaj 2 oddziały przedszkolne i 2 przedszkola, gdzie łącznie uczy się 142 dzieci. Do trzech szkół podstawowych w gminie uczęszcza łącznie 319 uczniów.

TABELA 12. LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH

Rok szkolny	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Liczba uczniów	356	334	328

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2012 dla gminy Janów

Tabela 4 ilustruje systematyczny spadek liczby uczniów z roku na rok. Od roku szkolnej 2009/2010 zmniejszyła się ogólna liczba uczniów o 28 osób.

TABELA 13. LICZBA UCZNIÓW W GIMNAZJUM

Rok szkolny	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Liczba uczniów	207	211	177

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2012 dla gminy Janów

Liczba uczniów w gimnazjum od roku szkolnego 2009/2010 do 2011/2012 spadła o 16 osób.

Pod względem wyposażenia, od roku szkolnego 2010/2011 szkoły podstawowe dysponują 43 komputerami z dostępem do Internetu na użytek uczniów. Jeden komputer przypada średnio na 8 uczniów. Oznacza to poprawę sytuacji sprzed dwóch lat, kiedy liczba komputerów wynosiła 14, a liczba uczniów na jeden komputer 25 osób.

SŁUŻBA ZDROWIA

Ośrodki zdrowia, które funkcjonują na terenie gminy Janów, znajdują się w Janowie, Bystrzanowicach oraz w Żurawiu³.

Zespół Ośrodków Zdrowia w Janowie świadczy usługi w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

³ Dane własne Zakładu Opieki Zdrowotnej w Janowie.

TABELA 14. LICZBA PACJENTÓW PRZYJĘTYCH W ZOZ

Rok	Liczba przyjętych pacjentów
2009	30 521 tys.
2010	33 806 tys.
2011	35 541 tys.
2012	35 541 tys.
2013	17 123 tys. (do listopada)

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy Janów.

W Przychodni w Janowie personel medyczny w roku 2013 składał się z: 5 lekarzy, 7 pielęgniarek, 1 położnej. Specjalizację I stopnia posiada 3 lekarzy, a specjalizację II stopnia – 2 lekarzy. Ponad to funkcjonują w Janowie: poradnia rehabilitacyjna (1 lekarz) i poradnia chirurgii ogólnej (1 lekarz). W Poradni w Bystrzanowicach praktykę prowadzi 1 lekarz. Analogiczna sytuacja ma miejsce w Poradni w Żurawiu. W miejscowości Janów znajdują się 3 apteki, a w Bystrzanowicach i Żurawiu po 1 punkcie aptecznym. W sytuacjach nagłych, w nocy i święta mieszkańcy gminy Janów zgłaszają się do pogotowia ratunkowego w Koniecpolu i Dąbrowie Zielonej.

KULTURA

Gminna Biblioteka Publiczna

W gminie Janów funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna. Jest w niej zatrudnionych 3 pracowników, a zasoby biblioteki wynoszą 22 692 woluminów. Posiada ona filie w Lgoczance oraz w Żurawiu. Filia w Lgoczance funkcjonuje w budynku szkoły. Filia w Żurawiu ma swoją siedzibę w jednostce OSP.

Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku

Zygmunt Krasiński przybył do Złotego Potoku 29 lipca 1857 roku i zamieszkał z rodziną w staropolskim dworcu znajdującym się w pobliżu pałacu. Obecnie znajduje się tutaj stała ekspozycja poświęcona rodzinom Krasińskich i Raczyńskich.

Samorządowy Ośrodek Kultury i Sportu w Janowie

Ośrodek posiada bogatą ofertę zajęć skierowaną przede wszystkim do młodzieży szkolnej. Są to m.in. zajęcia plastyczne, informatyczne, muzyczne i sportowe. Od 2010 r. posiada zmodernizowaną siedzibę.

W gminie Janów działa także Janowski Klub Literacki i Zespół Folklorystyczny Janowianie oraz Młodzieżowy Zespół Obrzędowy Kołacz.

W okresie letnim na terenie gminy Janów odbywają się cykliczne imprezy plenerowe, m.in.: Dni Gminy Janów, Jurajskie Lato Filmowe w Złotym Potoku, Święto Pstrąga w Złotym Potoku, Jurajska Jesień Poetycka.

ZABYTKI GMINY

Ważną dziedziną gospodarki gminy Janów jest turystyka skoncentrowana głównie w Złotym Potoku. Na terenie gminy Janów znajdują się liczne zabytki, z których najważniejsze to:

1. Brama Twardowskiego;
2. Dworek Zygmunta Krasińskiego;
3. Pałac Raczyńskich;
4. Ruiny Zamku na Ostrężniku;
5. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Złotym Potoku;
6. Cmentarz żydowski w Janowie;
7. Młyn Kołaczew;
8. Dwór w Bystrzanowicach Dworze;
9. Cmentarz w Złotym Potoku;
10. Obeliski w gminie Janów;
11. Kapliczki i krzyże w gminie Janów;
12. Zabytkowy układ urbanistyczny Janowa i Złotego Potoku;
13. Kościół w Żurawiu;
14. Źródła Zygmunta i Elżbiety;
15. Grodzisko osiedle Wały.

POMOC SPOŁECZNA

W roku 2012 liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wynosiła 179. Liczba osób korzystających z tej pomocy to 416, a ich udział w ogólnej liczbie ludności wyniósł 7,0%.

TABELA 15. LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE JANÓW

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin korzystających z pomocy				
	2008	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo	3	4	2	2	2
Bezrobocie	81	76	91	89	92
Niepełnosprawność	32	47	51	46	42
Długotrwała choroba	61	70	93	87	83
Przemoc w rodzinie	1	0	0	0	1
Ochrona macierzyństwa	24	26	25	29	24
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	15	20	17	16	21

Alkoholizm	8	6	7	12	17
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	0	1	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna/ Zdarzenie losowe	1	1	0	1	0

Źródło: Dane własne GOPS w Janowie.

Najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej jest bezrobocie. Drugą najbardziej liczną grupą są rodziny borykające się z długotrwałą chorobą jednego z członków. Z tabeli nr 7 wynika, że w ciągu ostatnich 5 lat coraz więcej rodzin uzyskuje pomoc społeczną z powodu alkoholizmu. Znaczną część środków finansowych przekazuje się na ochronę macierzyństwa oraz ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

POLICJA

Z danych przedstawionych w tabeli 8 wynika, iż liczba przestępstw popełnionych w 2012 w gminie Janów zmalała w porównaniu z rokiem 2011.

TABELA 16. LICZBA PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH W POSZCZEGÓLNYCH KATEGORIACH W GMINIE JANÓW

	2011	2012	Różnica
Razem kryminalne	198	150	- 48
Razem gospodarcze	6	11	+ 5
Bójki i pobicia	3	1	- 2
Rozboje	4	1	- 3
Kradzieże z włamaniem	27	24	- 3
Kradzież mienia	47	40	- 7
Kradzież pojazdów	2	0	- 2
Włamania do samochodów	4	0	- 4
Podstawa wszczęcia – gorący uczynek	61	96	+ 35
Podejrzani	173	199	+ 17
Tymczasowo aresztowani	3	4	+ 1
Czyny nieletnich	4	8	+ 4
Nieletni sprawcy	4	15	+ 11

Źródło: Komisariat Policji w Olsztynie, województwo śląskie.

STRAŻ POŻARNA

Na terenie Gminy Janów znajduje się 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej

- OSP Żuraw — deklarująca 65 strażaków ochotników;
- OSP Bystrzanowice — deklarująca 25 strażaków ochotników;

- OSP Złoty Potok — deklarująca 18 strażaków ochotników;
- OSP Piasek — deklarująca 22 strażaków ochotników;
- OSP Janów — deklarująca 35 strażaków ochotników.

SPORT, REKREACJA, TURYSTYKA

SPORT

Baza sportowa dostępna dla mieszkańców i turystów⁴:

- Piłka plażowa i piłka nożna - Złoty Potok (2 boiska przy stawie Amerykan),
- Korty tenisowe - Złoty Potok, (na terenie parku przy pałacu Raczyńskich),
- Boisko „Orlik” (teren parku pałacowego w Złotym Potoku),
- Boiska przy Szkołach Podstawowych w Lgoczance i Lusławicach.

Klub sportowy DRAGON TAEKWON-DO

Działa od roku 1993. Klub oferuje zajęcia w grupie łączonej początkowo-zaawansowanej. Członkowie klubu startują w zawodach na szczeblu ogólnokrajowym i europejskim. Karina Szczepanek, mieszkanka gminy Janów, została powołana do kadry narodowej Polski na Mistrzostwach Europy 2013 w Taekwon-do ITF w miejscowości Skovde w Szwecji.

Klub sportowy Złoty Potok

Klub sportowy piłki nożnej mężczyzn trenuje na Orliku w Złotym Potoku. Piłkarze KS ZŁOTY POTOK powrócili do Ekstraklasy R-GOL Częstochowa.

Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „RUN PODKOWA” Janów (ULKS).

Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „RUN PODKOWA” Janów został zarejestrowany 21 grudnia 2009 r. Powstał na bazie wcześniej działającego Klubu „PODKOWA” Janów, który to w swej działalności specjalizował się w szkoleniu zawodników w lekkoatletyce. ULKS „RUN PODKOWA” Janów jest klubem ukierunkowanym na treningi w biegach przełajowych oraz nordic walking. Zajęcia o charakterze sportowo-rekreacyjnym są prowadzone w świetlicach wiejskich na terenie gminy Janów w miejscowościach: Lipnik, Żuraw, Lusławice, Piasek, Pabianice, Lgoczanka, Bystrzanowice.

REKREACJA

Gmina Janów posiada wypożyczalnię rowerów górskich i sprzętu wodnego:

1. Złoty Potok, ul. mjr. J. Wrzoska 35 (dla gości Hotelu „Kmicic”)

Ponadto znajdują się tutaj:

1. Złoty Potok, Stajnia „Wiking”;

⁴ Dane własne Urząd Gminy Janów.

2. Jurajska Karawana Konna, Zaczarowany Las, Galeria Planet - FTG „Oaza” Piasek;
3. Firma Turystyczna, Okrąglik.

TURYSTYKA

Punkty informacji turystycznej znajdują się w następujących miejscowościach:

1. Janów, ul. Częstochowska 1 - przy Urzędzie Gminy Janów;
2. Janów, ul. Częstochowska - przy Bibliotece Gminnej w Janowie;
3. Siedlec, Schronisko Młodzieżowe, ul. Szkolna 8.

Główne atrakcje turystyczne gminy Janów:

1. Brama Twardowskiego;
2. Dworek Zygmunta Krasińskiego;
3. Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku;
4. Pałac Raczyńskich;
5. Aleja Klonów;
6. Pstrągarnia Raczyńskich;
7. Źródła Zygmunta i Elżbiety;
8. Diabelskie Mosty;
9. Jaskinia Ostrężnicka;
10. Pustynia Siedlecka;
11. staw Sen Nocy Letniej;
12. Źródło Spełnionych Marzeń;
13. grodzisko skalne Osiedle Wały;
14. staw Zygmunt;
15. Grota Niedźwiedzia;
16. Kamieniołom Warszawski;
17. Jaskinia na Dupce.

Gastronomia i baza noclegowa:

Na terenie gminy Janów najbardziej rozwinięta pod względem bazy gastronomicznej i noclegowej jest miejscowość Złoty Potok. Działają tutaj m.in. restauracja Kmicic, Źródłana, smażalnia pstrągów, bary sezonowe oraz restauracja Jurajski Gród w Piasku. Na terenie gminy znajdują się zarówno całoroczne schronisko młodzieżowe, sezonowe schronisko młodzieżowe w Złotym Potoku, a także gospodarstwa agroturystyczne, hotel Kmicic oraz WOM w Złotym Potoku. Miejscowości dysponujące noclegami to: Bystrzanowice Dwór, Janów, Lusławice, Piasek, Ponik, Siedlec, Skowronów i Złoty Potok. Najszerszą ofertę posiadają Siedlec i Złoty Potok.

Punkty widokowe na terenie Gminy Janów:

- Góra Kadzielnia w Siedlcu (482 m n.p.m.) najwyższe wzniesienie gminy Janów — widok na wszystkie strony świata;
- punkt widokowy w Bystrzanowicach;
- punkt widokowy w Górach Gorzkowskich.

Szlaki turystyczne

Na terenie gminy Janów dostępne są następujące szlaki turystyczne:

- Szlak Orlich Gniazd – (czerwony) – 163 km (Częstochowa – Kraków);
- Szlak Warowni Jurajskich – (niebieski) – 160 km (Mstów – Rudawa);
- Szlak Zamonitu im. T. Belkego – (żółty) – 77 km (Poraj – Niegowonice);
- Szlak Walk 7 Dywizji Piechoty-wrzesień 1939 – (zielony) – 34 km (Częstochowa – Janów);
- Szlak Gór Gorzkowskich – (czarny) – 30 km (Julianka – Krasawa II).

Na terenie gminy Janów dostępne są następujące szlaki rowerowe:

- I Jurajski Szlak Rowerowy Orlich Gniazd – (czerwony) – 64 km (Częstochowa- Morsko);
- II Jurajski Szlak Rowerowy Z.Krasińskiego – (zielony) – 70 km (Częstochowa –Myszków);
- Jurajski Hotelu „Kmicic” – (czarny) – 23 km (pętla „Kmicica”);
- Szlak rowerowy „Kacpra. Karlińskiego” – (niebieski) – 16 km (Olsztyn – Złoty Potok);
- Ścieżka pieszo-rowerowa doliny Wiercicy „Ku Źródłom” (11 km, Janów - Złoty Potok – Ostrężnik);
- Szlak pieszo-rowerowy „Atrakcji Turystycznych” (Żarki – Złoty Potok).

Dla zainteresowanych turystyką konną dostępne są następujące szlaki:

- Jurajski Stajni „Wiking” - 22 km (pętla „Wikinga”);
- Szlak Jurajskiej Karawany Konnej - 15 km (Złoty Potok – Olsztyn) – Jurajska Pętla (Zaczarowany Las);
- Szlak Kosmiczny (Galeria Planet) – 12 km. Przez gminę przebiega z miejscowości Piasek do Złotego Potoku;
- Transjurajski Szlak Konny PTTK- (pomarańczowy) 130 km (Kraków – Częstochowa).

Ścieżki dydaktyczne:

- Ścieżka przyrodniczo – historyczna w rezerwacie „Parkowe” (12 przystanków – 4,5 km);
- Ścieżka przyrodniczo – dydaktyczna „Tropem Tajemnic” (8 przystanków – 1,7 km);
- Ścieżka dydaktyczno – spacerowa w Siedlcu (10 przystanków – 7 km);
- Ścieżka przyrodniczo – edukacyjna „Leśniczówka Dziadówki” (ścieżka leśna 3,5 km);
- Ścieżka historyczno – przyrodnicza „Złota Kraina Pstrąga” – (5 km w dolinie Wiercicy);

- Ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna „Szlak zjawisk Krasowych” – (8 km od Ostrężnika do Poniku);
- Śląski szlak architektury drewnianej – (przebiega obok Młyna Kołaczew w Złotym Potoku);
- Ścieżka „Szlak Maryjny” w Pabianicach (w obrębie wsi Pabianice 20 kapliczek przydrożnych).

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Chór im. Zygmunta Krasińskiego przy parafii p.w. św. Jana Chrzciciela w Złotym Potoku

Chór został utworzony w roku 1996 z inicjatywy ówczesnego proboszcza ks. Józefa Kordasa i organisty Józefa Motyla. Repertuar chóru to pieśni religijne oraz patriotyczne. Chór bierze udział w przeglądach oraz konkursach regionalnych i ogólnopolskich.

W gminie Janów działa także z wieloma sukcesami Zespół Folklorystyczny Janowianie i Młodzieżowy Zespół Obrzędowy Kołacz oraz Koła Gospodyń Wiejskich w Janowie i Lusławicach. W gminie prężnie funkcjonuje również Janowski Klub Literacki, Jurajski Klub Emerytów.

„Echo Janowa”

W gminie wydawany jest biuletyn o nazwie „Echo Janowa”, dostępny w wersji papierowej i elektronicznej. Biuletyn stanowi podsumowanie wydarzeń w gminie.

CZĘŚĆ III DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ

PRZEMYSŁ

Według danych z 2011 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w sektorze przemysłowym wynosiła 58.

Na terenie gminy działalność produkcyjną prowadzą m.in.:

- Złoty Potok sp. z o.o. — spółka produkuje na terenie zakładu wody mineralne, wody smakowe oraz napoje gazowane;
- Lonex — producent wózków dziecięcych;
- Kabex — firma branży budowlanej, produkcja mebli ogrodowych, szafek, regałów, okien.

Raport Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wymienia dominujące branże gospodarcze w gminie Janów tj. przemysł spożywczy (herbatniki, sucharki, wyroby mączne); farmaceutyczny; odzieżowy; opakowań; elektryczny; meblarski i ciesielski; wyrobów tartacznych; wyrobów budowlanych z betonu; konstrukcji metalowych.

Na możliwości rozwoju rolnictwa i leśnictwa w gminie Janów wpływ mają warunki przyrodnicze (niska jakość gleb, trudne warunki wodne, zróżnicowana rzeźba terenu) oraz struktura użytkowania ziemi.

Stan prawny gruntów

Grunty na obszarze gminy Janów są własnością przede wszystkim Skarbu Państwa oraz osób fizycznych. Ponad połowa to grunty stanowiące własność Skarbu Państwa (ponad 53% powierzchni gminy), w większości grunty leśne pozostające w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (6387 ha) i wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (736 ha), ponadto 12 ha stanowią tereny kolejowe, a 105 ha drogi. Prawie 44% powierzchni gminy jest własnością osób fizycznych, w większości są to użytki rolne i grunty leśne (ok. 6200 ha) oraz grunty zabudowane (ok. 140 ha). Skarb Państwa oraz osoby fizyczne władają łącznie prawie 96% powierzchni gminy. Gmina jest właścicielem ok. 2% gruntów, tworzących gminny zasób nieruchomości m.in. pod obiektami administracji, kultury, sportu, oświaty, infrastruktury technicznej oraz pod drogami gminnymi. Pozostałe grupy właścicieli posiadają niewielkie powierzchnie gruntów, nie przekraczające 0,35% powierzchni gminy.

TABELA 17. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW W GMINIE JANÓW – STAN NA 01.01.2014 R.

Własność	Powierzchnia [ha]	% powierzchni gminy
Skarb Państwa	7789	53,18
Województwo	4	0,05
Powiat	31	0,21
Gmina	295	2,01
Osoby fizyczne	6396	43,67
Spółdzielnie	31	0,21
Kościoły i związki wyznaniowe	26	0,18
Wspólnoty gruntowe	52	0,35
Inne	21	0,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Częstochowie

Struktura użytkowania gruntów

Gmina Janów jest obszarem o dominacji lasów w strukturze zagospodarowania. Powierzchnia użytków rolnych stanowi ok. 44% gminy, natomiast lasy zajmują ok. 52% jej powierzchni – dane Starostwa Powiatowego w Częstochowie (stan na 01.01.2014 r.). Pozostałe tereny gminy stanowią grunty zabudowane, infrastruktura komunikacyjna oraz nieużytki.

Powierzchnia użytków rolnych w gminie Janów stanowi ok. 7% powierzchni wszystkich użytków rolnych w powiecie częstochowskim.

Jakość gleb

68% powierzchni użytków rolnych to gleby klasy V i VI, gliniasto-piaszczyste o słabym kompleksie sorpcyjnym i niskiej zawartości próchnicy, ubogie w magnez, fosfor i potas oraz silnie zakwaszone. Ilość opadów w sezonie wegetacyjnym (450 mm) bywa zbyt niska dla wielu roślin. Produkcja rolnicza na tym terenie jest bardzo trudna i wymaga szczególnie starannego doboru roślin i zwierząt.

Na gruntach ornych dominują gleby należące do kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego, są to gleby nadające się do uprawy żyta i ziemniaków. Ponad połowa gleb wykazuje odczyn kwaśny, w związku z czym 3415 hektarów użytków rolnych wymaga wapnowania.

Gospodarstwa rolne

Według spisu rolnego w 2010 r. w gminie Janów było 1510 gospodarstw rolnych, z których 638 prowadziło działalność rolniczą. Przeważały gospodarstwa bardzo małe (do 1 ha) i małe (od 1 do 5 ha) – odpowiednio 508 i 852, co stanowi ok. 90% wszystkich gospodarstw. Jedynie 34 gospodarstwa (ok. 2%) posiadały powierzchnię powyżej 10 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosiła 3,39 ha (4,72 ha wśród gospodarstw prowadzących działalność rolniczą). Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest bardzo rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu.

Produkcja rolna w gminie ma charakter tradycyjny, dominuje uprawa zbóż i ziemniaków.

LEŚNICTWO

Gmina Janów charakteryzuje się znacznym zalesieniem – udział gruntów leśnych w odniesieniu do ogólnej powierzchni gminy jest stosunkowo duży i stanowi ok. 52% powierzchni (7569 ha). W ciągu ostatnich dziesięciu lat powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy nieznacznie wzrosła (o ok. 90 ha). Większość lasów w gminie Janów (ponad 86% - 6567 ha) stanowi własność Skarbu Państwa. Zarządza nimi Nadleśnictwo Złoty Potok oraz Nadleśnictwo Koniecpol, podlegające Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Ponad 950 ha lasów pozostaje w rękach prywatnych. Lasy znajdują się na terenie całej gminy, przy czym największe kompleksy występują w jej południowej i wschodniej części.

W powiecie częstochowskim powierzchnia gruntów leśnych wynosi ponad 44450 ha. Daje to lesistość na poziomie ok. 28,6%. Gminy Janów oraz Olsztyn posiadają największą powierzchnię gruntów leśnych wśród gmin powiatu częstochowskiego (odpowiednio ok. 17% i 12% powierzchni gruntów leśnych w powiecie). Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA MIESZKAŃCÓW

Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w roku 2011 wynosiła w Janowie 581, a osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności to 461 osób.

TABELA 18. ZESTAWIENIE LICZBOWE PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ NA TERENIE GMINY JANÓW WG WYBRANYCH SEKCJI
(STAN W DN. 31.12.2012)

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	14
Przemysł i budownictwo	103
Pozostała działalność	234
Ogółem	363

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą to m.in.:

1. ADMAR — zakład produkcyjno-handlowy wyrobów mięsnych, siedziba w Siedlcu;
2. STEBUD — przedsiębiorstwo remontowo-budowlane, siedziba w Lusławicach;
3. KOMP-TEL — sprzedaż sprzętu komputerowego i biurowego oraz oprogramowania dla firm i domu;
4. Tommar — firma remontowo-budowlana, siedziba w Złotym Potoku;
5. Stan-Mar — kompleksowe wykańczanie wnętrz w drewnie;
6. ARWENA — dystrybucja biżuterii srebrnej, siedziba w Złotym Potoku;
7. Xeko — dostarczanie kompleksowych rozwiązań dla firm (budowa i administracja sieci komputerowych, tworzenie dedykowanego oprogramowania);
8. KARcom — dostawca usług internetowych.

Stacje benzynowe na terenie gminy Janów:

- przy Alei Klonów w Złotym Potoku,
- stacja w Bystrzanowicach z LPG

Z raportu gminnego Centrum Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że w gminie występują też inne dziedziny działalności, takie jak: sprzedaż detaliczna spożywcza, artykułów kosmetycznych i toaletowych, usługi budowlane i wykończeniowe, lokale gastronomiczne, usługi agentów ubezpieczeniowych czy fotografów.

CZĘŚĆ IV DIAGNOZA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

MIESZKALNICTWO

Według danych na rok 2012 liczba mieszkańców wynosiła 2398, co stanowi znaczny wzrost w porównaniu z rokiem 2009 (2124 mieszkań). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na rok 2012 to 79,4 m², a powierzchnia przypadająca na 1 osobę to 31,7 m². Oznacza to poprawę warunków mieszkaniowych z każdym rokiem, ponieważ w 2011 r. dane te wynosiły analogicznie 78,6 m² i 31,3m². W 2013 r. Rada Gminy Janowa przyjęła Wieloletni Plan Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Janów. Zasoby stanowią lokale mieszkaniowe będące własnością gminy. Program nie przewiduje powiększania tego zasobu poprzez budowę nowych mieszkań.

KOMUNIKACJA

Przez teren gminy przebiegają:

1. droga krajowa 46, stanowiąca główne połączenie między Częstochową a Kielcami,
2. droga wojewódzka 793, będąca połączeniem pomiędzy Siewierzem a Świętą Anną,
3. linia kolejowa nr 61 Kielce-Fosowskie ze stacją w Lusławicach

Drogi te tworzą korzystne połączenie z drogą ekspresową E75.

W gminie preferowana jest komunikacja autobusowa w przemieszczeniach dalekiego i średniego zasięgu. Teren Janowa jest obsługiwany przez następujące firmy przewozowe: PKS Częstochowa, i „P.P.H.U. „UNI-METAL”.

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Poziom zwodociągowania jest wysoki i wynosi 97,51% (stan na rok 2013) ogółu ludności korzystającej z instalacji wodociągowej. Od 2009 r. nastąpił niewielki wzrost zwodociągowania o 0,1 punktu procentowego każdego roku.

Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosi 73 km (stan na rok 2012). Liczba przyłączy prowadząca do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 2056. Woda jest dostarczana mieszkańcom w wymiarze 168 dam³. Liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej wynosi 5605.

Przy zaopatrywaniu gminy w wodę zakłada się: dostawę wody z istniejących ujęć wód podziemnych do wszystkich odbiorców komunalnych i drobnych produkcyjnych, zaopatrzenie w wodę ewentualnych dużych odbiorców produkcyjnych z ujęć własnych. Dopuszcza się wykorzystania studni ujęcia Julianka przez odbiorców w gminie.

KANALIZACJA

Według danych za 2011 r. 38,7% ludności korzystało z instalacji kanalizacyjnej. Wskaźnik ten od 2009 r. wzrósł o 1,1 punktu procentowego. W roku 2012 czynna sieci rozdzielczej osiągnęła długość 28 km. Liczba połączeń prowadząca do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 783, a liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej 2302.

Oczyszczalnie ścieków działające na terenie gminy Janów:

1. Oczyszczalnia ścieków w Janowie przy ul. Przyrowskiej (największa w gminie), zmodernizowana w 2013 r., o przepustowości (średnio dobowo) 458,3 m³/doba;
2. Biologiczna przy Harcówce w Złotym Potoku (najmniejsza – Fińska).

Gospodarka ściekowa

Dla miejscowości nieobjętych istniejącą i projektowaną kanalizacją sanitarną ścieki gromadzi się w szczelnych zbiornikach wybieralnych i wywozi do istniejących oczyszczalni w Janowie. Adaptuje się istniejące oczyszczalnie ścieków w Janowie (posiadające rezerwy przepustowości) oraz sieć kanalizacji sanitarnej w Janowie, Poniku.

SIEĆ GAZOWNICZA

Nie przewiduje się zaopatrzenia w gaz sieciowy ze względu na znaczne odległości gminy od magistralnych gazociągów wysokiego ciśnienia i małą ilość potencjalnych odbiorców gazu. Według danych z 2012 roku liczba osób korzystających z sieci gazowej wynosi 13 mieszkańców.

GOSPODARKA ODPADAMI

Odpady komunalne pochodzące z gospodarstw domowych zbierane są w sposób selektywny. Zmieszane odpady komunalne gromadzone przez mieszkańców w pojemnikach oddawane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów w Sobuczynie, gdzie poddaje się je procesom przetwarzania i odzysku a składowaniu ulegają tylko pozostałości z tych procesów. Odpady zbierane są w sposób selektywny z podziałem na frakcje tj.: papier i tektura, tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe, szkło oraz odpady ulegające biodegradacji pochodzące z gospodarstw domowych – następnie trafiają do sortowni odpadów gdzie poddawane są procesom przetwarzania i odzysku.

ELEKTROENERGETYKA

Utrzymuje się zaopatrzenie gminy z Krajowego Systemu Energetycznego poprzez istniejący Główny Punkt Zasilający 110/15 kV Julianka gmina Przysów. Przez teren gminy przebiegać będą nadal istniejące linie wysokiego napięcia:

- 220 kV Joachimów – Kielce;
- 220 kV Joachimów – Łośnice;
- 110 kV Wrzosowa – Julianka.

TELEFONIZACJA I CYFRYZACJA

Dostęp do usług telefonicznych jest nieograniczony przez funkcjonowanie telefonii komórkowej. Internet jest dostarczany przez kilku prywatnych dostawców oferujących szerokopasmową sieć telekomunikacyjną. Gmina korzysta z platformy SEAKP i e-PUAP.

CZĘŚĆ V POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

Związek Gmin Jurajskich

Gmina Janów jest członkiem Związku Gmin Jurajskich. Siedzibą Związku jest miasto Ogrodzieniec. Podstawowymi celami Związku są:

- promocja turystyczna Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej poprzez różnego typu wydawnictwa, akcje promocyjne w środkach masowego przekazu, uczestnictwo w targach turystycznych, pomoc w nawiązywaniu kontaktów z partnerami krajowymi i zagranicznymi;
- rozwój turystyki wiejskiej;
- ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych Jury;
- dążenie do gospodarczej i kulturalnej integracji gmin;
- współpraca i wymiana doświadczeń z zakresu funkcjonowania samorządów lokalnych;
- opracowanie i popularyzacja budownictwa dostosowanego do krajobrazu.

Częstochowska Organizacja Turystyczna

Częstochowska Organizacja Turystyczna zajmuje się głównie promocją regionu poprzez wydawnictwa i udział w Targach Turystycznych oraz organizuje wydarzenia promocyjno-turystyczne w Częstochowie i regionie.

Partnerstwo Północnej Jury

Partnerstwo Północnej Jury działa od 2009 r. Członkami jest 9 gmin w tym gmina Janów. Głównym celem jest promowanie regionu. Na obszarze zrzeszonym występuje łącznie 495 ha rezerwatów przyrody, co stanowi ponad 5% całkowitej powierzchni Partnerstwa Północnej Jury. Ze względu na unikatowe wartości przyrodnicze północnej Jury planowane jest utworzenie na terenie gmin Janów i Olsztyn Jurajskiego Parku Narodowego.

Projekt „4 X Janów”

Gmina Janów współpracuje również ze wszystkimi Janowami w Polsce w ramach projektu współpracy „4 x Janów”, którego zadaniem jest wymiana doświadczeń samorządowych. Gmina Janów współpracuje także ze *Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów oraz Śląską Organizacją Turystyczną*.

ZAŁĄCZNIK NR 2: SPRAWOZDANIE ZE SPOTKANIA WARSZTATOWEGO

SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH BUDOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY JANÓW NA LATA 2014–2020

WSTĘP

W celu zagwarantowania szerokiego udziału społeczeństwa w procesie budowania Strategii rozwoju gminy Janów, zorganizowano konsultacje społeczne w formie spotkania, warsztatu. Działanie to dało możliwość mieszkańcom gminy Janów przedstawienia uwag, opinii i propozycji zapisów do dokumentu strategicznego na lata 2014–2020. Niewątpliwie takie podejście jest istotne z punktu widzenia budowania pozytywnego wizerunku, transparentności oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Celem niniejszego sprawozdania jest udokumentowanie procesu konsultacji społecznych oraz przedstawienie zgłoszonych sugestii, opinii, uwag osób w nich uczestniczących.

BADANIE ANKIETOWE

Spotkanie w ramach konsultacji społecznych poprzedziło badanie ankietowe zrealizowane w lutym 2014 r., w ramach którego przygotowano 3 rodzaje ankiet: do mieszkańca gminy Janów, do przedsiębiorcy działającego na terenie gminy Janów, do organizacji pozarządowej z terenu gminy Janów.

Kwestionariusze były dystrybuowane wieloma kanałami komunikacyjnymi, w tym poprzez:

- kanały dystrybucji Urzędu Gminy Janów;
- mailing firmy KS Doradztwo oraz koordynatora projektu, skierowany do przedsiębiorstw, administracji publicznej, organizacji pozarządowych, sołtysów;
- call center na podstawie bazy danych dostępnych w Internecie (np. bazy.ngo.pl, firmy.net, stron dotyczących turystyki na terenie gminy);
- informację o prowadzeniu badania ankietowego umieszczoną na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także w regionalnej zakładce ngo.pl;
- udostępnienie wydruków kwestionariuszy na terenie Urzędu Gminy w punkcie obsługi Klienta oraz w innych instytucjach użyteczności publicznej;
- dostarczenie wersji papierowych ankiet osobiście przez przedstawiciela firmy KS Doradztwo do: Szkoły Podstawowej w Janowie, Gimnazjum w Piasku, Przedszkola w Janowie, Biblioteki Gminnej, Zespołu Szkół w Żłotym Potoku Samorządowego Ośrodka Kultury i Sportu.

W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie **82 ankiety**, z czego w wersji elektronicznej zostało przesłanych 15 ankiet dla przedsiębiorstw, 5 dla organizacji pozarządowych, 45 dla mieszkańców; z kolei w wersji papierowej otrzymano 16 ankiet dla mieszkańca oraz 1 ankietę dla przedsiębiorstw. Wyniki badania ankietowego były także elementem programu konsultacji społecznych. Raport z badania stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania.

PRZEBIEG KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Spotkanie odbyło się 10 marca 2014 r. w godzinach między 10 a 13, w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Janów. Spotkanie miało charakter otwarty, a informacja o jego organizacji dostępna była na stronie internetowej Urzędu oraz na tablicy ogłoszeń w jego siedzibie.

Spotkanie odbyło się według następującego porządku:

1. Powitanie gości przez Sekretarza Gminy Janów, p. Monikę Gałązkę.
2. Omówienie problematyki oraz metod pracy podczas konsultacji społecznych.
3. Prezentacja raportu z badań ankietowych.
4. Warsztaty. Wypracowanie założeń do Strategii rozwoju gminy Janów:
 - a. identyfikacja wizji rozwoju gminy Janów,
 - b. identyfikacja i omówienie wybranych celów strategicznych oraz operacyjnych w gminie Janów,
 - c. identyfikacja i omówienie wybranych zadań strategicznych do realizacji w okresie 2014–2020.

W spotkaniu uczestniczyli zarówno przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, radni, sołtysi, przedsiębiorcy, jak i mieszkańcy.

PRZEBIEG WARSZTATÓW PODCZAS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Zadania, które zostały zrealizowane podczas warsztatów to:

- a. wyznaczenie wizji rozwoju gminy Janów — indywidualna praca oraz omówienie wyników;
- b. wyznaczenie celów strategicznych oraz operacyjnych dla rozwoju gminy Janów — drzewo celów — praca w grupach oraz omówienie rezultatów;
- c. wyznaczenie zadań priorytetowych do realizacji w okresie 2014–2020.

WIZJA ROZWOJU GMINY JANÓW

Uczestnicy spotkania indywidualnie próbowali stworzyć wizję gminy Janów. W tym celu zapisywali jedno zdanie, które prezentuje cechy rozwoju gminy za 10 lat.

Wypracowano takie propozycje, jak:

- Rozwój turystyki oraz przestrzeganie zasad ochrony środowiska.

- Rozwój gminy skierowany na działania zmierzające do przyciągnięcia turystów i zachęcenia ich do powracania na teren gminy.
- Rozwój gminy w zakresie turystyki oraz możliwość rozwoju przedsiębiorców poprzez wsparcie przez środki unijne. Dbanie o ochronę środowiska.
- Turystyka, ochrona środowiska, rozwój budownictwa mieszkaniowego.
- Zwiększyć budowlę infrastruktury około turystycznej; wprowadzić więcej terenów pod zabudowę; zmienić plan zagospodarowania przestrzennego.
- Gmina turystyczna z nowymi miejscami pracy w turystyce i nowymi ekologicznymi przedsiębiorstwami.
- Rozwój przedsiębiorczości – nowe miejsca pracy; turystyka gminy.
- Rozwój turystyki.
- Rozwój przedsiębiorczości ekologicznej z zachowaniem ochrony środowiska, zapobieganiem degradacji środowiska terenów np. budowa przedsiębiorstw fotowoltaicznych.
- Maksymalny poziom zadowolenia mieszkańców dotyczy wszystkich ważnych aspektów.
- Tworzenie nowych miejsc pracy.

Wobec powyższego oraz mając na względzie dobro wspólnoty lokalnej gminy Janów proponuje się sformułowanie wizji obszaru w sposób następujący:

Zrównoważony rozwój gminy Janów ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu życia poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, turystyki oraz ochrony środowiska.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ ZADANIA DO REALIZACJI

Uczestnicy spotkania mieli za zadanie wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych dla rozwoju Gminy Janów. W tym celu zostali podzieleni na grupy, które miały opracować drzewa celów, wychodząc od założenia celu strategicznego, przechodząc stopniowo do celów operacyjnych. Z kolei z celów operacyjnych wynikają zadania, które realizują cele.

Rezultaty pracy zespołowej:

GRUPA 1

CEL STRATEGICZNY: **Rozwój społeczno-gospodarczy gminy Janów przy wykorzystaniu potencjału turystyki, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju**

CELE OPERACYJNE ORAZ ZADANIA DO REALIZACJI:

1. Rozwój MŚP

- Wyznaczenie terenów inwestycyjnych
- Uzbrojenie techniczne
- Promocja terenów

- Zielona energia (panele słoneczne, fotowoltaika)

2. Rozwój turystyki i usług około turystycznych

- Budowa ścieżek pieszo- rowerowych
- Wypożyczalnia sprzętu sportowego
- Rozwój bazy gastronomicznej i noclegowej
- Budowa kąpieliska
- Organizacja infrastruktury pod narty biegowe, kolarstwo
- Budowa lodowiska
- Organizacja imprez zimowych m.in. kuligi
- Przejmowanie terenów przez gminę
- Organizacja pola biwakowego
- Promocja terenów

3. Rozwój infrastruktury społecznej

- Budowa przedszkola
- Budowa kanalizacji
- Uzdatnianie wody
- Budowa i modernizacja dróg
- Budowa hali sportowej
- Budowa i modernizacja obiektów sportowych
- Zagospodarowanie rynku w Janowie
- Budowa stacji paliw
- Budowa i modernizacja parkingów
- Budowa targowiska
- Oświetlenie uliczne.

GRUPA 2

CELE STRATEGICZNE: Zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej w gminie Janów.

CELE OPERACYJNE:

Zwiększenie oferty edukacyjnej.

1. Zadbanie o dobre warunki lokalowe dla przedszkola
2. Zwiększenie zatrudnienia w edukacji przedszkolnej.
3. Zwiększenie różnorodności zajęć w przedszkolu.
4. Dostosowanie oferty przedszkola do potrzeb mieszkańców gminy.

ZADANIA DO REALIZACJI:

1. Pozyskanie środków finansowych na realizację inwestycji.
2. Pozyskanie terenu pod inwestycję na przedszkole.

3. Utworzenie nowych miejsc pracy w przedszkolu.

GRUPA 3

Rozwój gminy Janów poprzez:

- Rozwój turystyki tj. hotelarstwa, gastronomii, klubu fitness, kąpieliska.
- Promocja regionu.
- Wyznaczenie terenów pod działalność przemysłu z dostępem do mediów; uproszczenie procedur administracyjnych (sprzyjanie rozwojowi mikro i makro przedsiębiorców na terenach przemysłowych); pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych np. kapitału z Unii Europejskiej.
- Promocja przedsiębiorczości ekologicznej.
- Utworzenia pola biwakowego wraz z zapleczem sanitarnym.

GRUPA 4

CEL STRATEGICZNY: Rozwój turystyki na terenie gminy Janów.

CELE OPERACYJNE:

- Zwiększenie bazy noclegowej — zaplecze hotelowe, agroturystyka.
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego.
- Zadbanie o ochronę środowiska, a w szczególności energię odnawialną m.in. solary, studnie głębinowe.
- Rozwój zaplecza usługowego tj. gastronomii, a także wypożyczalnie sprzętu turystycznego.
- Budowa i/lub modernizacja obiektów sportowych tj. kąpieliska, stok saneczkarsko-narciarski, basen, lodowisko, hali sportowej.
- Zrównoważony rozwój rynku pracy tj. ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko.

Planowane efekty realizacji zadań: czyste, zdrowe środowisko, nowe miejsca pracy, zadowoleni mieszkańcy, wzrost liczby mieszkańców, wzrost przychodów gminy.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone konsultacje społeczne miały na celu otwarcie dyskusji nt. celów i kierunków rozwoju gminy Janów, wytyczenie wizji, a także zaproponowanie konkretnych zadań do realizacji w okresie 2014–2020. Proces ten nie jest zamknięty. W dalszej części prac nad budową Strategii rozwoju gminy Janów na lata 2014–2020 zainteresowane podmioty będą miały możliwość wypowiedzania się w niniejszej sprawie, zgłaszania uwag, opinii poprzez elektroniczny formularz uwag.

ZAŁĄCZNIK NR 3: RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO

WSTĘP

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na zlecenie Wójta Gminy Janów w ramach opracowywanej Strategii rozwoju gminy Janów. Objęto nim reprezentatywną grupę mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych, pochodzących z obszaru gminy.

Raport powstał w oparciu o dane z niniejszego badania ankietowego przeprowadzonego na terenie gminy Janów w lutym 2014 r., na potrzeby którego przygotowano 3 rodzaje ankiet: dla mieszkańców gminy Janów; dla przedsiębiorstw posiadających siedzibę lub działających na obszarze gminy Janów; dla organizacji pozarządowych posiadających siedzibę lub działających na obszarze gminy Janów.

W tak sformułowanym kształcie badania ankietowego przyjęto możliwość wypełnienia więcej niż jednej ankiety. Dla przykładu, jeśli mieszkaniec jest równocześnie właścicielem firmy oraz członkiem stowarzyszenia, to miał możliwość wypełnienia trzech ankiet. Przyjęto, że inna jest percepcja mieszkańca, przedsiębiorcy oraz organizacji pozarządowej, gdyż podmioty te mają zupełnie inne problemy, cele, zakres działań, potrzeby, oczekiwania, a także relacje z samorządem terytorialnym.

Układ przedstawionych wyników stanowi odzwierciedlenie zrealizowanych ankiet. Opracowanie składa się z uwag metodologicznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

CEL I METODA BADAŃ

Realizacja niniejszego projektu badawczego stanowi integralną część prac nad Strategią rozwoju gminy Janów. Zgodnie z założeniem, dokument ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie gmina Janów w perspektywie 2014–2020⁵.

Kształt kwestionariuszy użytych do badania ankietowego i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z punktu rozwoju gminy Janów.

Celem ankiety skierowanej do mieszkańca było przede wszystkim zbadanie poziomu jakości życia w gminie Janów. A zatem w szczególności istotne było zebranie informacji o problemach, potrzebach i jakości życia w gminie. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych o subiektywnych odczuciach mieszkańców, z tym, że nie w znaczeniu indywidualnych potrzeb, a w formie opinii społeczeństwa gminy Janów w ogóle. Respondenci odpowiadali także na pytania

⁵ Termin Gmina jest rozumiany w niniejszym Raporcie jako obszar terytorialny. Nie należy go mylić z organem administracji publicznej jakim jest Wójt oraz Urzędem Gminy, który jest jednostką pomocniczą dla Wójta.

dotyczące m.in. oceny realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy w podziale na kategorie takie, jak: edukacja, bezpieczeństwo, rekreacja, kultura. Odpowiadający ponadto mogli wskazać, który obszar rozwoju powinien stanowić ich zdaniem priorytet działań gminy w latach 2014–2020.

Ankieta dedykowana przedsiębiorcom była narzędziem badawczym do zobrazowania oceny prowadzenia działalności gospodarczej pozarolniczej/ rolniczej oraz możliwości jej rozwoju na obszarze gminy Janów.

Kwestionariusz przeznaczony dla organizacji pozarządowych miał na celu przedstawienie problematyki dotyczącej prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, zebranie informacji o ich sytuacji, możliwościach rozwoju, a także o współpracy z administracją publiczną w gminie Janów.

Należy przy tym zaznaczyć, iż kategorie wyżej wskazanych ankiet nie dotyczyły tylko zadań realizowanych przez samorząd terytorialny na poziomie gminy, ale także poruszały kwestie, za które odpowiedzialność spoczywa na poziomie Powiatu, czy innych jednostek centralnych realizujących zadania kluczowe z punktu widzenia społeczeństwa. Dla przykładu, zadano pytania o edukację na poziomie zarówno podstawowym, gimnazjalnym jak i ponadgimnazjalnym, mimo, iż ten ostatni leży w gestii odpowiedzialności Powiatu. Takie podejście związane jest z podstawowym założeniem badania, którego celem było kompleksowe spojrzenie na ogół życia mieszkańców — obywateli w danym regionie zawężonym jego granicami administracyjnymi, a nie ocena stopnia wywiązywania się gminy z przypisanych jej zadań własnych.

Każdy wypełniający ankietę – niezależnie od tego czy był to mieszkaniec, przedstawiciel przedsiębiorstwa czy organizacji pozarządowej — mógł zaproponować zadanie jego/jej zdaniem priorytetowe do realizacji na obszarze objętym badaniem. Było to pytanie otwarte, w którym proszono respondenta o podanie tematu zadania wraz z krótkim jego opisem oraz wskazaniem miejsca jego realizacji. Celem tego pytania była możliwość szerszego zaangażowania mieszkańców gminy Janów w proces uspołeczniania i wspólnego budowania jej Strategii rozwoju. Pytanie to miało również na celu zweryfikowanie potrzeb oraz oczekiwań respondentów w zakresie przyszłości gminy, a także nakreślenie ważnych kierunków rozwojowych z poziomu operacyjnego.

Kwestionariusze do przeprowadzenia badania ankietowego zostały przygotowane zarówno w formacie DOC, PDF, jak i stworzono ich wersję elektroniczną udostępnioną na portalu www.ebadania.pl. Dokumenty w formacie DOC miały utworzone i włączone makra, celem ułatwienia i zautomatyzowania wyboru preferowanej przez respondenta odpowiedzi.

Kwestionariusze były dystrybuowane wieloma kanałami komunikacyjnymi, w tym poprzez:

- kanały dystrybucji Urzędu Gminy Janów;
- mailing firmy KS Doradztwo oraz koordynatora projektu, skierowany do przedsiębiorstw, administracji publicznej, organizacji pozarządowych, sołtysów;

- call center na podstawie bazy danych dostępnych w Internecie (np. bazy.ngo.pl, firmy.net, stron dotyczących turystyki na terenie Gminy);
- informację o prowadzeniu badania ankietowego umieszczoną na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także w regionalnej zakładce ngo.pl;
- udostępnienie wydruków kwestionariuszy na terenie Urzędu Gminy w punkcie obsługi Klienta oraz w innych instytucjach użyteczności publicznej;
- dostarczenie wersji papierowych ankiet osobiście przez przedstawiciela firmy KS Doradztwo do: Szkoły Podstawowej w Janowie, Gimnazjum w Piasku, Przedszkola w Janowie, Biblioteki Gminnej, Zespołu Szkół w Żłotym Potoku Samorządowego Ośrodka Kultury i Sportu.

Do ostatecznej analizy statystycznej zakwalifikowano wszystkie przesłane drogą elektroniczną, jak i w wersji papierowej ankiety. W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie **82 ankiety**, z czego w wersji elektronicznej zostało przesłanych 15 ankiet dla przedsiębiorstw, 5 dla organizacji pozarządowych, 45 dla mieszkańców; z kolei w wersji papierowej otrzymano 16 ankiet dla mieszkańca oraz 1 ankietę dla przedsiębiorstw. Dane z kwestionariuszy zostały poddane analizie statystycznej i merytorycznej. Przy weryfikacji niniejszych ankiet zachowano anonimowość wszystkich ich respondentów.

Przygotowane ankiety tj. dla mieszkańca, przedsiębiorstwa, organizacji pozarządowej przeznaczone były do samodzielnego wypełnienia. Struktura kwestionariuszy uwzględniała zarówno pytania zamknięte jak i otwarte, przy czym zdecydowanie przeważał typ pytania zamkniętego. W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, z możliwością wyszczególnienia odpowiedzi, która nie znalazła się w zaproponowanym przez autorów badania katalogu. Ponadto w ankietach pojawiły się pytania ze skalą odpowiedzi od 1 do 5 (gdzie „1” oznaczało bardzo źle, a „5” — bardzo dobrze).

Sposób pozyskiwania respondentów warunkował strukturę próby badawczej. Wyłożenie ankiet w urzędach, mailing, call center, bezpośrednie dostarczenie wersji papierowych ankiet, czy też zamieszczenie ich w Internecie spowodowało, że wypełniały je w głównej mierze osoby zainteresowane Gminą Janów, aktywne i dobrze zorientowane w sprawach swojego regionu.

W niżej przedstawionej analizie wypełnionych ankiet, w części pytań odpowiedzi mogą nie sumować się do 100%. Spowodowane jest to występowaniem pytań, w których respondenci mogli nie udzielić odpowiedzi. W przedstawionych tabelach są również takie, w których wynik może przekroczyć wartość 100%, co wiąże się z możliwością udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi na pytanie.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z przeprowadzonych badań. Przy jego opracowaniu kierowano się zasadą precyzyjnego przedstawienia wyników i unikania ich krzyżowej, głębszej interpretacji

statystycznej. Dzięki temu potencjalnie zainteresowany tą problematyką czytelnik będzie miał możliwość dokonania samodzielnej analizy w oparciu o przedstawione dane ilościowe i jakościowe.

GMINA JANÓW W PERCEPCJI MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostaną dane ilościowe i jakościowe pozyskane w badaniu ankietowym. Pierwsza część dotyczy ankiet skierowanych do mieszkańców gminy Janów, druga koncentruje się na przedsiębiorstwach, a ostatnia na organizacjach pozarządowych funkcjonujących w granicach gminy Janów.

ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Ankieta dla mieszkańca zawierała 8 pytań oraz metryczkę, tj. dane o grupie poddanej badaniu. Autorzy ankiety sformułowali 6 pytań zamkniętych oraz 2 pytania otwarte.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące zagadnienia:

1. Ocena potrzeby posiadania Strategii rozwoju gminy Janów.
2. Ogólna ocena życia w gminie Janów.
3. Ocena sytuacji w gminie.
4. Ocena poczucia przynależności do gminy.
5. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy⁶.
6. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie gminy w latach 2014–2020.
7. Propozycja zadania do realizacji na terenie gminy w okresie 2014–2020 z punktu widzenia respondenta.
8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie maksymalnie do 7 lat.

METRYCZKA – INFORMACJE O RESPONDENTACH

Istotne jest, aby scharakteryzować grupę docelową, która wzięła udział w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców. W tym celu każda z przygotowanych ankiet zawierała metryczkę, w której należało odpowiedzieć na pytania o to, jaka jest struktura płci, wieku, wykształcenia oraz zatrudnienia respondenta.

⁶ Termin Gmina rozumiany jest przez autorów niniejszego Raportu w kontekście terytorialnym. Przywołanego terminu Gmina nie należy odnosić do pojęcia prawnego, w tym w szczególności do przypisanych kompetencji w ustawach samorządowych. Z wyjątkiem pytania 4 w ankiecie dla mieszkańca, w którym gmina rozumiana jest jako organ administracji publicznej o przypisanych kompetencjach i obowiązkach, pozostałe terminy odnoszą się do gminy w kontekście geograficznych, wspólnoty celów.

TABELA 19. STRUKTURA PŁCI RESPONDENTÓW

PŁEĆ RESPONDENTÓW	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Kobieta	32
Mężczyzna	29
Razem	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów, która wzięła udział w badaniu to kobiety (32 ankiety). Z tym, że należy zaznaczyć, iż proporcje osób, które wzięły udział w badaniu ankietowym są stosunkowo wyrównane. Udział kobiet w badaniu to 52,45%, a mężczyzn: 47,55%. Nie ma tutaj znaczącej dominacji jednej grupy płci nad drugą. Jest to istotne z perspektywy spojrzenia na zaangażowanie, aktywność obywatelską w skali całej gminy.

TABELA 20. STRUKTURA WIEKOWA RESPONDENTÓW

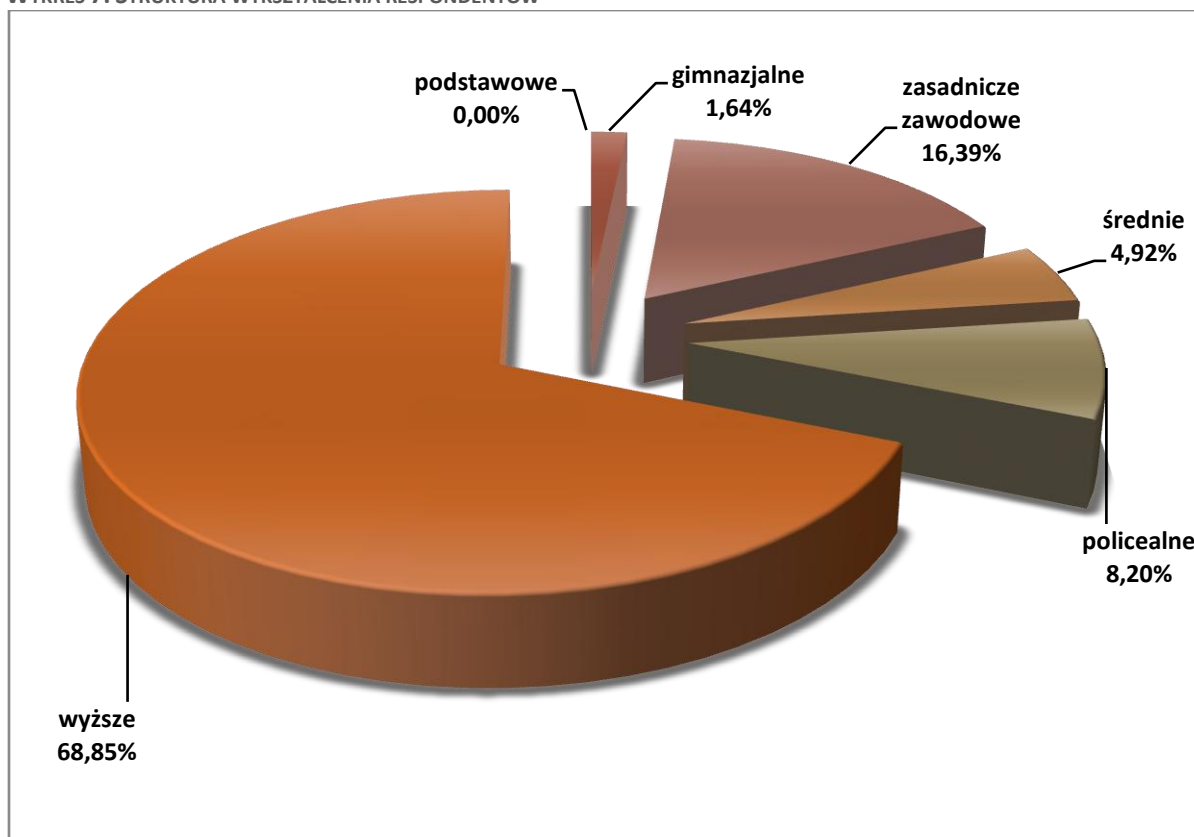
WIEK	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
15-20	1
21-30	13
31-40	27
41-50	7
51-60	11
Powyżej 60	2
Razem	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród zrealizowanych ankiet najczęściej należało do osób w wieku między 31 a 40 rokiem życia — 27 ankiet, co stanowiło 44,26% wszystkich wypełnionych ankiet. Znaczący jest także udział osób w wieku 21–30 lat, tj. 13 ankiet (21,31%) oraz w wieku 51–60 lat — 11 ankiet (18%). Poniżej 10 sztuk ankiet wypełniły osoby w przedziale wiekowym 41–50 (7 ankiet). Najmniej liczni są reprezentanci grup wiekowych 15–20 oraz powyżej 60 roku życia. Jest to ważna informacja z perspektywy aktywizowania osób w wieku 15–20 oraz powyżej 60 lat do zaangażowania w życie społeczne Gminy. Należałoby się zastanowić przy okazji tej informacji m.in. nad poszukianiem innych kanałów informacyjnych dla tych grup wiekowych, a także nad diagnozą problemów w zakresie kapitału społecznego Gminy. Badania realizowane w skali ogólnopolskiej przez Instytut Spraw Publicznych dotyczące społeczeństwa obywatelskiego oraz kapitału społecznego w Polsce pokazują, że udział

osób w wieku 15–20 oraz powyżej 60 roku w miejscowościach poza aglomeracjami miejskimi ma tendencję do utrzymywania się na stosunkowo niskim poziomie⁷.

WYKRES 7. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA RESPONDENTÓW

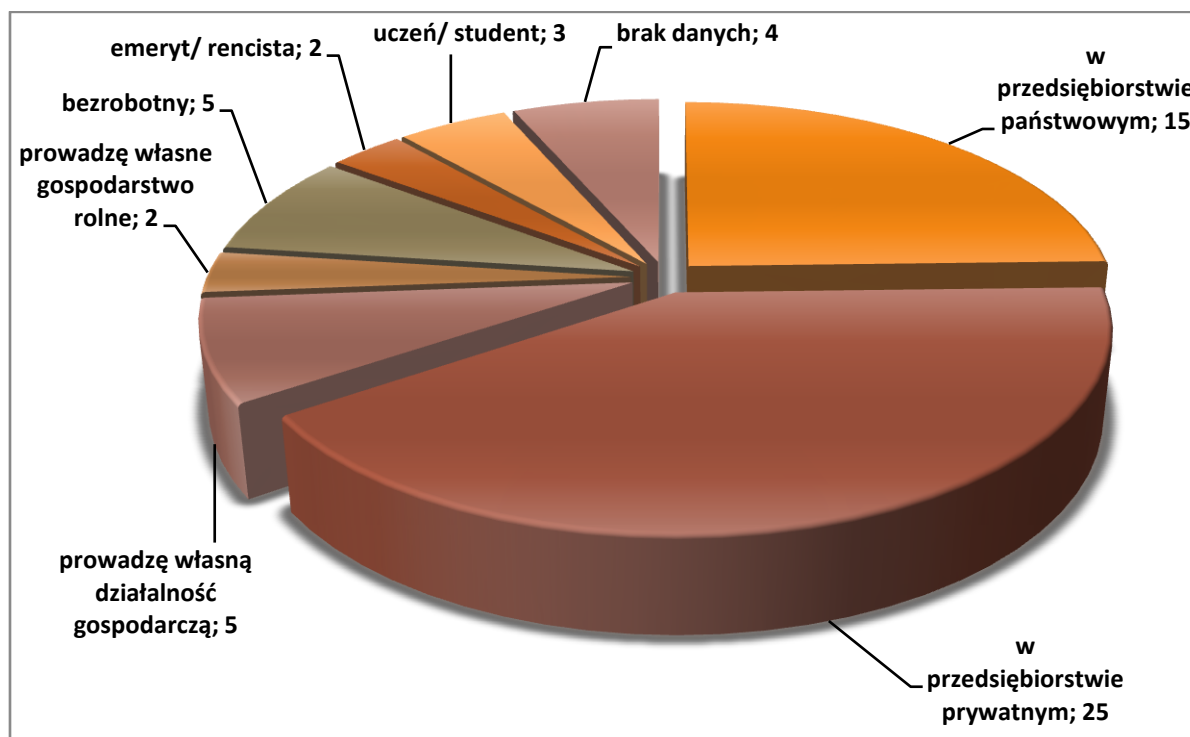

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (42 osób — 68,85%). Reprezentatywna była także grupa osób z wykształceniem zasadniczym (10 osób — 16,39%) oraz policealnym (5 osób — 8,2%).

⁷ Zob. szerzej, *Partycypacja publiczna w praktyce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013; *Przepis na uczestnictwo. Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013. Raporty dostępne są: <http://www.isp.org.pl/publikacje,25.html>

WYKRES 8. STRUKTURA ZATRUDNIENIA

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało zatrudnienie w prywatnych przedsiębiorstwach (25 osób — 41%). Reprezentatywna była także grupa osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych (15 osób — 24%). Udział pozostałych grup w zakresie zatrudnienia był wyrównany. Udział mieszkańców w badaniu prowadzących własną działalność gospodarczą, własne gospodarstwo rolne, emerytów/rencistów, bezrobotnych, uczniów/studentów kształtuje się pomiędzy 2 a 5 ankiet. Istotne jest także to, że 4 respondentów nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o zatrudnienie.

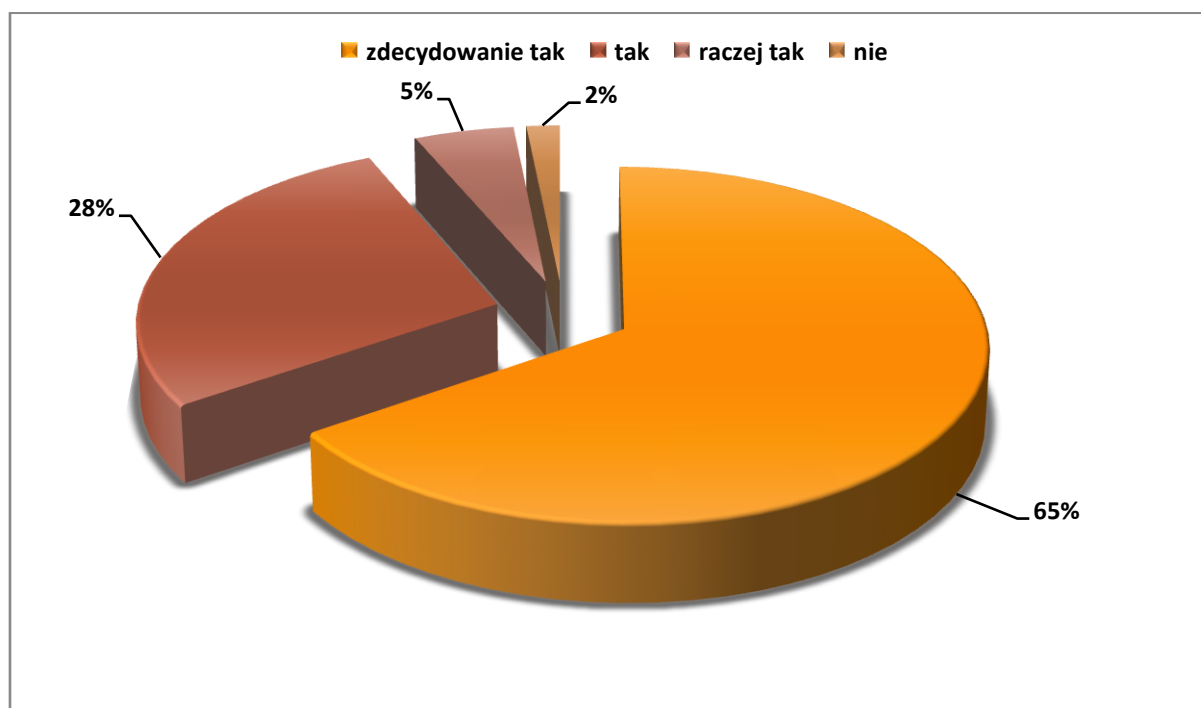
Podsumowując charakterystykę grupy badanych, należy stwierdzić, iż jest to obraz zróżnicowany. W badaniu wzięły udział 32 kobiety oraz 29 mężczyzn. Dużą grupę respondentów stanowiły osoby deklarujące wykształcenie wyższe oraz zasadnicze zawodowe. Ponadto, istotny jest duży udział przedsiębiorców w badaniu oraz sfery budżetowej. Z punktu widzenia grup wiekowych według podziału określonego w formularzu ankiety, udział w badaniu wzięli reprezentanci każdej z wyszczególnionych, a wśród nich znaczną część stanowiły osoby w wieku 21–30, 31–40 oraz 51–60. Grupy, które w badaniu miały swoją niską reprezentację to osoby w wieku 15–20 oraz powyżej 60 roku życia, a także osoby prowadzące gospodarstwa rolne, emeryci, renciści, uczniowie oraz studenci. Ze struktury wykształcenia wynika, że niewielki udział w badaniu stanowili mieszkańcy z wykształceniem podstawowym oraz gimnazjalnym.

OCENA POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY JANÓW

Autorzy badania uznali za zasadne zapytanie respondentów o opinię, czy uważają oni za konieczne budowanie Strategii rozwoju gminy Janów. Ważny jest aspekt akceptacji procesu tworzenia Strategii rozwoju, stąd istotnym jest zbadanie na samym wstępie jakie jest podejście do tego tematu samego społeczeństwa, a także czy występuje wśród niego i jaka jest ewentualna skala niezadowolenia.

WYKRES 9. OCENA POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU

Czy według Pani/Pana Gmina potrzebuje Strategii rozwoju?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość respondentów uznała proces budowania Strategii rozwoju gminy Janów za potrzebny. Z 61 ankietowanych, 1 osoba odpowiedziała, że nie widzi potrzeby realizacji Strategii. Z kolei 40 osób (65,57%) uważa, że taki dokument jest zdecydowanie potrzebny, 17 osób (27,87%) uważa, że jest potrzebny, a 3 respondentów, że raczej jest potrzebny.

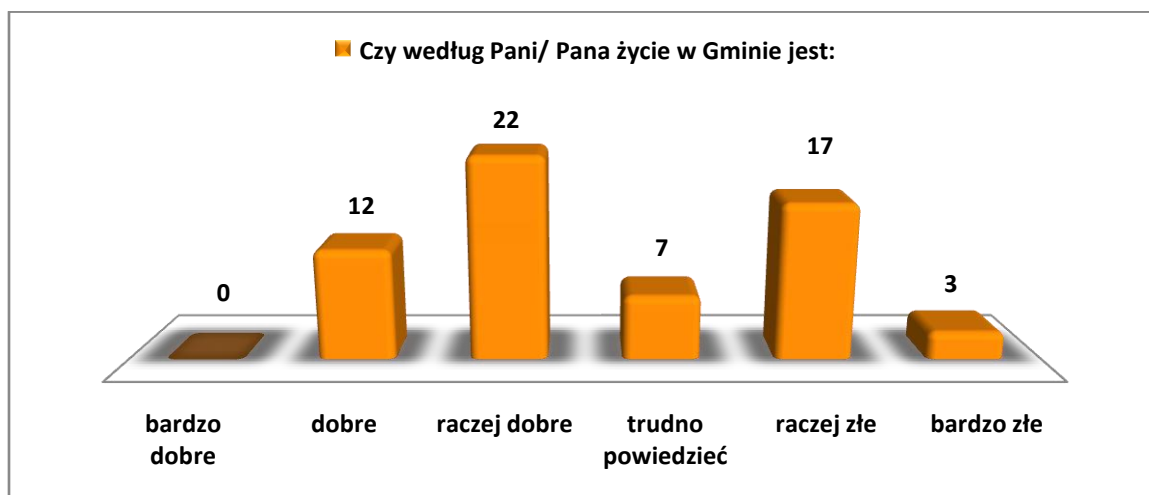
Podsumowując, respondenci-mieszkańcy widzą potrzebę budowania Strategii rozwoju gminy Janów.

OGÓLNA OCENA ŻYCIA W GMINIE JANÓW

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu zadowolenia z życia w gminie Janów. Jest to ważna informacja w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju gminy, które mają na celu podwyższenie poziomu jakości życia mieszkańców w gminie Janów.

WYKRES 10. OGÓLNA OCENA ŻYCIA W GMINIE JANÓW

Czy według Pana/Pani życie w gminie jest:

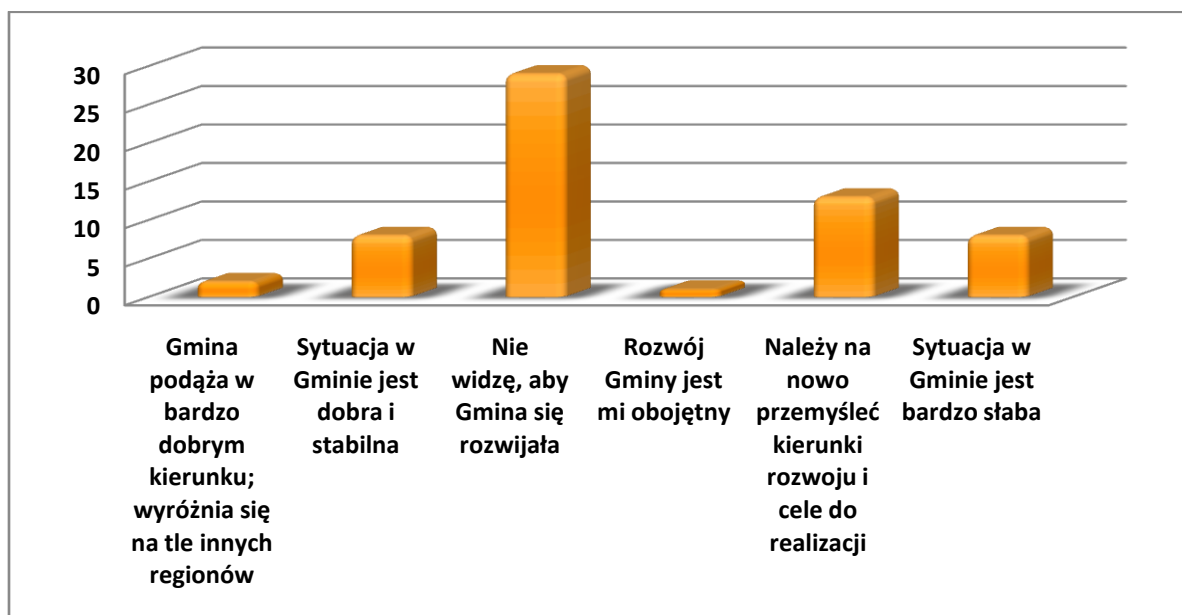

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Należy zwrócić uwagę na odpowiedź respondentów w pytaniu o ogólną ocenę poziomu życia w gminie Janów. Większość osób deklaruje, że jakość życia jest dobra (22 osoby — 36%). Liczną grupę stanowią osoby, które uważają, że ich poziom życia w gminie jest raczej zły (17 ankietowanych — 28%). Należy zwrócić uwagę na fakt, iż żadna osoba nie wskazała, że żyje jej się bardzo dobrze w gminie. Z drugiej jednak strony, stosunkowo duża grupa respondentów nie potrafi w ogóle ocenić poziomu życia w gminie (7 respondentów — 11,5%).

OCENA SYTUACJI W GMINIE JANÓW

WYKRES 11. OCENA SYTUACJI W GMINIE JANÓW

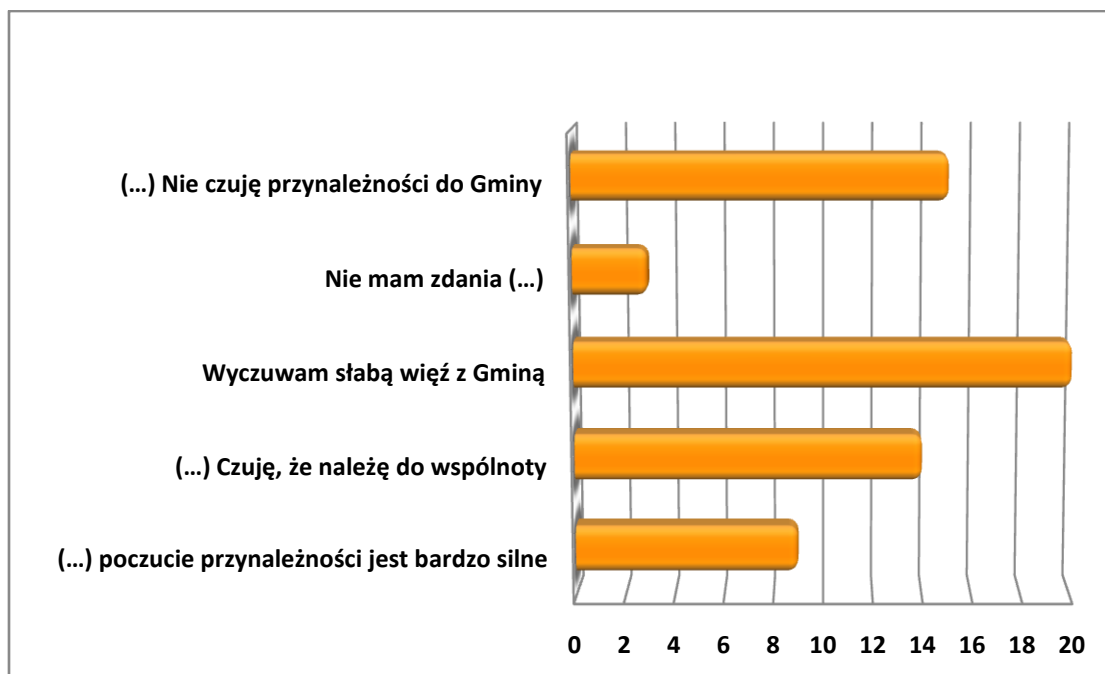
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość badanych twierdzi, że nie widzi potrzeby, aby gmina się rozwijała (29 osób — 47,54%). Z ogółu badanych 2 osoby (3%) deklarują, że ich zdaniem gmina podąża w bardzo dobrym kierunku; wyróżnia się na tle innych regionów. Zaś 8 badanych (13,1%) uważa, że sytuacja w gminie jest dobra i stabilna. Stosunkowo liczna grupa respondentów — 13 osób (21,3%) — zauważa, że należy na nowo przemyśleć kierunki rozwoju i cele ich realizacji. To są bardzo ważne informacje, które należy wziąć pod uwagę przy formułowaniu celów i kierunków rozwoju w ramach budowania Strategii rozwoju gminy Janów. Pytanie o to, jakie cele i kierunki rozwoju powinny przyświecać gminie Janów w okresie 2014–2020 powinno być dalej rozwinięte w procesie uspołecznienia Strategii m.in. podczas konsultacji społecznych.

OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO GMINY

Pytanie zawiera dwa zagadnienia. Pierwsze to: opinia o współpracy, relacjach Gminy z mieszkańcami. Drugie to poczucie przynależności do gminy. Intencją tak sformułowanego pytania było badanie krzyżowe, z jednej strony poczucia współpracy, komunikacji gminy z mieszkańcami, a z drugiej poczucia przynależności do wspólnoty, do gminy. Należy to pytanie potraktować jako otwierające dyskusję, a nie jako podsumowanie problematyki dotyczących interakcji mieszkańiec — samorząd terytorialny/władza.

WYKRES 12. OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO GMINY

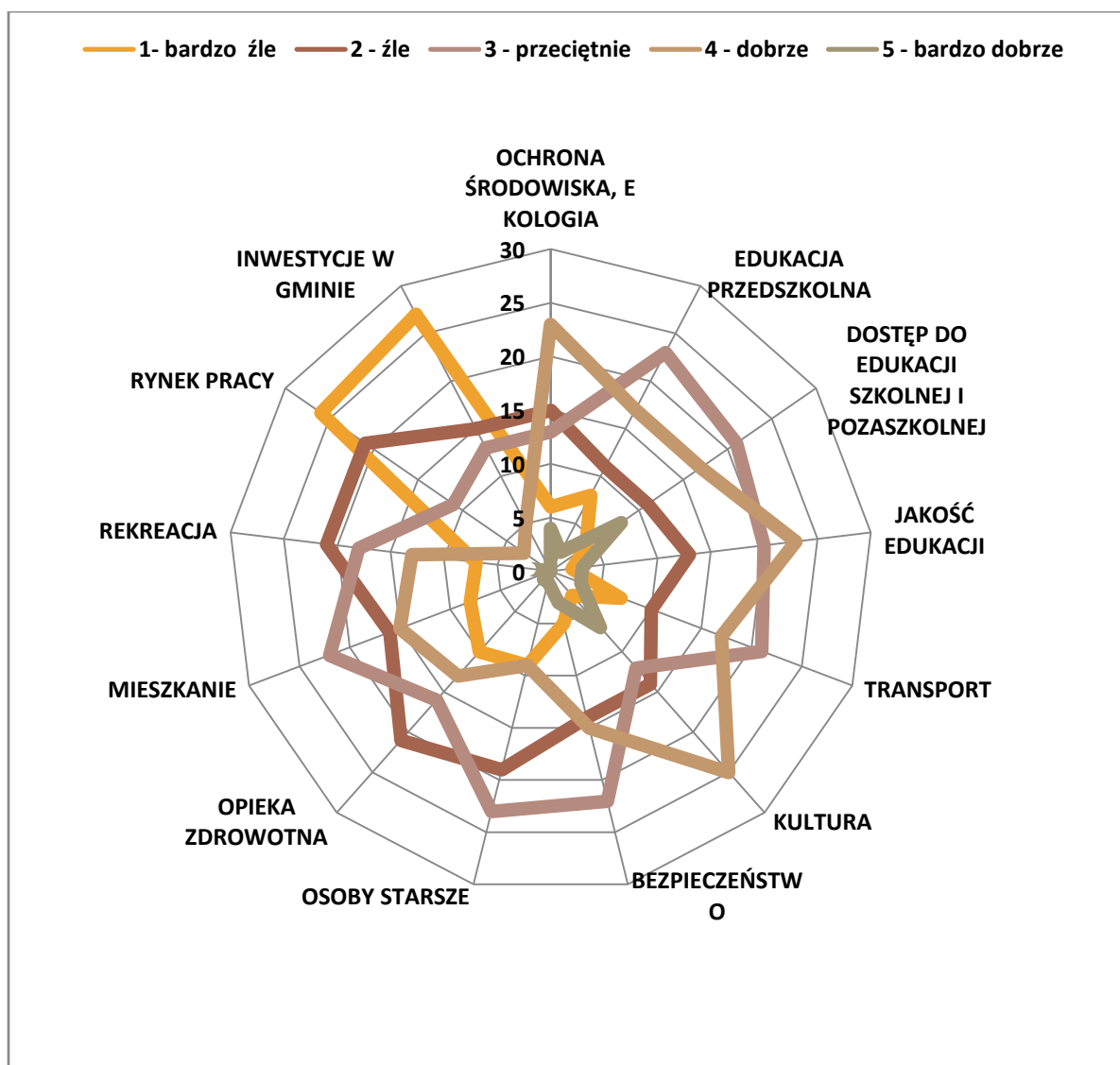

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów zakresliło odpowiedź: Wyczuwam słabą więź z gminą (20 respondentów — 32,8%). Duża grupa (15 osób — 24,6%) odpowiedziała, że jest niezadowolona ze współpracy Gminy z mieszkańcami; nie czuje przynależności do gminy. Z kolei 14 osób (23%) zakresliło odpowiedź:

Czasami wspieram działania podejmowane przez Gminę; czuję, że należę do wspólnoty. Mniejsza grupa zadeklarowała swój lokalny patriotyzm i bardzo silne poczucie przynależności do gminy (9 osób — 14,8%).

WYKRES 13. OCENA REALIZACJI ZADAŃ I INWESTYCJI NA TERENIE GMINY

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres radarowy przedstawia linię, która odzwierciedla skalę oceny od 1 do 5 (1 — bardzo źle, 5 — bardzo dobrze) poszczególnych kategorii. Obszary zadań, które były oceniane w tym pytaniu to:

1. Ochrona środowiska, ekologia
2. Edukacja przedszkolna
3. Edukacja — dostęp
4. Edukacja — jakość
5. Transport
6. Kultura

7. Bezpieczeństwo
8. Osoby starsze (pomoc społeczna)
9. Opieka zdrowotna
10. Mieszkanie
11. Rekreacja
12. Rynek pracy
13. Inwestycje w gminie

Liczby 0, 5... aż do 30 oznaczają liczbę ocen wyrażonych przez mieszkańców w danej kategorii.

Kategorie zakwalifikowane przez największą część respondentów jako **przeciętne (3) lub dobre (4)** to:

- bezpieczeństwo (22 osoby — przeciętnie; 14 — dobrze),
- edukacja przedszkolna (23 osoby — przeciętnie; 16 — dobrze),
- edukacja – dostępność (21 osoby — przeciętnie; 17 — dobrze),
- edukacja – jakość (20 osoby — przeciętnie; 22 — dobrze),
- transport (21 osoby — przeciętnie; 16 — dobrze).

Z kolei ankietowani gorsze noty — głównie między 2 a 4 — otrzymali w kategorii:

- ochrona środowiska (15 — źle, 23 — dobrze),
- kultura (14 — źle, 12 — przeciętnie, 25 — dobrze),
- osoby starsze (19 — źle, 22 — przeciętnie),
- opieka zdrowotna (21 — źle, 16 — przeciętnie, 12 — dobrze),
- mieszkanie (16 — źle, 22 — przeciętnie, 14 — dobrze),
- rekreacja (21 — źle, 18 — przeciętnie, 13 — dobrze).

Spośród kategorii **najbardziej** zostały ocenione: rynek pracy oraz inwestycje w gminie. Rynek pracy 26 osób oceniło na bardzo źle (1), natomiast 20 osób jako źle (2). Z kolei inwestycje w gminie 27 osób oceniło bardzo źle (1), a 15 osób jako źle (2).

Jest to bardzo znaczący sygnał, że muszą to być kluczowe obszary w diagnozowaniu problematyki, celów, kierunków rozwojowych, a także zadań operacyjnych gminy Janów.

PRIORYTETOWE OBSZARY ROZWOJU NA TERENIE GMINY

Kolejne pytanie bezpośrednio wynika z poprzedniego, tj. oceny zadań oraz inwestycji na terenie gminy. Respondenci mieli tutaj za zadanie przedstawić, które obszary są według nich kluczowymi obszarami do rozwoju w okresie 2014–2020.

TABELA 21. PROPOZYCJA 3 OBSZARÓW ROZWOJU, KTÓRE POWINNY STANOWIĆ PRIORYTET DZIAŁAŃ NA TERENIE GMINY W LATACH 2014–2020.

NAZWA OBSZARU ROZWOJU	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
OCHRONA ŚRODOWISKA, EKOLOGIA	14
EDUKACJA PRZEDSZKOLNA	3
DOSTĘPNOŚĆ DO EDUKACJI SZKOLNEJ I PRZEDSZKOLNEJ	21
JAKOŚĆ EDUKACJI	21
TRANSPORT	2
KULTURA	5
BEZPIECZEŃSTWO	3
OSOBY STARSZE	2
OPIEKA ZDROWOTNA	7
MIESZKANIE	2
REKREACJA	7
RYNEK PRACY	40
INWESTYCJE W GMINIE	14

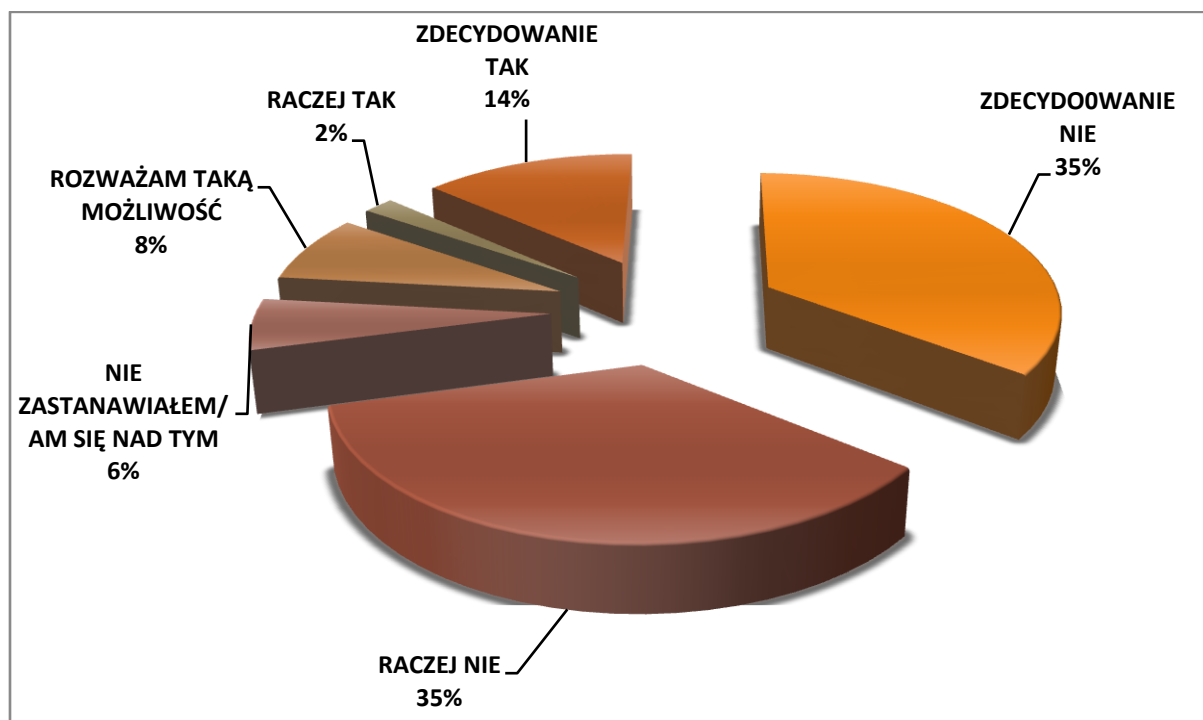
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wyróżnione zostały obszary, które według mieszkańców stanowią priorytet do rozwoju w okresie 2014–2020. Spośród wszystkich ankietowanych 40 osób (65,57%) stwierdziło, że istotne jest skoncentrowanie się na szukaniu rozwiązań w obszarze rynku pracy. Kolejnym problematycznym obszarem są: inwestycje w gminie oraz ochrona środowiska, ekologia. Ponadto w pytaniu 5, edukacja została sklasyfikowana na stosunkowo dobrym poziomie. Z kolei respondenci uważają, że edukacja — zarówno dostęp, jak i jakość świadczonych usług — powinny być szczególnym przedmiotem zainteresowania osób decyzyjnych w obszarze oświaty.

PLANY RELOKACYJNE MIESZKAŃCÓW GMINY

Badani odpowiadali na pytania dotyczące planów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania poza obszar gminy. Jest to istotne pytanie w kontekście odczuć, opinii społeczeństwa o ogólnym poziomie życia, warunków, możliwości rozwoju na terenie gminy.

WYKRES 14. PLANY ZMIANY MIEJSCA ZAMIESZKANIA W OKRESIE NAJBLIŻSZYCH 5–7 LAT

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość ankietowanych (36 osób) nie zamierza zmienić swojego miejsca zamieszkania poza obszar gminy. Spośród wszystkich ankietowanych 7 respondentów uznało, że zdecydowanie zamierzają się przeprowadzić.

Podsumowując, większość respondentów uważa, że ich życie w gminie jest dobre oraz, że nie zamierzają zmienić miejsca zamieszkania poza obszar gminy. Uważają Strategię rozwoju gminy Janów za potrzebną. Z kolei ogólny obraz sytuacji w gminie pokazuje, że rozwój gminy nie jest odczuwalny dla mieszkańców. Jednoznacznie według ankietowanych najłabszym obszarem jest rynek pracy i powinien być on kluczowym obszarem w zakresie rozwoju. Ponadto respondenci wskazują także na potrzebę zwrócenia uwagi na zwiększenie inwestycji na terenie gminy, polepszenie dostępu i jakości edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.

ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Kolejną grupą docelową badania ankietowego są przedstawiciele przedsiębiorstw. Badane były nie tylko firmy, które mają swoje siedziby na terenie gminy, ale także te, które prowadzą działalność w jej granicach. Ważne było wydzielenie tematu rynek pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, gdyż już na etapie diagnozy społeczno-gospodarczej ten obszar pojawił się jako problematyczny. Ponadto, przedstawiciele przedsiębiorstw mają inną perspektywę oceny Gminy niż pozostałe grupy interesariuszy.

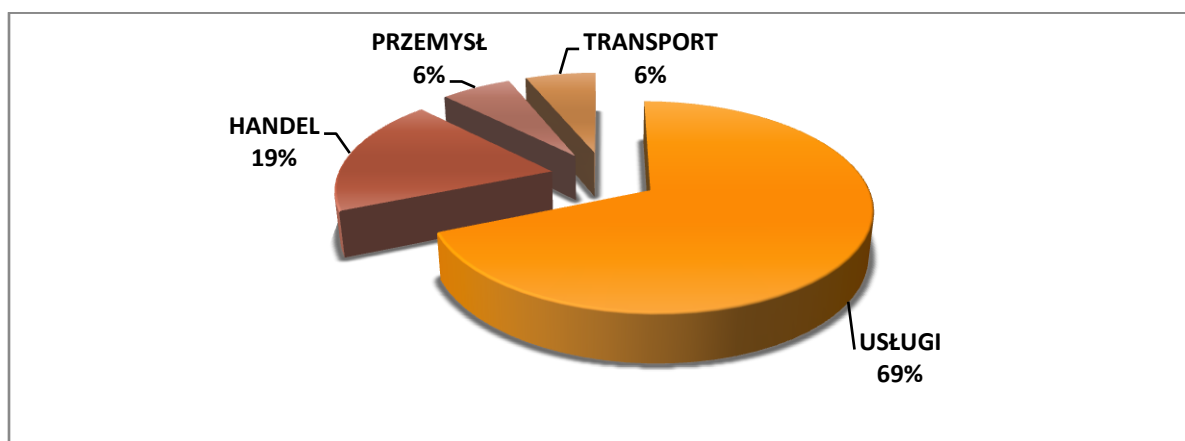
Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Ocena rozwoju prowadzonej działalności;
2. Ocena bieżącej sytuacji finansowej;
3. Korzystanie z zewnętrznych form wsparcia finansowego;
4. Warunki prowadzenia działalności;
5. Wsparcie lokalnej działalności;
6. Propozycja zadania do realizacji na terenie gminy;
7. Relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego w stosunku do przedsiębiorstw

DANE O FIRMIE

Na początku ankiety należało scharakteryzować grupę przedstawicieli przedsiębiorstw, które wzięły udział w badaniu.

WYKRES 15. RODZAJE BRANŻ

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość przedstawicieli przedsiębiorstw, która wzięła udział w badaniu ankietowym reprezentuje branże usługowe (69% ankietowanych). Pozostałe rodzaje branż zostały wymienione przez pojedynczych respondentów.

TABELA 22. ROK ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI

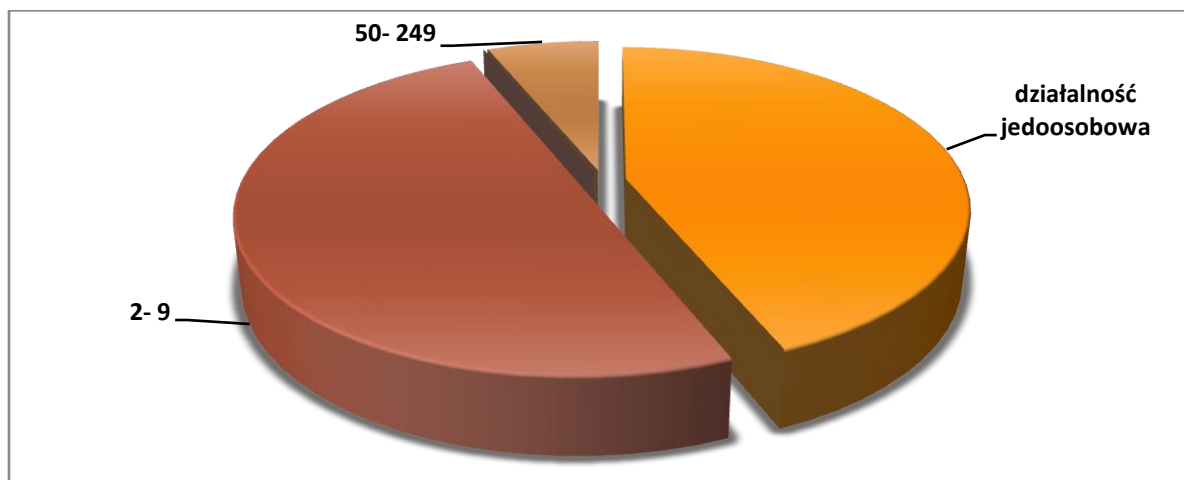
ROK ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Do 1989 r.	0
1990–2004	9
2005–2013	5
2014	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość firm (9 ankietowanych — 56,25%), która wzięła udział w badaniu ankietowym, powstała lub też prowadzi działalność na terenie gminy w okresie między 1990–2004. Z kolei 5 ankietowanych

reprezentuje firmy powstałe w okresie między 2005–2013. Ankiety wypełniły także 2 osoby reprezentujące firmy powstałe w roku bieżącym, tj. w 2014.

WYKRES 16. STRUKTURA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA

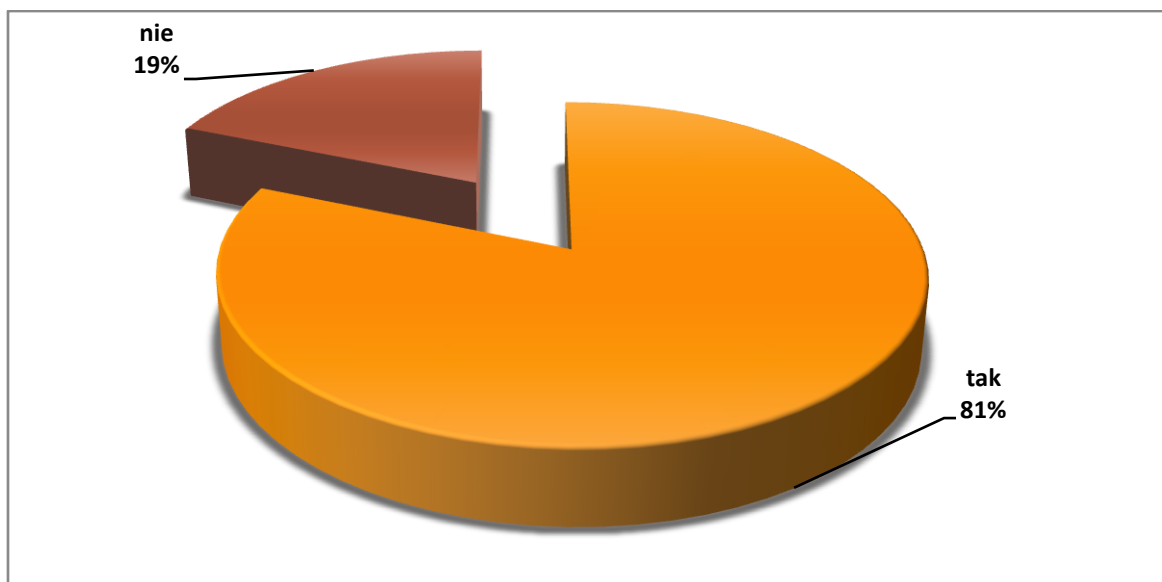

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spośród wszystkich przedstawicieli firm, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, 7 osób reprezentuje firmy jednoosobowe, tj. zarejestrowane w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej; a 8 respondentów pracuje w mikroprzedsiębiorstwach (do 9 osób). Jeden ankietowany z kolei deklaruje, że jest zatrudniony w średnim przedsiębiorstwie (do 249 pracowników).

PIERWSZA SIEDZIBA FIRMY/ PIERWSZE MIEJSCE WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI

WYKRES 17. CZY PIERWSZA SIEDZIBA/ MIEJSCE WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI ZNAJDOWAŁA/O SIĘ NA OBSZARZE GMINY?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z danych wynika, że większość przedstawicieli firm (13 ankietowanych — 81,25%), którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, reprezentuje firmy, które działają lub posiadają siedzibę od początku

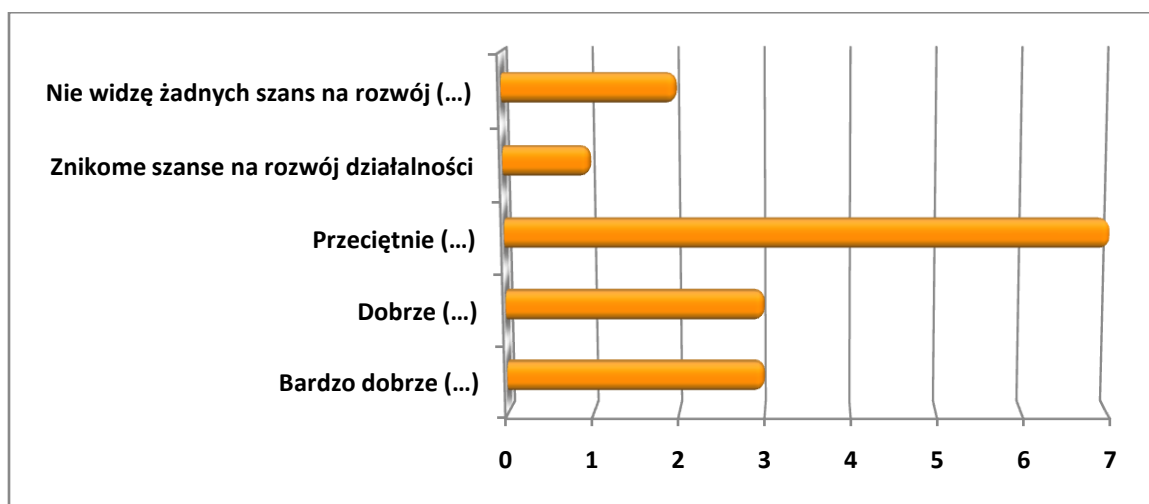
na terenie gminy. Istotne jest także to, że ankietę wypełniły 3 osoby, które pierwotnie nie działały na terenie gminy lub też nie posiadały tutaj siedziby. Należałoby w dalszym procesie uspołeczniania zastanowić się nad problemem co przyciąga firmy, a co je zniechęca do działania na terenie gminy Janów. A zatem co jest słabą, a co mocną stroną regionu w pozyskiwaniu firm, w konkurencji z gminami ościennymi o nowe miejsca pracy, nowych przedsiębiorców.

Podsumowując, większość respondentów to osoby, które prowadzą działalność jednoosobową oraz koncentrują się na branży usługowej. Ponadto są to osoby, które prowadzą działalność lub posiadają siedzibę na terenie gminy od samego początku.

OCENA ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Pytanie dotyczyło zarówno możliwości rozwoju samej działalności gospodarczej na terenie gminy, jak i elementu współpracy, relacji przedsiębiorca — samorząd terytorialny.

WYKRES 18. JAK OCENIA PAN/ PANI MOŻLIWOŚĆ ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ/ POZAROLNICZEJ NA OBSZARZE GMINY?

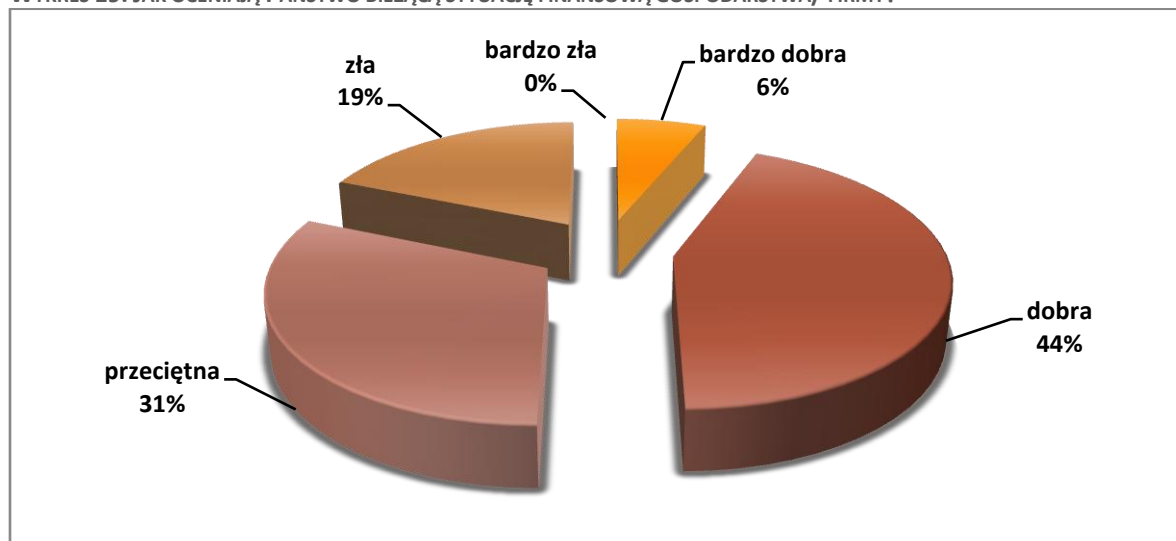

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów (7 osób — 43,75%) uznało, że ma przeciętne możliwości rozwoju na terenie gminy oraz nie współpracuje z samorządem terytorialnym. Z kolei 3 osoby oceniły zarówno warunki, jak i współpracę na poziomie bardzo dobrym, a dalsze 3 osoby na poziomie dobrym. Zatem ogólna ocena jest pozytywna jeśli chodzi o dostrzeganie silnych stron działalności gospodarczej na terenie gminy, jak i wzajemnego pola oddziaływania w relacjach firma — samorząd terytorialny. Nie należy jednak traktować tego pytania jako podsumowania analizy, a wstęp do dialogu przedsiębiorstw, samorządu terytorialnego oraz instytucji otoczenia biznesu.

OCENA BIEŻĄCEJ SYTUACJI FINANSOWEJ

WYKRES 19. JAK OCENIAJĄ PAŃSTWO BIEŻĄCĄ SYTUACJĘ FINANSOWĄ GOSPODARSTWA/ FIRMY?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena sytuacji finansowej firmy jest ogólnie pozytywna. Nie ma firm, które są deklarującą, że ich finanse są na bardzo złym poziomie. Najwięcej osób uznaje, że ten obraz finansów jest przeciętny (5 osób — 31%) oraz dobry (7 osób — 44%).

KORZYSTANIE Z ZEWNĘTRZNYCH FORM WSPARCIA FINANSOWEGO

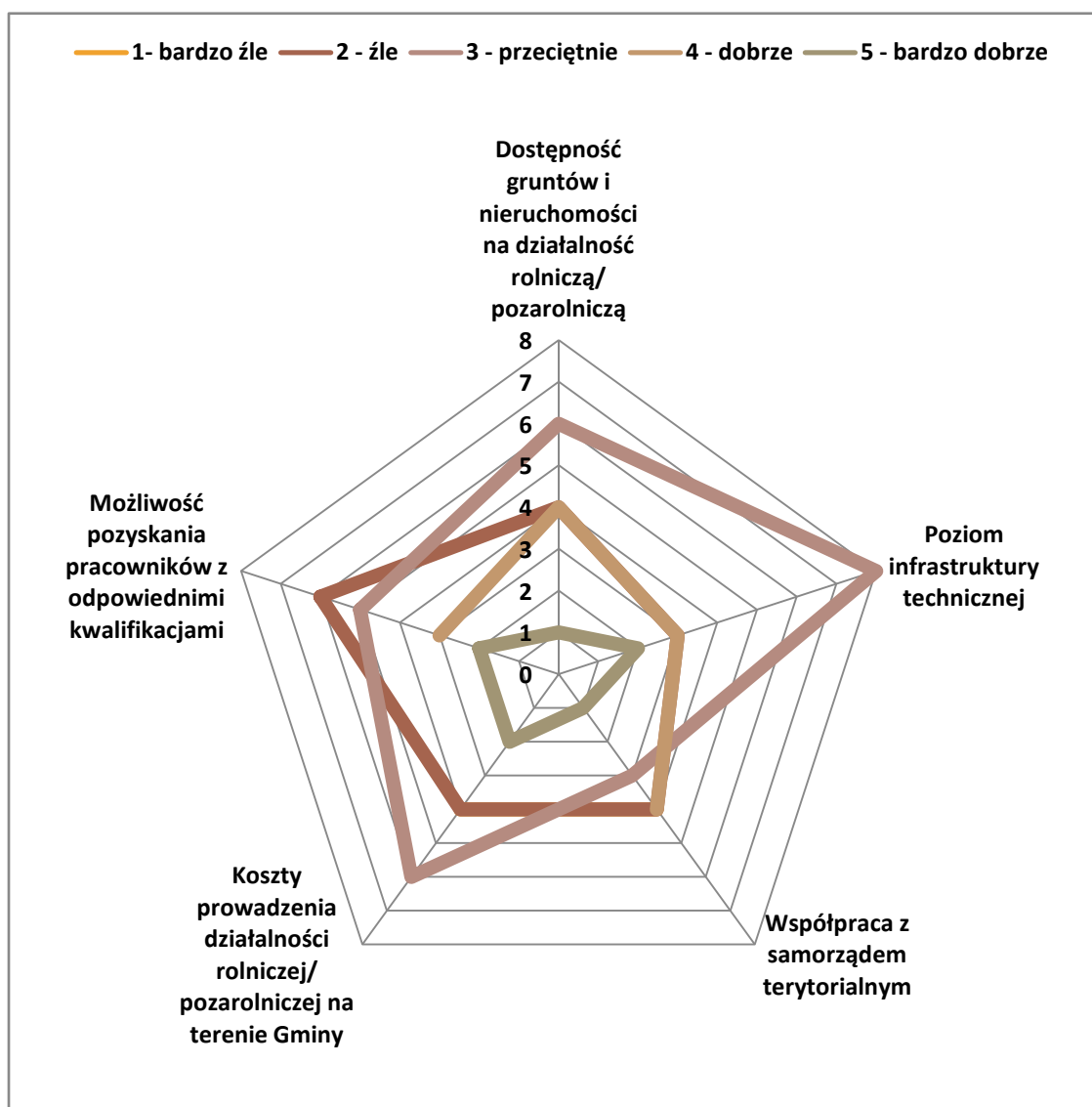
TABELA 23 CZY KORZYSTALI PAŃSTWO W RAMACH PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ/ POZAROLNICZEJ Z ZEWNĘTRZNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA?

KATEGORIA	TAK	NIE
Instrumenty finansowe o charakterze komercyjnym (pożyczki, kredyty, inne)	5	11
Finansowanie ze środków europejskich (np. POKL, PO IG, pożyczki Jeremie)	2	14
Dotacje z budżetu Skarbu Państwa (np. Funduszu Pracy, PFRON, inne)	1	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów deklaruje, że nie korzystało z żadnych instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym (pożyczek, kredytów), ani ze środków Unii Europejskiej oraz dotacji ze Skarbu Państwa. W dalszym etapie uspołeczniania Strategii Rozwoju należałoby poruszyć kwestie dotyczące możliwości pozyskiwania środków finansowych.

WYKRES 20. JAK OCENIA PAN/ PANI WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ/ POZAROLNICZEJ NA TERENIE GMINY?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci oceniają, że jest problem związany z możliwościami pozyskania pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami (6 osób — źle, 5 — przeciętnie). Ponadto też wskazują na koszty prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy (4 osoby — bardzo źle, 4 — źle, 6 — przeciętnie). Jest zróżnicowanie w skali oceny współpracy z samorządem gminnym. 4 osoby wskazują, że jest bardzo źle, 4 — źle, 3 — przeciętnie, 4 — dobrze. Z kolei poziom infrastruktury technicznej i dostępność gruntów jest oceniana przez większość respondentów jako przeciętna (8 osób).

WSPARCIE LOKALNEJ DZIAŁALNOŚCI

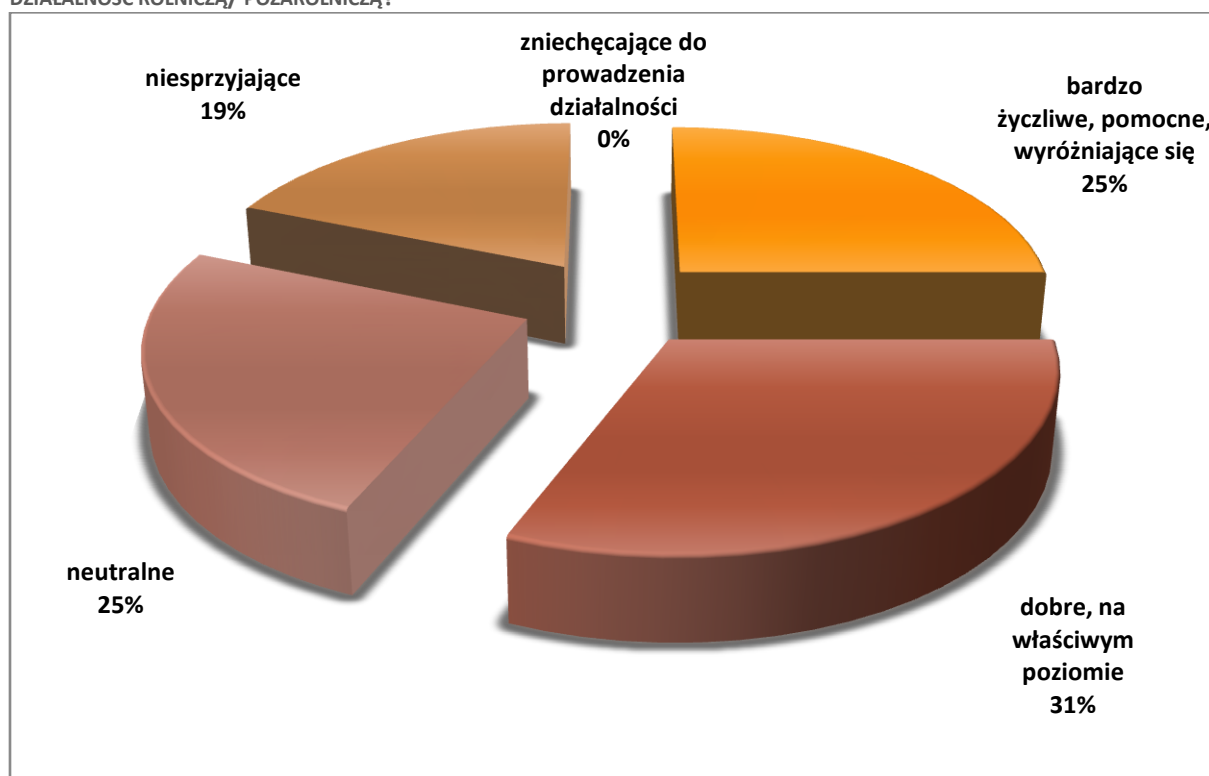
TABELA 24. KTÓRE Z NIŻEJ PRZEDSTAWIONYCH PROPOZYCJI WSPARCIA LOKALNEJ DZIAŁALNOŚCI SĄ REALIZOWANE NA TERENIE GMINY?

KATEGORIA	TAK	NIE
Tworzenie stref ekonomicznych	1	12
Zrzeszanie przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	3	12
Wsparcie finansowe przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	4	11
Poziom infrastruktury technicznej	10	5
Poziom infrastruktury logistycznej	9	5
Pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej	5	9
Promocja przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	7	7
Pomoc w znalezieniu lub wyszkoleniu kadry	3	11
Wsparcie w zatrudnianiu pracowników, doposażeniu stanowisk pracy	6	8
Pomoc w znalezieniu odpowiednich nieruchomości	5	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci stwierdzili, że nie są tworzone strefy ekonomiczne na terenie gminy (12 wskazań), firmy nie zrzeszają się (12 wskazań), brakuje wsparcia finansowego (11 wskazań), pomocy formalnej przy prowadzeniu działalności gospodarczej (9 wskazań), pomocy w znalezieniu oraz wyszkoleniu kadry pracowników (11 wskazań), a także wsparcia w zakresie znalezienia odpowiednich nieruchomości pod działalność (10 wskazań). Badani pozytywnie oceniają poziom infrastruktury technicznej i logistycznej. Z kolei promocja firm dla 7 respondentów jest realizowana na terenie gminy, dla innych 7 osób nie jest to realizowane w gminie.

WYKRES 21. JAK OCENIAJĄ PAŃSTWO PODEJŚCIE PRZEDSTAWICIELI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO OSÓB PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZĄ/ POZAROLNICZĄ?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów uznało, że podejście, relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność gospodarczą jest pozytywna. Z czego 25% badanych twierdzi, że jest wyróżniająca się, a 31%, że jest na właściwym poziomie. ¼ badanych uznała, że te relacje pozostają na gruncie neutralnym.

ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Ostatnia grupa docelowa, która poddana została badaniom ankietowym to przedstawiciele organizacji pozarządowych. Środowiska organizacji pozarządowych są ważnym źródłem informacji o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego, zrzeszania mieszkańców, poziomu rozwoju kapitału społecznego w gminie.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Obszar działalności organizacji pozarządowej
2. Ocena kondycji organizacji pozarządowej
3. Mocne strony organizacji pozarządowej
4. Słabe strony organizacji pozarządowej
5. Rozwój region, a fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe

6. Współpraca z samorządem terytorialnym
7. Formy współpracy organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym
8. Rada działalności organizacji pozarządowej
9. Potrzeby organizacji pozarządowych

Na początku należy określić do jakich organizacji pozarządowych należą respondenci niniejszego badania ankietowego oraz jaki jest ogólny obraz środowiska NGO w gminie Janów. A zatem należy odpowiedzieć na pytania dotyczące obszaru działań (tutaj można wskazać więcej niż jeden), kondycji trzeciego sektora, jego słabych i mocnych stron.

OBSZAR DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

TABELA 25. PROSZĘ ZAZNACZYĆ WŁAŚCIWY OBSZAR DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ.

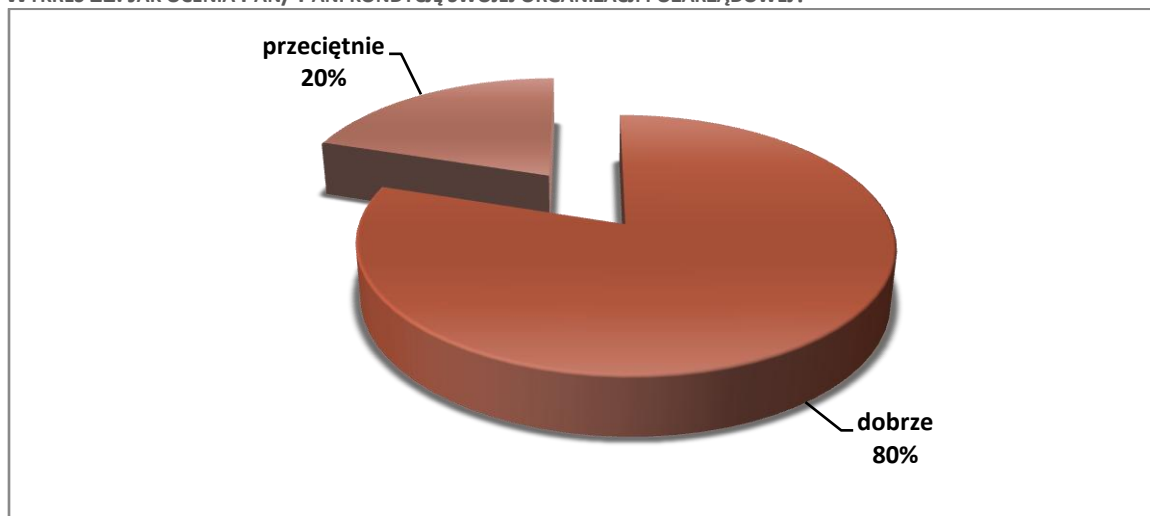
KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
POMOC SPOŁECZNA	1
DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	1
UPOWSZECHNIENIE KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU, HOBBY	5
EDUKACJA I WYCHOWANIE	2
EKOLOGIA I OCHRONA ZWIERZĄT, OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO	0
OCHRONA WOLNOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA ORAZ SWOBÓD OBYWATELSKICH	0
KULTURA, SZTUKA, OCHRONA DÓBR KULTURY I TRADYCJI	2
OCHRONA I PROMOCJA ZDROWIA	0
PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ	2
WSPOMAGANIE I/ LUB ZRZESZANIE ORGANIZACJI	1
WSPOMAGANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	0
WSPOMAGANIE ROZWOJU WSPÓLNOT I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wszyscy respondenci ankiety wskazali, że ich zakres działań to upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, hobby. Pozostałe obszary działania są wspominane przez pojedynczych respondentów. Wskazywane działania, realizowane przez środowisko pozarządowe z gminy Janów to także: edukacja i wychowanie, pomoc społeczne, działania na rzecz organizacji pozarządowych, profilaktyka uzależnień, wspieranie innych organizacji pozarządowych, wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. Ankiety nie wypełniły osoby działające w obszarze ekologia i ochrona zwierząt, ochrona wolności i praw człowieka, ochrona i promocja zdrowia, a także wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości.

OCENA KONDYCJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

WYKRES 22. JAK OCENIA PAN/ PANI KONDYCJĘ SWOJEJ ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych deklarują w większości (80% respondentów), że ich kondycja jest dobra. Z kolei 20% ankietowanych twierdzi, że ich kondycja jest przeciętna. Wizerunek środowiska organizacji pozarządowych, jego sytuacji, ogólnych warunków działalności jest zatem pozytywny.

MOCNE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

TABELA 26. JAKIE SĄ MOCNE STRONY PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
Wysokie przychody	0
Duża liczba członków/pracowników	1
Rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	2
Owocna współpraca ze społecznością lokalną	4
Wysokie kwalifikacje pracowników	1
Zaangażowanie członków/pracowników	5
Realizacja ciekawych projektów	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wszyscy respondenci wskazali, że ich silną stroną jest zaangażowanie członków organizacji, 80% z nich wskazało także na owocną współpracę ze społecznością lokalną. Głównymi zaletami środowiska NGO jest zatem społeczność lokalna, jej kapitał społeczny, chęć do angażowania się w sprawy społeczne, kulturalne.

SŁABE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

TABELA 27. JAKIE SĄ SŁABE STRONY PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

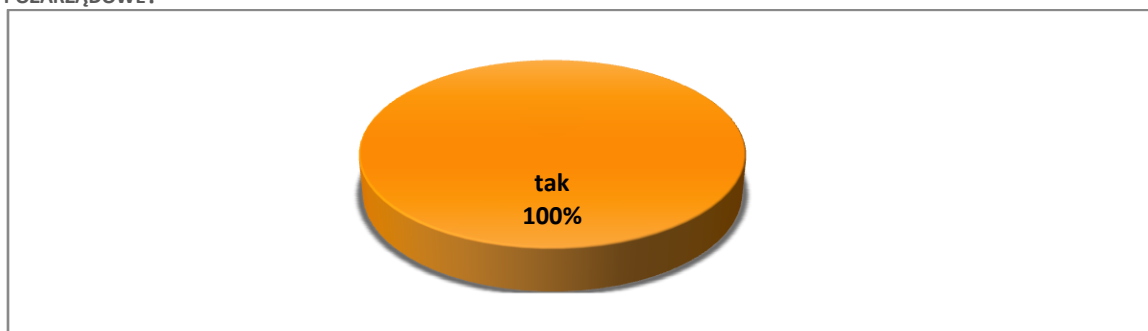
KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
Niskie przychody	5
Mała liczba członków/pracowników	0
Niska rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	0
Słaba współpraca ze społecznością lokalną	0
Niskie kwalifikacje pracowników	0
Niskie zaangażowanie członków/pracowników	1
Brak realizacji ciekawych projektów	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ankietowani (100% z nich) podają, że główną słabą stroną organizacji pozarządowych są niskie dochody. Niewielkie środki finansowe — pozyskiwane albo z grantów albo ze składek członkowskich, funduszy prywatnych — mogą wpływać bezpośrednio także na możliwości realizowania ciekawych projektów. I tutaj jedna osoba wskazuje na brak realizacji ciekawych projektów oraz na niskie zaangażowanie członków.

ROZWÓJ REGIONU, A FUNDUSZE POZYSKIWANE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

WYKRES 23. CZY WIDZĄ PAŃSTWO SZANSĘ NA ROZWÓJ REGIONU DZIĘKI FUNDUSZOM POZYSKIWANYM PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE?

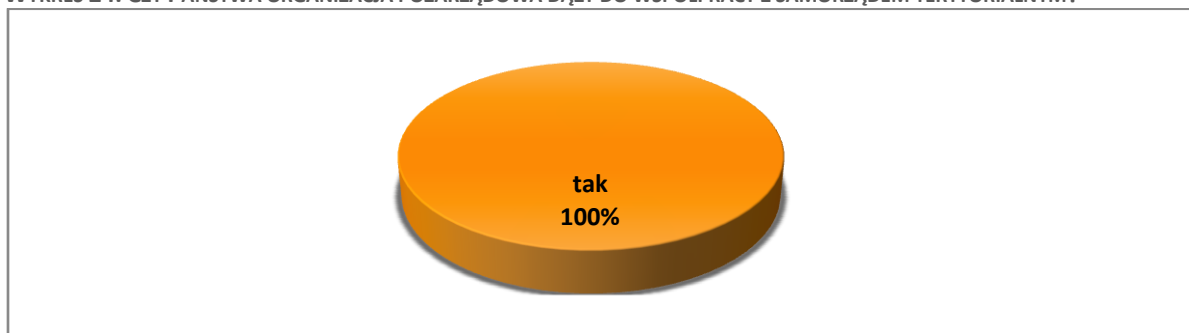

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci jednogłośnie zadeklarowali, że fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe są szansą na rozwój regionu. Jest to istotne w kontekście także silnych i słabych stron organizacji pozarządowych. Ocena, że fundusze mają ważny wpływ na rozwój regionu, świadczy o tym, że należy ten proces wspierać w ramach współpracy samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. Środki nie są postrzegane jako pozyskiwane na własne cele organizacji, ale dla dobra ogółu społeczności lokalnej, która będzie korzystała z produktów realizowanych działań.

WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

WYKRES 24. CZY PAŃSTWA ORGANIZACJA POZARZĄDOWA DĄŻY DO WSPÓŁPRACY Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Pytanie dotyczy postrzegania samorządu terytorialnego jako partnera w realizowanych działaniach. Respondenci jednoznacznie deklarują chęć współpracy z samorządem, nawiązanie lub też kontynuowanie współpracy. Warto by przemyśleć w jaki sposób do tej pory była prowadzona współpraca jednostek samorządu gminnego ze środowiskiem NGO i na odwrót, a także jak poprawić te relacje, jak rozwinąć działania partnerskie.

FORMY WSPÓŁPRACY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

TABELA 28. ZAZNACZ FORMY WSPÓŁPRACY DOTYCZĄCE PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM, KTÓRE SĄ STOSOWANE W GMINIE. MOŻNA ZAZNACZYĆ KILKA ODPOWIEDZI.

KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych	1
Tworzenie wspólnych zespołów – doradczych, opiniujących, inicjatywnych	2
Doradztwo i udzielanie organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowywaniu projektów i pisaniu wniosków	3
Wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego	2
Prowadzenie i udostępnianie bazy danych o organizacjach pozarządowych	1
Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

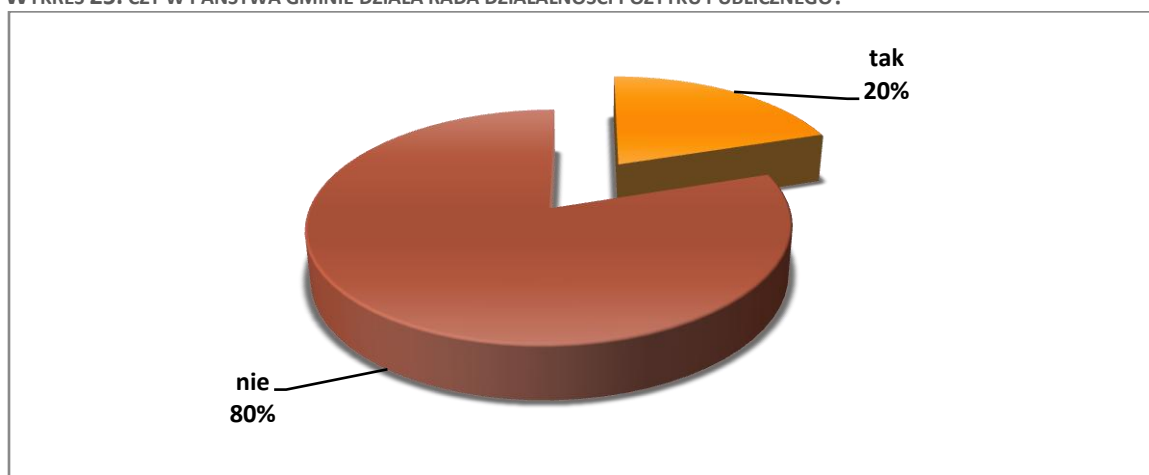
Najwięcej respondentów stwierdziło, że w gminie jest prowadzone doradztwo w zakresie przygotowywania projektów i pisania wniosków o dofinansowanie (60% ankietowanych). Jest to istotna informacja ze względu na wskazane słabe strony przez respondentów tj. przede wszystkim

niskie dochody organizacji, a co za tym idzie trudności związane z realizacją ciekawych, potrzebnych projektów na terenie gminy.

Respondenci (40% badanych) wskazują także na popularyzację działalności organizacji pozarządowych przez samorząd, a co za tym idzie możliwość szerszego dotarcia do społeczności lokalnych, a także potencjalnych partnerów, wolontariuszy, członków. Ponadto 40 % ankietowanych wskazuje na: wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizyczne na rzecz organizacji OPP, a także tworzenie wspólnych z samorządem terytorialnym zespołów opiniujących. Pojedyncze głosy badanych wskazują także na współpracę w ramach konsultowania aktów prawnych oraz prowadzenie bazy danych o NGO na terenie gminy.

RADA DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

WYKRES 25. CZY W PAŃSTWA GMINIE DZIAŁA RADA DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość respondentów (80%) odpowiedziała, że na terenie gminy nie działa rada pożytku publicznego. Odpowiedź taka może wskazywać także na brak danych o działaniach rady na terenie gminy oraz słaby przepływ informacji między radą a członkami organizacji pozarządowych.

POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

TABELA 29. JAKIE SĄ ZGŁASZANE POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z PAŃSTWA GMINY?

KATEGORIE	LICZBA WSKAZAŃ
Brak odpowiedniej liczby członków/pracowników/ wolontariuszy lub niedostateczne ich kwalifikacje	0
Trudności we współpracy, angażowaniu społeczności lokalnej, w nawiązywaniu do partnerstwa z innymi podmiotami z gminy/spoza gminy	1
Trudności we współpracy z samorządem terytorialnym	0

Brak środków finansowych na działalność statutową	3
Trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym	3
Niewystarczająca liczba szkoleń, doradztwa dla organizacji pozarządowych	2
Braki lokalowe lub w wyposażeniu	2
Inne	1: zbyt małe środki finansowe na działalność

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najczęściej zgłaszane potrzeby przez organizacje pozarządowe, które deklarują respondenci, to: brak środków finansowych na działalność statutową oraz trudności w sprostaniu obowiązków formalnych, prawnych dotyczących NGO. W ten sposób odpowiedziało 60% ankietowanych. Ponadto organizacje pozarządowe informują o potrzebach szkoleniowych, a także brakach związanych z infrastrukturą (lokal, wyposażenie itp.).

SUGEROWANE KIERUNKI ROZWOJU GMINY JANÓW

Każda ankieta, zarówno ta skierowana do mieszkańców i przedsiębiorstw, jak i ta skierowana do organizacji pozarządowych, zawierała tzw. kartę zadania, w której poproszono respondentów o zaproponowanie priorytetowego zadania do realizacji na terenie gminy Janów w okresie programowania na lata 2014-2020. Respondenci zostali poproszeni o wskazanie nazwy zadania, krótkiego opisu oraz miejsca jego realizacji.

Zamieszczenie pytania w każdej ankiecie, do wszystkich grup docelowych badania ankietowego, miało na celu zbadanie potrzeb w zakresie zadań o charakterze inwestycyjnym lub nieinwestycyjnym (miękkim). Dzięki uwzględnieniu tzw. karty zadania w każdej z ankiet, w badaniu tym uwzględniono indywidualną perspektywę spojrzenia na potrzeby na terenie gminy Janów. Ponadto, dzięki takiemu podejściu uwzględniono zróżnicowanie potrzeb u różnych grup docelowych, gdyż inne potrzeby ma przedsiębiorstwo, które działa na terenie gminy Janów, inne zaś mieszkańiec, a jeszcze inne organizacja pozarządowa. Jest to także ważna informacja dla władz lokalnych, powiatowych oraz wojewódzkich odnośnie potrzeb gminy.

Celem karty zadań jest także wytyczenie przykładowych, sugerowanych przez różne grupy docelowe, kierunków rozwoju gminy Janów.

Z pewnością propozycje zawarte w karcie zadań należy traktować jako pewną próbę wskazania kierunków rozwoju dla gminy Janów. Elementem uzupełniającym te propozycje będą m.in. konsultacje społeczne, na które zaproszeni zostaną wszyscy zainteresowani. Sam sposób dotarcia do respondentów sprawia, że katalog zadań na lata 2014–2020 należy potraktować jako otwarty.

Informacje podawały osoby, które są aktywne, zainteresowane sprawami regionu, uczestniczą sprawach swojego regionu, mają kontakt z administracją publiczną.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY — PROPOZYCJA Z ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Respondenci wskazali, że ich zdaniem priorytetowe do realizacji w okresie 2014–2020 są następujące zadania:

INWESTYCJE

- Wprowadzenie nowych źródeł pozyskiwania energii (wiatrowa, słoneczna, wodna) oraz stworzenie planu finansowego na wdrożenie. Stworzenie grupy roboczej dotyczącej alternatywnych źródeł energii.
- Modernizacja rynku w Janowie. Budowa „zielonego wiejskiego rynku”.
- Zagospodarowanie terenów pod rozwój turystyki m.in. parku.
- Budowa stacji benzynowej.
- Renowacja elewacji przedszkola w Złotym Potoku.
- Modernizacja stanu dróg i budowa nowych na terenie gminy.
- Zadbanie o oświetlenie na terenie gminy w tym na nowych osiedlach.
- Zwrócenie uwagi na wjazdy dla pojazdów straży pożarnej i pogotowia w budownictwie. Drogi na nowych osiedlach są niedostosowane do potrzeb służb publicznych.
- Budowa wodociągu Okrąglik.
- Budowa kanalizacji północnej części gminy.
- Budowa nowych ujęć wody.
- Budowa przedszkola na granicy miejscowości Janów i Złoty Potok. (Obecnie przedszkola są przepełnione, obiekt w Złotym Potoku jest w słabym stanie).
- Budowa ogólnodostępnej hali sportowej w Janowie.
- Modernizacja boisk szkolnych, wiejskich na terenie gminy.
- Modernizacja ośrodka zdrowia w Janowie. Zwiększenie liczby lekarzy specjalistów.

ZADANIA O CHARAKTERZE NIEINWESTYCYJNYM

- Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży — także w wakacje.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY — PROPOZYCJA Z ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Respondenci podają, że ich zdaniem priorytetowe do realizacji w okresie 2014- 2020 są następujące zadania:

INWESTYCJE

- Rewitalizacja rynku w Janowie. Poprawa infrastruktury rynku i budynku Urzędu Gminy w Janowie. Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Janowie. Remonty, poprawa estetyki architektury w obrębie centrum Janowa.
- Budowa placu targowego.
- Utworzenie strefy ekonomicznej, pozyskiwanie inwestorów, nowych miejsc pracy dla społeczności lokalnej.
- Budowa sali gimnastycznej z odpowiednim wyposażeniem na potrzeby zajęć sportowych i rekreacyjnych.
- Budowa boiska szkolnego.
- Zagospodarowanie lasu Borek poprzez m.in. wytyczenie alejek, ławki, tablice informacyjne, oświetlenie. Polepszenie infrastruktury rekreacyjnej, spacerowej na terenie gminy.
- Zagospodarowanie terenów wokół rzek i stawów.
- Rozwój współpracy z innymi gminami.
- Organizacja targów, promocja przedsiębiorców z terenu gminy.
- Budowa chodników oraz deptaków na terenie gminy.
- Budowa dróg i chodników na osiedlu „Zaborce” w Janowie.
- Budowa kanalizacji na terenie gminy.
- Poprawa infrastruktury drogowej.
- Budowa nakładki asfaltowej na ulicy Nadrzecznej w Janowie.
- Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy.
- Poprawa oznakowania zabytków i atrakcji turystycznych na terenie gminy.

ZADANIA O CHARAKTERZE NIEINWESTYCYJNYM:

- Zwiększenie skuteczności przepływu informacji między samorządem terytorialnym a przedsiębiorcami. Zróżnicowanie kanałów komunikacyjnych — co ma na celu polepszenie jakości współpracy między samorządem a przedsiębiorcami.
- Pozyskanie inwestorów na terenie gminy.

Respondenci podają, że ich zdaniem priorytetowe do realizacji w okresie 2014–2020 są następujące zadania:

INWESTYCJE

- Według 60% badanych kluczowa jest budowa hali sportowej. Jako miejsce realizacji zadania jest sugerowana Szkoła Podstawowa w Janowie. Hala zdaniem respondentów ma służyć zarówno uczniom, mieszkańcom jak i turystom.
- Zagospodarowanie centrum Janowa.
- Poprawa jakości budownictwa socjalnego (sugerowane procesy: rozbudowa).
- Poprawa jakości dróg lokalnych na terenie gminy.

ZADANIA O CHARAKTERZE NIEINWESTYCYJNYM

- Przeszkolenie z zakresu ekonomii społecznej oraz doradztwo w zakresie prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej.
- Wdrożenie rozwiązań, programów, których celem jest zapobieganie istnienia/ rozwoju patologii społecznych.
- Przeszkolenie organizacji pozarządowych z zakresu zarządzania organizacją, podstaw prawnych, pozyskiwania środków finansowych na działalność NGO.

Podsumowując, w poszczególnych głosach respondentów jest określona powtarzalność kluczowych zadań: inwestycji oraz działań o charakterze nieinwestycyjnym, miękkim. Przede wszystkim zarówno mieszkańcy, przedsiębiorcy jak i przedstawiciele organizacji pozarządowych zwracają uwagę na konieczność modernizacji oraz budowę nowych dróg, chodników, oświetlenia, zagospodarowanie terenu pod rekreację, modernizację rynku oraz budynku Urzędu Gminy. Ponadto respondenci zwracają uwagę na edukację — budowę nowych placówek, a także miejsc rekreacyjnych, sportowych (boiska, hala sportowa, sala gimnastyczna) oraz organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Przedsiębiorcy widzą potrzebę promocji działalności lokalnych firm. Zarówno przedstawiciele lokalnych firm jak i organizacji pozarządowych dostrzegają konieczność rozwoju współpracy, rozbudowę kanałów komunikacyjnych, relacji partnerskich z samorządem terytorialnym.

WNIOSKI

MIESZKAŃCY

Podsumowując charakterystykę grupy poddanej ankietyzacji należy stwierdzić, iż jest to obraz zróżnicowany. W badaniu wzięły udział 32 kobiety oraz 29 mężczyzn. Dużą grupę respondentów stanowiły osoby deklarujące wykształcenie wyższe oraz zasadnicze zawodowe. Ponadto, istotny w niniejszym badaniu był duży udział przedsiębiorców oraz sfery budżetowej. Z punktu widzenia grup wiekowych według podziału określonego w formularzu ankiety, udział w badaniu wzięli reprezentanci każdej z wyszczególnionych, a wśród nich znaczną część stanowiły osoby w wieku 21–30, 31–40 oraz 51–60. Grupy, które w badaniu miały swoją niską reprezentację to osoby w wieku 15–20 oraz powyżej 60 roku życia, a także osoby prowadzące gospodarstwa rolne, emeryci, renciści, uczniowie oraz studenci. Ze struktury wykształcenia wynika, że niewielki udział w badaniu stanowili mieszkańcy z wykształceniem podstawowym oraz gimnazjalnym.

W przeprowadzonym badaniu większość osób deklarowało, że ich jakość życia w gminie Janów jest dobra (22 osoby — 36%). Liczną grupę stanowiły osoby, które uważają, że ich poziom życia w gminie jest raczej zły (17 ankietowanych — 28%). Najwięcej jednak respondentów wskazało odpowiedź: Wyczuwam słabą więź z gminą (20 respondentów — 32,8%). Duża grupa (15 osób — 24,6%) odpowiedziała również, że jest niezadowolona ze współpracy gminy z mieszkańcami; nie czuje przynależności do gminy. Z kolei 14 osób (23%) wskazało odpowiedź: Czasami wspieram działania podejmowane przez gminę; czuję, że należę do wspólnoty.

Większość ankietowanych (36 osób) nie zamierza zmienić swojego miejsca zamieszkania poza obszar gminy. Jednak spośród wszystkich ankietowanych 7 respondentów wskazało, że zdecydowanie zamierzają się przeprowadzić.

Mieszkańcy widzą potrzebę budowania Strategii rozwoju gminy Janów. Niemniej jednak, zdecydowana większość badanych twierdzi, że nie widzi, aby gmina się rozwijała (29 osób — 47,54%). Tymczasem, stosunkowo liczna grupa respondentów — 13 osób (21,3%) — zauważa, że należy na nowo przemyśleć kierunki rozwoju i cele realizacji. Wszystkie te informacje należy wziąć pod uwagę przy formułowaniu celów i kierunków rozwoju w ramach opracowywania dokumentu planistycznego, jakim jest Strategia rozwoju gminy Janów. Pytanie o to jakie cele i kierunki rozwoju powinny przyświecać gminie Janów, należy doprecyzowywać i uszczegóławiać na kolejnych etapach społecznienia procesu budowy Strategii m.in. podczas spotkań w ramach konsultacji społecznych.

Spośród obszarów zadań i inwestycji realizowanych na terenie gminy najchętniej zostały ocenione: rynek pracy oraz inwestycje w gminie. Respondenci uważają, że edukacja — zarówno dostęp, jak i jakość świadczonych usług — powinny być szczególnym przedmiotem zainteresowania osób decyzyjnych w obszarze oświaty. Jest to bardzo znaczący sygnał, iż obszary te powinny być kluczowe

na etapie diagnozowania problematyki, celów, kierunków rozwojowych, a także zadań operacyjnych gminy Janów.

PRZEDSIĘBIORCY

Zdecydowana większość przedstawicieli przedsiębiorstw, która wzięła udział w badaniu ankietowym reprezentuje branże usługowe (69% ankietowanych). Pozostałe rodzaje branż zostały wymienione przez pojedynczych respondentów. Większość firm (9 ankietowanych — 56,25%), które wzięły udział w badaniu ankietowym, powstały lub też prowadzi działalność na terenie Gminy w okresie między 1990 a 2004. Z kolei 5 ankietowanych reprezentuje firmy powstałe w okresie między 2005 a 2013. Spośród wszystkich przedstawicieli firm, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, 7 osób reprezentuje firmy jednoosobowe, tj. zarejestrowane w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej; a 8 respondentów pracuje w mikroprzedsiębiorstwach (do 9 osób).

Najwięcej respondentów (7 osób — 43,75%) uznało, że ma przeciętne możliwości rozwoju na terenie gminy oraz nie współpracuje z samorządem terytorialnym. Z kolei 3 osoby zarówno warunki jak i współpracę oceniły na poziomie bardzo dobrym, a dalsze 3 osoby na poziomie dobrym. Zatem ogólna ocena, jeśli chodzi o dostrzeganie silnych stron działalności gospodarczej na terenie gminy, jak i wzajemnego pola oddziaływania w relacjach firma – samorząd terytorialny, jest pozytywna. Nie należy jednak traktować tego pytania jako podsumowania analizy, a jedynie jako wstęp do dialogu przedsiębiorstw, samorządu terytorialnego oraz instytucji otoczenia biznesu.

Ocena sytuacji finansowej firmy jest ogólnie rzecz ujmując zadawalająca. Nie ma firm, które by deklarowały, że ich finanse są na bardzo złym poziomie. Najwięcej osób uznało, że ten obraz finansów jest przeciętny (5 osób — 31%) oraz dobry (7 osób — 44%).

Najwięcej respondentów zadeklarowało, że nie korzystało z żadnych instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym (pożyczek, kredytów), ani ze środków Unii Europejskiej oraz dotacji ze Skarbu Państwa. W dalszym etapie uspołeczniania Strategii rozwoju należałoby poruszyć kwestie dotyczące możliwości pozyskiwania środków finansowych.

Respondenci oceniają, że jest problem związany z możliwościami pozyskania pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami (6 osób — źle, 5 — przeciętnie). Ponadto też wskazują na koszty prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy (4 osoby — bardzo źle, 4 — źle, 6 — przeciętnie).

Respondenci stwierdzili, że nie są tworzone strefy ekonomiczne na terenie gminy (12 wskazań), firmy nie zrzeszają się (12 wskazań), brakuje wsparcia finansowego (11 wskazań), pomocy formalnej przy prowadzeniu działalności gospodarczej (9 wskazań), pomocy w znalezieniu oraz wyszkoleniu kadry pracowników (11 wskazań), a także wsparcia w zakresie znalezienia odpowiednich nieruchomości pod działalność (10 wskazań). Badani pozytywnie oceniają poziom infrastruktury technicznej

i logistycznej. Z kolei promocja firm dla 7 respondentów jest realizowana na terenie gminy, dla innych 7 osób nie jest to realizowane w gminie.

Najwięcej respondentów uznało, że relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność gospodarczą jest pozytywna. Z czego 25% badanych stwierdziło, że jest wyróżniająca się, a 31%, że jest na właściwym poziomie.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Wszyscy respondenci ankiety wskazali, że ich zakres działań to upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, hobby. Pozostałe obszary działania są wspominane przez pojedynczych respondentów. Wskazywane działania, realizowane przez środowisko pozarządowe z gminy Janów to także: edukacja i wychowanie, pomoc społeczne, działania na rzecz organizacji pozarządowych, profilaktyka uzależnień, wspieranie innych organizacji pozarządowych, wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. Ankiety nie wypełniły osoby działające w obszarze ekologia i ochrona zwierząt, ochrona wolności i praw człowieka, ochrona i promocja zdrowia, a także wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych deklarują w większości (80% respondentów), że ich kondycja jest dobra. Z kolei 20% ankietowanych twierdzi, że ich kondycja jest przeciętna. Wizerunek środowiska organizacji pozarządowych, jego sytuacji, ogólnych warunków działalności jest zatem pozytywny.

Silne strony organizacji pozarządowych to przede wszystkim zaangażowanie członków, współpraca ze środowiskiem lokalnym. Z kolei słabe strony to ograniczone możliwości pozyskiwania środków finansowych. Ich pozyskiwanie jest stosunkowo trudne, wymaga określonych kwalifikacji oraz doświadczenia. O granty konkurują często organizacje z całej Polski (np. o fundusze z ministerstw, FIO, prywatne fundacje). Brak środków finansowych może uniemożliwiać realizację ciekawych projektów oraz zmniejszyć zaangażowanie członków organizacji.

SPISY

SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza położenia i środowiska naturalnego	7
Tabela 2. Demografia	8
Tabela 3. Infrastruktura społeczna	8
Tabela 4. Diagnoza sytuacji gospodarczej	8
Tabela 5. Diagnoza infrastruktury technicznej	9
Tabela 6. Powiązania zewnętrzne	9
Tabela 7. Matryca kierunków rozwoju oraz celów strategicznych i operacyjnych	12
Tabela 8. Wskaźniki ogólne	19
Tabela 9. Charakterystyka poszczególnych elementów klimatu gminy Janów	30
Tabela 10. Ruch naturalny ludności w gminie Janów. Stan za rok 2012	37
Tabela 11. Bezrobocie w gminie Janów w latach 2008-2013	37
Tabela 12. Liczba uczniów w szkołach podstawowych	39
Tabela 13. Liczba uczniów w gimnazjum	39
Tabela 14. Liczba pacjentów przyjętych w zoz	40
Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Janów	41
Tabela 16. Liczba przestępstw stwierdzonych w poszczególnych kategoriach w gminie Janów	42
Tabela 17. Struktura własności gruntów w gminie Janów – stan na 01.01.2014 r.	47
Tabela 19. Zestawienie liczbowe podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Janów wg wybranych sekcji (stan w dn. 31.12.2012)	49
Tabela 20. Struktura płci respondentów	63
Tabela 21. Struktura wiekowa respondentów	63
Tabela 22. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie gminy w latach 2014–2020.	71
Tabela 23. Rok rozpoczęcia działalności	73
Tabela 24. Czy korzystali Państwo w ramach prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej z zewnętrznych źródeł finansowania?	76
Tabela 25. Które z niżej przedstawionych propozycji wsparcia lokalnej działalności są realizowane na terenie Gminy?	78
Tabela 26. Proszę zaznaczyć właściwy obszar działalności Państwa organizacji pozarządowej.	80
Tabela 27. Jakie są mocne strony Państwa organizacji pozarządowej?	81
Tabela 28. Jakie są słabe strony Państwa organizacji pozarządowej?	82
Tabela 29. Zaznacz formy współpracy dotyczące Państwa organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym, które są stosowane w Gminie. Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.	83
Tabela 30. Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Państwa Gminy?	84

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Proces formułowania strategii	5
--	---

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Udział poszczególnych klas gleb na terenie Gminy Janów	30
Wykres 2. Struktura ekonomiczna ludności na rok 2012 w gminie Janów	35

Wykres 3 Liczba ludności w gminie Janów w latach 2006-2012, stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania.....	36
Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Janów.....	36
Wykres 5 Liczba bezrobotnych w układzie gmin powiatu częstochowskiego. Stan na koniec października 2013 roku	37
Wykres 6 Liczba bezrobotnych w gminie Janów wg wykształcenia	38
Wykres 7. Struktura wykształcenia respondentów	64
Wykres 8. Struktura zatrudnienia.....	65
Wykres 9. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju	66
Wykres 10. Ogólna ocena życia w Gminie Janów.....	67
Wykres 11. Ocena sytuacji w Gminie Janów	67
Wykres 12. Ocena poczucia przynależności do Gminy.....	68
Wykres 13. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Gminy	69
Wykres 14. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5–7 lat	72
Wykres 15. Rodzaje branż	73
Wykres 16. Struktura wielkości zatrudnienia.....	74
Wykres 17. Czy pierwsza siedziba/ miejsce wykonywania działalności znajdowała/o się na obszarze gminy?	74
Wykres 18. Jak ocenia Pan/ Pani możliwość rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej na obszarze gminy?	75
Wykres 19. Jak oceniają Państwo bieżącą sytuację finansową gospodarstwa/ firmy?	76
Wykres 20. Jak ocenia Pan/ Pani warunki prowadzenia działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie Gminy?.....	77
Wykres 21. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność rolniczą/ pozarolniczą?	79
Wykres 22. Jak ocenia Pan/ Pani kondycję swojej organizacji pozarządowej?.....	81
Wykres 23. Czy widzą państwo szansę na rozwój regionu dzięki funduszom pozyskiwanym przez organizacje pozarządowe?	82
Wykres 24. Czy Państwa organizacja pozarządowa dąży do współpracy z samorządem terytorialnym?	83
Wykres 25. czy w państwa gminie działa rada działalności pożytku publicznego?.....	84